

Iurie Chirinciuc

**POVARA GREA A REÎNTREGIRII
NU SE LASĂ MOȘTENIRE**

**„Curge Prutul între noi și plânge,
Că ni-i greu și lui la fel i-i greu...”**

(Adrian Păunescu)

CUPRINS

Mihai Ghimpu. LECȚIILE DE ISTORIE NEÎNVĂȚATE RISCĂ SĂ SE REPETE	6
Iurie Chirinciuc. CUVÂNT ÎNAINTE	13

Capitolul I. COSTULENI, VATRA MEA DE DOR

1. Cu respect pentru trecut și speranță pentru viitor	15
2. Satul meu, vatră aleasă	21
3. Un regret și o speranță: FC Costuleni	23
4. Neamul nostru trebuie să scape de plahotniuci.....	27
5. Surcica nu sare departe de trunchi.....	29

Capitolul II. TRENUL DURERII NETRECĂTOARE ...

1. Monumentele regăsirii noastre	37
2. Bunelul Ieftimie mă judecă din înalturi.....	44
3. Adevărul – în capul mesei	46
4. Lupta continuă: „Unde-s doi, puterea crește...”	48
5. Cultivarea respectului pentru adevăr.....	50

Capitolul III. NU VOI STA ÎN GENUNCHI

ÎN FAȚA NIMĂNUI

1. Adevărul e mai presus de orice	53
2. Dacă am fi fost uniți, poporul nu ar fi suferit	54
3. Efectele comisiei formale „tutelate” de Plahotniuc, Filat și Voronin	57
4. Prim-ministrul Iurie Leancă – „mielușel ascultător”?.....	58
5. Cine a furat viitorul urmașilor noștri? (Discursul subsemnatului în Parlament).....	62
6. Nume sonore în Raportul Kroll.....	67

Capitolul IV. DRUMURILE REÎNTREGIRII..... 79

1. Strategia Unirii: cauzele eșuării în realizarea
interesului național 79
2. Declarația Unirii, cum o concep EU..... 80
3. Cum trebuie să promovăm Unirea?..... 87
4. Modificarea frontierei pe cale politică..... 95
5. Președinta Maia Sandu și lecțiile de istorie
a românilor 96
6. Proiectul Intermarium și Unirea cu Țara-mamă..... 97
7. Autostrada Unirii ca simbol al viitoarei reîntregiri..... 101

Capitolul V. MISIUNI ASUMATE 104

1. Mi-am asumat o sarcină căreia i-am făcut față..... 104
2. Viziuni asupra priorităților mele ministeriale..... 106
3. Am contribuit plenar la transformarea satelor
basarabene în șantiere de construcție 111
4. O greșeală irecuperabilă..... 113
5. Cum am devenit victima unui denunț 120
6. Comisia de anchetă în problema privatizării
Companiei AIR Moldova..... 123

Capitolul VI. TOTUL PENTRU ȚARĂ, NIMIC**PENTRU MINE!..... 127**

1. Eu, românul..... 127
2. Locul unde timpul se oprește în loc ca să vorbească
inimile 128
3. Familia mea, demnitatea mea 132
4. Numai Uniți vom învinge! 134
Raportul de alternativă a deputatului
Iurie Chirinciuc 140

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI..... 163**ANEXE..... 168**

- Anexa 2* 170
- Anexa 3* 172
- Anexa 4* 179
- Anexa 5* 182
- Anexa 6* 183
- Anexa 7* 184
- Anexa 8* 186
- Anexa 9* 191
- Anexa 10* 193
- Anexa 11* 194
- Anexa 12* 195
- Anexa 13* 196
- Anexa 14* 197
- Anexa 15* 201
- Anexa 16* 203
- Anexa 17* 205
- Anexa 18* 206

ABREVIERI 208

LECȚIILE DE ISTORIE NEÎNVĂȚATE RISCĂ SĂ SE REPETE

Memoriile colegului Iurie Chirinciuc – *Povara grea a reîntregirii nu se lasă moștenire* nu sunt doar niște amintiri despre satul de baștină, în care și-a petrecut copilăria cu sora-geamănă Natalia și cu cei șase frați și surori, despre viața buneilor și părinților, despre tinerețe și studii, despre activitatea sa în calitate

de deputat, apoi de ministru, ci este un tablou/o frescă a unei întregi societăți, rupte prin voia imperiilor din matca ei firească, oprită să gândească și să simtă liber, după ce „eliberatorii” le-au luat absolut totul – pământul, tradițiile, rubedeniile, până și mormintele, trăgând aleatoriu granițele pe unde-au socotit ei. Apoi, după ce au fost jefuiți de hoarda comunist-sovietică, li s-au luat și sufletele, căci mai marii puterii, cu stele roșii în frunte și carnete de comunist în buzunar, le-au organizat cea mai sângeroasă teroare, urmată de deportări în Siberii de gheață. Prin aceste grozăvii au trecut toate satele din fosta Moldovă sovietică, inclusiv satul de baștină al autorului, satul Costuleni. Și, drept urmare a reflecțiilor, ca un fir roșu, ca un învățământ natural asumat, sună tema reîntregirii, a Unirii a ceea ce a fost despărțit, sfâșiat fără pic de milă.

Copil crescut pe malul Prutului, într-o familie cu rădăcini de răzeși, a supt prin laptele mamei istoria acestor

Uniți pentru Unire

rădăcini, adevărul despre limbă și identitate. Având parte de bune și părinți gospodari, el și-a cunoscut adevărata istorie a Neamului, știind că „eliberarea” din 1940 și cea din 1944 era doar o minciună rusească, care trebuia să îndreptățească ocupația mișească a Basarabiei și să bage această minciună în capul tuturor moldovenilor (ceea ce continuă să se facă și astăzi, cu ajutorul comuniștilor/socialiștilor și trădătorilor, secondați de agenții FSB-ului rusesc). Dar minciuna nu intră în familii și în capete înțelepte, cu conștiința de sine. Astfel, minciuna rusească n-a prins rădăcini nici în sânul familiei Chirinciuc, care avea un fundament trainic de cumsecădenie și tradiție. Autorul știa demult, că românii moldoveni din partea stângă a Prutului sunt și ei parte a poporului român. De aceea, nu s-a afiliat ocupanților, n-a acceptat teoria/politica de așa-zisa „eliberare” a Basarabiei și promovare a neadevărului despre limbă, alfabet și istorie.

Ca ex-deputat în Parlamentul Republicii Moldova, ca ex-Ministru al Transportului și Infrastructurii Drumurilor, ca economist de profesie, dar și ca doctor în economie, dl Iurie Chirinciuc consideră, că Unirea cu România trebuie înfăptuită cât mai repede, căci situația economică jalnică a Republicii Moldova, situația politică deplorabilă, sărăcia în care sunt nevoiți să existe cetățenii, corupția și hoția la nivel de stat, nu poate fi biruită simplu și nici nu poate aduce la nimic bun în viitorul apropiat. Simțindu-se responsabil de viitorul copiilor și al Neamului, dumnealui înțelege, că singura soluție de a scăpa de umilința sărăciei, de corupție, trădare/trădători, dar și de o eventuală agresiune a Federației Ruse, este doar UNIREA cu România.

Numai omul care a simțit căldura prispei de la țară, când o urcă ori o coboară (și, conștient de importanța ei), poate

avea atâta dragoste față de satul în care s-a născut, față de oamenii din sat, iar odată cu asta, față de Națiunea și Țara sa!

În manuscrisul său, autorul n-a putut trece cu vederea viața grea și tragică a bunelilor și a părinților săi, a satului aflat sub ocupația sovietică, dar și a Neamului românesc în întregime, despărțit în două de către Rusia bolșevică, prin ocupația Basarabiei la 28 Iunie 1940. Transpare nu doar o mare dragoste și recunoștință față de părinții care l-au născut, crescut și educat, dar și față de bunele, care îl iubeau și-l alintau pe el și pe sora-geamănă Natalia, mai mult decât pe ceilalți frați. Iar dragostea trece într-un profund respect și mândrie pentru numele său și pentru cei, care poartă prin lume numele Chirinciuc, dar și pentru obârșia sa, satul său cu oameni gospodari, de pe malul Prutului, Costuleni; iar la modul general, iubirea de Neam și Țară, mândria de român și faptul, că și el face parte din Națiunea Română.

Vorbind despre cariera politică a dlui Iurie Chirinciuc, pe mine personal, ca fost Președinte al Partidului Liberal, mă bucură faptul că în manuscris autorul vorbește și despre activitatea politică a formațiunii respective, și despre lupta necontenită pentru realizarea idealului național de veacuri – Unirea cu Patria-mamă!

Autorul evidențiază și activitatea sa în calitate de deputat, apoi de Ministru al Transportului și Infrastructurii Drumurilor, subliniind corupția din acest domeniu. Ca liberal unionist și om onest, Iurie Chirinciuc a avut mereu poziții de neclintit și-n prima, și-n a doua postură. De aceea, nu ezită să vorbească direct despre calvarul prin care a trecut, în legătură cu funcția respectivă. Iar motivul principal se află în cea mai răsunătoare poziție a dumnealui – Raportul de alternativă, prezentat Parlamentului Republicii Moldo-

va în calitate de membru al Comisiei Parlamentare privind situația din sistemul bancar. Și în special, despre situația Băncii de Economii, care a fost devalidată în urma creditelor neperformante. Raportul i-a supărat pe mulți, mai ales pe „sultanul” Vlad Plahotniuc, care peste scurt timp uzurpează total puterea în stat și se răzbună pe Iurie Chirinciuc prin slugoii lui, deschizându-i un dosar penal fictiv, cu un „cap de acuzație” ridicol: „Folosirea ilegală a lutului în construcția drumurilor”, transformat ulterior în dosar penal pentru „luare de mită”. Ce ironie îngrozitoare a sorții! Căci Andrei Plahotniuc, bunelul lui Vlad Plahotniuc, în funcția lui de atunci – de președinte a sovietului sătesc – a deportat în Siberia pe o mulțime dintre consătenii săi, din Costuleni! Iar pe bunelul lui Iurie Chirinciuc, Ieftimie, îl bagă de viu în pământ, după spusele autorului... Ca peste atâția ani de zile, în vremuri contemporane nouă, Vlad Plahotniuc, nepotul acelui Andrei Plahotniuc, să-l bage în pușcărie pe nepotul lui Ieftimie, pe Iurie Chirinciuc!!! Parafrazând un citat arhicunoscut, pot spune: „nebănuite sunt căile răului”... Dar acest rău care i s-a întâmplat dovedește o dată în plus, că Iurie Chirinciuc n-a fost ingenuncheat, n-a fost înfrânt de ilegalitățile lui Vlad Plahotniuc, ba din contra: el a devenit mai puternic și mai convingător în lupta pentru cauza noastră comună – Unirea cu România! Și acest crez nu i-a apărut, ca multora, peste noapte, după cum au bătut vânturile schimbării, ci a mers spre el conștient și constant.

Îl cunosc pe dl Iurie Chirinciuc de ani buni și știu cu câtă pasiune (ca și alte sute de mii de români moldoveni) s-a alăturat în anii 1988-1989 luptei sfinte, inițiate de Uniunea Scriitorilor și Frontul Popular, pentru limba română, alfabetul latin, tricolor și Independență față de „Imperiul

răului” – URSS. Doar Independență, căci atunci, în anii '90 (ca și astăzi de altfel), în Parlament n-a existat o majoritate, care ar fi votat Unirea cu Țara-mamă, România.

Iurie Chirinciuc, urmașul unei familii, care a trăit o mare parte din viață cu cuțitul înfipt în inimă de ocupanții acestei palme de pământ, punând hotarul drept pe mijlocul satului (jumătate de Costuleni este în partea stângă a Prutului, cealaltă jumătate rămânând în partea dreaptă a Prutului!!!) și-a simțit și el cuțitul înfipt în propria inimă. Iată de ce dânsul, în acești ani de trezire spirituală și națională, ca tânăr profesor al Colegiului de Comerț, n-a întârziat nicio clipă să se alăture împreună cu studenții săi luptei pentru cauza națională, participând la mitinguri și la Marile Adunări Naționale. S-a înrolat chiar din primele zile, căci el ca nimeni altul știa, că URSS nu este țara noastră, ci o închisoare a popoarelor și a populației din Basarabia, ocupată de trei ori; iar regimul impus străbunilor noștri a adus doar umilință și denaționalizare, prin înlocuirea limbii materne românești cu o limbă străină și a istoriei adevărate cu una falsificată.

Autorul *Memoriilor* Iurie Chirinciuc nu renunță la idealurile sale, la lupta pentru istorie, adevăr și dreptate, fiind Omul potrivit la Locul potrivit. **El își iubește satul, neamul și ȚARA noastră, România, pe care, din cauza ocupației sovietice, a văzut-o ani la rând doar privind peste apele Prutului, până în ziua, când a avut loc Podul de Flori peste Prut...**

Nu regretă lipsa mandatului de deputat sau ministru. Calitatea de unionist și Președinte al PL Ungheni îl face să vadă lucrurile generale, majore, importantă fiind cauza și idealul. Dar regretă amarnic tragedia neamului, a satului Costuleni, a familiei Chirinciuc, ca pârțică a națiunii ro-

mânești. Totodată dumnealui constată, că unii din consătenii și conaționali săi prea ușor au dat uitării trecutul sângeros, calvarul prin care au trecut părinții și buneii noștri. Și, pe bună dreptate, consideră, că este o rușine de nespălat pe obrazul națiunii și-o trădare lamentabilă să votezi politicienii, care nu recunosc ocupația regimului ruso-sovietic și *holokaustul* de tip stalinist, care a omorât – fie prin foamea organizată din 1946-1947, fie prin torturi sau deportări în Siberia, sute de mii de oameni nevinovați.

Memoriile dlui Iurie Chirinciuc ***Povara grea a reîntregirii nu se lasă moștenire*** sunt o avertizare, că lecțiile neînvățate de istorie riscă să se repete, dar într-o formă mult mai sofisticată, mai lasă și mai urâtă. Este chemarea omului cu șapte ani românești de acasă către trezire, către readucerea demnității pângărite, către valorificarea trecutului și schimbarea mentalității de rob necuvântător, către o viață responsabilă, demnă, onorabilă, în numele viitoarelor generații. Acesta e meritul și chemarea MEMORIILOR de față, pe care trebuie să le citim și să tragem concluzii.

Mihai GHIMPU,

*Ex-Președinte al Parlamentului RM,
ex-Președinte Interimar al RM,
Președinte de Onoare al Partidului Liberal*

CUVÂNT ÎNAINTE

60 de ani, e o vârstă la care îmi trec în revistă pașii făcuți prin viață și mă întreb, pentru a răspunde sincer: „Ce am făcut, ca problemele cu care ne confruntăm să fie soluționate o dată și pentru totdeauna?” Despre aceasta voi scrie în paginile ce urmează, pagini pline de zbucium, uneori de deznădejde, dar și de mari bucurii, care stau la originea unei speranțe netrecătoare, a unui ideal, cu numele Reîntregire.

Voi face o analiză succintă, o recapitulare a aflării mele pe acest pământ. Constat că, dacă la 60 de ani sunt sănătos,

am șansa de a oferi semenilor mei, dar mai cu seamă, generației în creștere, oportunități și avantaje pe care eu, în tinerețe, nici măcar nu le-am visat.

Pot spune cu sufletul deschis că am realizat multe în viață ca să fiu liniștit și să-i susțin, împreună cu soția Tamara, pe cei doi copii ai noștri – fiul și fiica – contribuind la devenirea lor, ca oameni adevărați și patrioți ai națiunii lor.

Știu totul despre mine. Nimic nu mă mai sperie, căci sunt, ca și Dumneavoastră, trecător prin această lume.

Deja încep să mă bucur și să contabilizez fiecare zi a vieții mele, analizând-o din perspectiva trecutului și viitorului. Aș dori să rămân la vârsta aceasta încă vreo două-trei decenii, deoarece pot să-mi ajut Țara, ruptă în două.

Mă simt foarte tânăr spiritual, inclusiv prin copiii mei. Sunt deci, un om obișnuit. Nu-mi trebuie altă apreciere decât cea, pe care și-o dorește fiecare patriot – când a fost vorba de reîntregirea neamului meu românesc, nu am făcut niciun fel de concesii. Am repetat clar și răspicat, asemeni Marelui nostru Poet Mihai Eminescu: „SUNTEM ROMÂNI ȘI PUNCTUM”!

Nu pretind a fi o instituție sau un monstru sacru. Nu am necesitatea de alte aprecieri decât cea, pe care mi-o poate da fiecare om, care a citit ceea ce am scris în ultimii ani. Aprecierea aș vrea să fie aceasta: că „Nu am făcut degeaba umbră pământului!”

Iurie CHIRINCIUC,
Ex-deputat în Parlamentul RM,
Ex-ministru al Transporturilor și
Infrastructurii Drumurilor,
Doctor în economie

Capitolul I. COSTULENI, VATRA MEA DE DOR

*...Pe aceste două temelii se sprijină
mărirea trainică a unui neam: amintirea
totdeauna vie a trecutului și conștiința
datoriei împlinite de toți, în fiecare clipă.*

Nicolae Iorga

1. Cu respect pentru trecut și speranță pentru viitor

De satul meu de baștină Costuleni, în care m-am născut pe 29 mai 1961, mă leagă cele mai frumoase amintiri. Aici își duc somnul de veci strămoșii mei, aici am pornit pentru prima dată pe drumul mare al vieții, care se numește școală. Ce poate fi mai frumos pentru un om, decât să știe că are un loc sfânt, unde revine întotdeauna cu inima deschisă și sufletul plin de dragoste și dor?

De la vârsta de șapte ani, împreună cu sora-geamănă **Natalia**, am mers pe drumul vieții, către lăcașul cunoștințelor. Aici ne aștepta

Eu, sora-geamănă Natalia
și sora Maria. Anul 1967

bunelul nostru, **Grigore Chirinciuc**, învățător la clasele primare. El ne-a învățat să scriem „mama”, „tata”, „patrie”, „țară” și „neam”.

Născut în 1899, bunelul Grigore a fost martor la Unirea din 1918. A acceptat-o fără a ezita și a înțeles să-și slujească cu devotament țara. Fiind înrolat în armată, a fost caporal în trupele de grăniceri, întorcându-se acasă cu distincții, fapt pentru care a fost numit primar al satului nostru.

A fost înțelegător, cu deschidere către nevoile oamenilor. Nu o singură dată s-a deplasat la Iași, în alte orașe de peste Prut, pentru a soluționa problemele localității și ale sătenilor.

Soția lui și bunica mea, Eugenia, născută în 1900, era o femeie modestă. Nu o făcea pe stăpâna satului ci, dimpotrivă, era o gospodină neîntrecută care îi creștea pe copii în spiritul dragostei față de pământ și de carte.

Bunelul Grigore și bunica Eugenia, părinții tatălui meu. Anul 1925

Ea, cartea, era la un loc de cinste în casa bunelilor noștri.

După ce armata rusă a ocupat Basarabia, bunelul Grigore a absolvit Colegiul pedagogic din Călărași. A început să activeze ca învățător la clasele primare.

Eu și sora mea-geamănă, Natalia, am fost elevii lui. Avea multe cărți de povești românești pe care ni le citea, mai ales, duminica, dar dispunea și de cărți de istorie a românilor. Copii fiind, nu știam ce înseamnă „țară” și „neam”, când ne citea despre bătăliile lui Ștefan cel Mare și Sfânt pentru eliberarea Moldovei de sub turci.

Ca să înțelegem mai bine sensul cuvintelor, ne cerea să alcătuim propoziții scurte, folosind cuvintele învățate.

...Simt și acum căldura mâinii sale care m-a mângâiat pe creștet când, spre marea sa surprindere, am spus: mama, tata, bunelul Grigore și bunelul Ieftimie sunt neamuri. Ei trăiesc într-o țară.

Când am mai crescut, bunelul Grigore mi-a spus care e numele adevărat al țării noastre.

...Bunelul avea câteva hectare de pământ pe care trudeau din primăvară până toamna târziu cei șapte copii ai săi.

Când a început colectivizarea, bunelul lui Vlad Plahotniuc, fiind secretarul sovietului sătesc, l-a ridicat și pe el.

...Dormeau cu toții pe prispă când, pășind peste copii, de el s-au apropiat doi indivizi înarmați. I-au ordonat să se îmbrace și să meargă cu ei. L-au dus în beciul primăriei. Bunica a crezut că nu se mai întoarce.

Dar, netrădând pe nimeni, nu a fost dus la vagonul cu deportați, fiindcă nu aveau învățător. A lucrat 25 de ani la școală și, dimineața sau când ne întorceam de la lecții, eu cu Natalia, eram nespuse de mândri că oamenii își scoteau căciula și-l salutau, întrebându-l dacă nu cumva copiii lor fac șotii.

Tata Grigore, mama Elisaveta.
De la stânga la dreapta: sora Larisa, frații Ion și Gheorghe
și sora Ileana. Anul 1950

Era de o bunătate rară. Le spunea tuturor că au copii de aur care o să le fie un sprijin de nădejde la bătrânețe.

Deși realitățile erau vitregi, am avut parte de profesori, care ne-au spus, fie și între patru ochi, care este patria noastră adevărată și neamul, în sânul căruia ne-am născut.

În aceeași credință au crescut împreună cu noi, încă șase frați și surori, cărora le-au dat viață părinții mei, **Grigore și Elisaveta**.

Tatăl meu, **Grigore Chirinciuc**, era de o cumsecădenie și o bunătate aparte. Lucra la cooperativa agricolă, așa-zisul „sovhos”, după ce puterea sovietică l-a depozat pe bunel de cele peste 12 hectare de pământ, pe care le lucra în sudoarea frunții.

Îmi aduc aminte, că în timpul recoltării tata se întorcea acasă cu doi struguri – unul pentru mine și altul pentru

Natalia. La ieșirea din vie le demonstra controlorilor ce are în geanta, în care mama îi punea de-ale gurii. Ei, controlorii, se cruceau: „Cum de alții își încarcă până la refuz gențile, fac must din struguri, iar Grigore Chirinciuc nu ia măcar pentru toți copiii săi?”

„La ce bun să stric roada? Eu le voi da copiilor din via mea, iar acești doi mai mici, mă întâlnesc la poartă și așteaptă să-i bucur cu pâine și struguri de la iepure”, glumea tata.

Așa îl țin minte – gospodăros, îi plăcea, ca fiecare lucru să fie așezat la locul său.

Cred, că eu semăn mai mult cu mama. Având opt copii, ea mereu era în căutare de surse de supraviețuire, astfel ca noi să nu umblăm flămânzi sau ruși. Ca să procure toate cele necesare familiei, la prețuri rezonabile, gospodinele din Costuleni, și mama mea la fel, ajungeau până la piața din Odesa.

Odată ne-a luat pe mine și Natalia în acest oraș-port, de la Marea Neagră. Ne-a lăsat la poarta pieței, dându-ne de grijă să păzim cumpărăturile și s-o așteptăm până se întoarce.

Însera, iar ea nu revenea. Ambii am început a plânge, încât trecătorii erau gata să anunțe forțele de ordine. Dar în acest timp, cu pas grăbit, de noi s-a apropiat mama. Ținea în mână două înghețate, care ne-au făcut să uităm frica ce pusese stăpânire pe noi.

Cea mai luminoasă și mai importantă sărbătoare pentru mama era Paștele. Nu ne spunea, dar o vedeam cum pe parcursul unui an ne cumpăra tuturor ceva nou. Și nu era deloc simplu s-o faci, deoarece eram opt copii în familie.

Ne plăcea nespun să mergem frumos îmbrăcați, în Duminica Învierii, la lăcașul sfânt, la bunei și rude, în dangătul

De la stânga la dreapta: fratele Vladimir, surorile Larisa, Maria, Ileana, sora geamănă Natalia, eu, nepoții Lidia și Marin. Anul 2015

clopotelor. Le trăgeau flăcăii satului și nu am ezitat niciun moment, când mi s-a spus că acele clopote deja sunt vechi. Am făcut tot posibilul, pentru a dăruii bisericii din satul meu natal, cu hramul „Sf. Dumitru”, clopote noi.

Părinții sperau să ne vadă pe toți lângă ei, așezați la casele noastre. Dar erau alte timpuri. Eu am ales să duc mai departe calea mamei și cred că de acolo, din înalțuri, se bucură când vede cât de mult țin la satul, unde am văzut lumina zilei. De fapt, îi răspund cu fiecare frumoasă înfăptuire că nu sunt plecat nicăieri, că sunt mereu acasă. Căci așa mă întreba mama, în fiecare duminică: „Apoi, dragul mamei, când mai vii acasă?”

Și eu îi răspundeam de fiecare dată: „Vin sâmbătă!”. Era un mod foarte cuminte și respectuos de a glumi cu un om, care ți-a dat viață.

Desigur, de la părinții mei am învățat că trebuie să lupti pentru existență, oricât de vitrege ar fi condițiile. De la bu-

neii mei, Ieftimie și Grigore, am deprins dragostea de neam și ura față de trădători, mai ales de cei, care-și vând Țara și Neamul, fără să conștientizeze că-și vând părinții – pe Mama și Tata, Frații și Surorile...

2. Satul meu, vatră aleasă

Am fost purtat de valurile vieții prin întreaga lume. Am trăit adevărate momente de fericire, am trecut prin drame sufletești, dar niciodată n-am uitat de satul meu natal, acolo unde îmi sunt cei dragi și apropiați inimii mele.

Oriunde m-aș afla, port mereu în suflet dorul de casa părintească, am în inimă gânguritul și chipul dulce al primei fete, **Maria-Magdalena**, care s-a stins din viață la numai cinci anișori, după o boală incurabilă. Întru memoria ei eternă, fără a da prilej de vorbe, am construit din banii proprii un tronson de șosea, care face legătura cu Biserica satului, Școala și Palatul de Cultură. Pentru reparația căroră, de asemenea, am alocat importante sume de bani. Am numit această arteră *Drumul Copiilor*.

Nu am ezitat să aduc așa, precum m-a rugat dna Lidia Munteanu, suma de 80 mii de lei, pentru ca satul să aibă apeduct de alimentare cu apă potabilă.

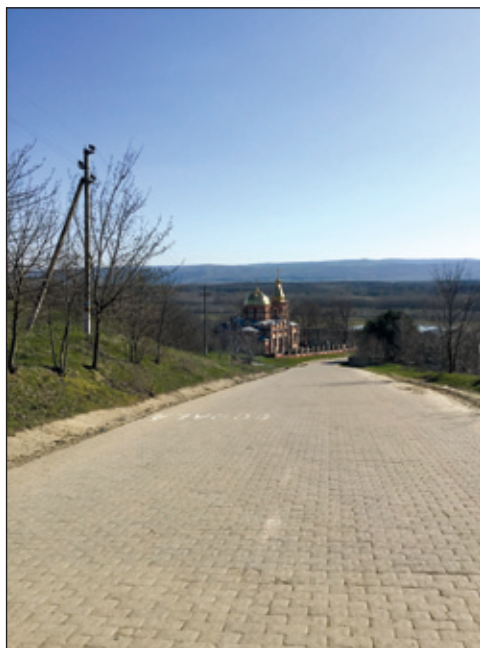
Am contribuit financiar la reparația Casei de Cultură și a Clubului de șah și dame, care este acum unul dintre cele mai dotate din republică. Conducătorul Clubului, Gheorghe Carp, profesorul și ex-directorul școlii, a crescut o pleiadă de discipoli, campioni raionali și republicani, care au dus faima satului Costuleni departe de meleagurile noastre.

Am inițiat și am realizat mai multe acte de caritate pentru Costuleni, dar nu este cazul să le enumer acum.

Îmi aduc aminte, că la serviciul divin, organizat cu prilejul sfințirii *Drumului Copiilor*, doamna Lidia Munteanu a spus în fața celor peste o mie de săteni adunați la festivitate, că sunt un fiu al satului. A fost și rămâne o apreciere, un imbold de a face numai bine

oamenilor, chiar dacă se găsesc și de acei, care îl uită sau măcinați de invidie și răutate, caută să mă ponegrească. Nu le-am acordat nicio atenție, dar i-aș îndemna pe aceștia să-și spună măcar lor: cât bine fac ei pentru alții?

Revenind la baștină, declar cu toată sinceritatea, că întotdeauna sunt încercat de emoții de nedescris. Consider, că pentru fiecare dintre noi este o sfântă datorie să facem tot ce ne stă în puteri pentru ca locul unde am văzut lumina zilei, unde a rămas copilăria, să înflorească mereu, iar oamenii să-și trăiască frumos și fericiți viața, pentru că ei sunt valoarea cea mai mare pe acest pământ.

Drumul Copiilor

3. Un regret și o speranță: FC Costuleni

Satul meu de baștină Costuleni, îmi va rămâne în amintire ca unul al frumoaselor tradiții și noilor începuturi, pe care, spre marele meu regret, le-am ratat. Când spun aceasta, mă refer la Clubul de fotbal Costuleni.

Clubul, care întrunea fotbaliști crescuți în propria pepinieră, a participat pentru prima dată în Divizia republicană „B” (Nord) în sezonul 2008-2009, când a câștigat! Atunci la Costuleni a fost o mare sărbătoare. Oamenii au început să se intereseze de școala de fotbal locală, îndemnându-și copiii sau, mai degrabă, ei cerându-le părinților să-i înscrie în grupe, dorind să devină mari fotbaliști, asemenea lui Pele, Maradona și alții. Orice vis are dreptul la viață. De acest adevăr m-am convins atunci, când am luat decizia de a finanța clubul din bani proprii. Mă bucura faptul, că oamenii în vârstă scoteau pălăria și mă salutau.

Clubul a creat chiar și o galerie a suporterelor-doamne – „Golul Leoaicelor”, care veneau la fiecare meci pentru a susține echipa.

În 2009-2010, când FC Costuleni a câștigat Divizia „A” și a fost promovată în divizia națională a Republicii Moldova, satul Costuleni a devenit cunoscut în întreaga republică și peste hotarele ei. FC Costuleni a participat la turnee internaționale în Turcia, Spania și Slovenia. Dar, nefiind susținuți, am început să ne confruntăm cu probleme financiare. Am purtat negocieri cu omul de afaceri italian Pietro Belardelli, căruia i-am vândut clubul la un preț simbolic – un leu moldovenesc, eu rămânând președinte de onoare al clubului. Cu toate acestea, după câteva luni, din cauza instabilității politice, Belardelli a renunțat să gestioneze FC Costuleni.

FC Costuleni, anii 1980

FC Costuleni. Anii 2020

Galeria „Golul Leoaielor”. Anul 2012

La finele lunii noiembrie 2014, FC Costuleni a fost retras din campionat, după 12 meciuri disputate. Decizia noastră a fost unanimă: echipa nu va reuși să-și atingă obiectivul scontat de a obține dreptul să participe la competițiile europene până la sfârșitul sezonului. Am declarat atunci, în calitate mea de președinte de onoare al clubului, că FC Costuleni nu este desființată, ci doar se retrage din campionat.

Am tras firește, anumite concluzii. Ajungând să activez în diferite funcții de rang înalt, inclusiv politice, am examinat posibilitatea de a crea o platformă comună între cele două state românești, în vederea cooperării sportive, fapt ce ar fi permis schimbul celor mai bune practici privind apropierea firească dintre noi pe multiple planuri. În această ordine de idei, rolul diplomației sportive în societate este inestimabil. Astfel, aș fi vrut ca semnarea acordurilor de înfrățire dintre localități, care luase amploare, să fi prevăzut examinarea posibilității pregătirii sportivilor de performanță, care ar fi evoluat sub flamurile Tricolorului.

Dat fiind faptul, că România este membră a UE, ar fi fost salutară avansarea proiectelor cu participarea unor țări terțe prin programele de finanțare ale UE în domeniul relațiilor externe ale UE, precum și prin programul Erasmus+. La ora actuală, în Republica Moldova starea de lucruri în sport în general și în cel de performanță în special, e deplorabilă. Și asta se întâmplă din cauza, că educația fizică este obiect opțional, iar sportul nu aduce imediat bani. Din păcate, pentru autorități sănătatea publică nu contează, iar cei mai promițători sportivi pleacă în cluburi peste hotare, unde sunt mai bine plătiți.

4. Neamul nostru trebuie să scape de plahotniuci

„Mă mișc între Dumnezeu și neamul din care fac parte. În afară de acești termeni, nu văd nimic semnificativ între cer și pământ.”

Petre Țuțea

Nu credeam vreodată, că voi ajunge să suport consecințele lăcomiei și cruzimii unui individ, care este programat genetic să facă rău tuturor, pentru a se îmbogăți. E vorba de Vlad Plahotniuc, care a ordonat ca Partidul Liberal, al cărui Președinte OT Ungheni sunt, să fie distrus pentru faptul, că nu a susținut modificarea sistemului de vot, și nu numai.

Pe 27 aprilie 2017, fiind ministru al Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, am fost reținut pentru 72 de ore. Am declarat deschis, că acțiunea CNA este un show politic.

„Le trebuie votul uninominal cu orice preț”, asta am spus presei și adevărul a fost confirmat ulterior. Voi reveni cu amănunte, deoarece Vlad Plahotniuc, la ora actuală fugăr, trebuie adus și judecat pentru mai multe crime, inclusiv pentru furtul miliardului. Am avut la această temă un discurs în Parlament, atitudinea curajoasă nefiindu-mi iertată. Atunci era momentul, ca întreaga societate să se ridice la luptă împotriva lui Vlad Plahotniuc, să nu admită ca el, împreună cu Igor Dodon, să modifice sistemul de vot și să fraudeze alegerile, îndepărtând Unirea noastră cu Țara...

Revenind la amintirile copilăriei, bunica **Maria** de pe linia mamei, era o gospodină neîntrecută. În fiecare duminică fierbea un ceaun mare de sarmale, cocea vârzare și trimitea vorbă, ca cineva dintre nepoți să vină s-o însoțească, deoarece nu vedea prea bine. Eu și sora mea Natalia, fiind

cei mai mici și cei mai ospățați cu bunuri de către bunici, ne duceam s-o aducem la noi acasă.

În drum, treceam pe lângă casa lui Andrei Plahotniuc, bunelul lui Vlad Plahotniuc. Bunica Maria ne întreba de fiecare dată, dacă am ajuns sau nu în dreptul casei acestuia. Nu aveam cum să nu-i spunem adevărul. Ajunși în preajma casei lui, bunica se oprea. Ea își făcea fără grabă semnul crucii și se ruga Domnului să-i poarte individului de grijă, așa cum le-a purtat el de grijă oamenilor, pe care i-a deportat în Siberia. Mulți dintre aceștia nu și-au mai văzut niciodată baștina... Ea ne povestea adesea cum l-a băgat cu zile în mormânt pe bunelul Ieftimie.

Nu trebuie să uităm nici pentru o clipă că, deși directivele diabolice erau gândite și venite de la Moscova, ele erau

Bunica Maria (în centru, rândul 2), nu a uitat niciodată răul pe care ni l-a făcut Andrei Plahotniuc. Anul 1961

executate de oameni, dacă mai putem să le atribuim acest nume trădătorilor și vânzătorilor de neam și de țară, din mijlocul nostru.

5. Surcica nu sare departe de trunchi

Vlad Plahotniuc știa cu siguranță de la bunelul său, Andrei Plahotniuc, că noi, fiind răzeși, nu cedăm. Pentru noi lupta pentru triumful dreptății e mai presus de orice. Fiind închis în celula CNA, mi-am adus aminte de bunelul meu Ieftimie, care a fost terorizat de către Andrei Plahotniuc, care era președintele sovietului sătesc din Costuleni, în timpul anilor de tristă pomină pentru satele noastre cu oameni harnici și gospodari, deposezați de toate bunurile obținute prin muncă cinstită și trimiși în siberii de gheață.

Bunelul meu Ieftimie avea vreo 12 hectare de pământ și era considerat de către puterea sovietică „culac”, adică bogătaș. A fost salvat de deportare de către unchiul meu **Gheorghe**, care acum are respectabila vârstă de 98 de ani și locuiește la Iași.

Unchiul Gheorghe era învățător la clasele primare în Costuleni și nu a fost remunerat pentru munca depusă pe parcursul unui an. Atunci când se ducea să ceară salariul, Andrei Plahotniuc îl amenința că îl deportează pe tatăl său și bunelul meu, dacă mai vine cu asemenea rugăminți.

Era flăcău de însurat și bunelul lui Vlad Plahotniuc, pri-mar în satul Costuleni Andrei Pohotniuc îl amenința cu deportarea dacă nu se însoară cu o cumnată de-a lui. Știind că a deportat atâta lume, nu a vrut să facă neamul de ocară. S-a refugiat în România, unde a învățat la facultatea de matematică. La repartizare a cerut să fie trimis mai aproape

de satul în care s-a născut ca să vadă de pe celălalt mal al Prutului ce facem noi, ce fac părinții lui, în special bunelul Ieftimie, caruia rusii i-au luat toată averea. A trăit mereu cu gândul la Unire.

I-am promis că vom face tot ce ne stă în putință pentru a-i realiza visul.

Se spune că „dacă nu ai bătrâni, să ți-i cumperi”. Noi avem. Să nu-i uităm!

Am în videotecă filmări, în care unchiul meu dă nume de familie concrete ale oamenilor, care au fost deportați de bunelul lui Vlad Plahotniuc. Sper, ca societatea noastră să ajungă într-un moment de regăsire, când va realiza documentarele adevărului, împreună cu frații de peste Prut.

Unchiul Gheorghe zicea despre bunelul meu Ieftimie, că-și plantase peste un hectar de viță de vie europeană, că avea o prisacă și cânta în corul bisericii. În perioada culesului, când se întorceau cu mustul de la cramă, oprea carul lângă orice om care trecea pe drum și îl cinstea. Ce rău făcuse el oamenilor? Ce rău am făcut eu, militând ca și toți colegii mei liberali, pentru unirea neamului românesc?...

Atunci, în acele momente grele, când Vlad Plahotniuc jubila și debita prin televiziunile sale minciuni la adresa mea, am concluzionat că are sămânța trădării în gene, în sângele care-i curge prin vene și este gata în orice clipă să ne vândă oricui, pentru a-și realiza propriile interese și poate nesăbuite.

Precizez că până la urmă, în privința mea adevărul a triumfat. Printr-o Hotărâre a Curții Supreme de Justiție din 10 decembrie 2019 (*Anexa nr.18*) am fost declarat nevinovat. Vlad Plahotniuc însă, care a vândut, împreună cu Igor Dodon profesorii turci de la liceul „Orizont”, se ascunde de

mânia poporului. Sarcina noastră, a românilor de pretutindeni, este să-l aducem acasă și să-l judecăm, la fel ca și pe Igor Dodon, ca și pe alți vânzători de neam și de țară. Or, hoții și tâlharii nu au țară și nici naționalitate! Ei se simt bine acolo, unde banii le curg gârlă. Și cu cât mai mulți au, cu atât le crește lăcomia: este o boală gravă, de tipul cancerului, care îi afectează și îi devorează dinăuntru, fără a întreprinde ceva pentru a se însănătoși.

M-am bucurat nespus când presa din Basarabia a manifestat interes față de soarta unchiului Gheorghe. Articolul ce urmează, a fost publicat în ziarele „Gazeta de Chișinău” și „Timpul”, 7 mai 2021.

Veteran al armatei române, refugiat în '40 din cauza lui Andrei Plahotniuc: „Era un mare rău”

Ajuns la respectabila vârstă de 98 de ani, profesorul ieșean Gheorghe Ciubotaru, originar din localitatea Costuleni, Ungheni, este unul dintre puținii veterani ai Armatei Române rămași în viață. La 9 mai a sărbătorit Ziua Europei și, totodată, Ziua Eroilor, deși este convins că nimeni nu se întoarce erou din războaie. Păstrează vie în memorie amintirea anilor petrecuți în Basarabia, deportările, refugiul peste Prut. S-a confruntat personal cu Andrei Plahotniuc, bunicul lui Vladimir Plahotniuc, un NKVD-ist care a deportat peste zece familii din Costuleni și de răul căruia a fost nevoit să se refugieze în România.

După război, când a fost repartizat la muncă în calitate de profesor de matematică în județul Iași, a ales o localitate de pe malul Prutului de unde se vedea satul său de baștină. Mereu a fost cu gândul la Unire. Visul, probabil, nu-l va

vedea realizat, dar Unirea este posibilă, susține profesorul, dacă acest lucru îl va dori majoritatea oamenilor din Basarabia.

Născut pe 23 aprilie 1923, Gheorghe Ciubotaru avea 17 ani la 28 iunie 1940, când rușii au ocupat Basarabia. Nu a fugit peste Prut asemenea altor intelectuali, ci a rămas să activeze ca învățător la școala din satul Costuleni. În calitate de președinte al sovietului sătesc a fost numit Andrei Plahotniuc, iar secretar al acestuia – cumnatul său, Petru Nadohovschi.

Muncă forțată, supravegheată de Plahotniuc

Aceștia au început să întocmească listele cu oamenii înstăriți din sat care urmau să fie deportați. Frica și teroarea au pus treptat stăpânire pe întreg satul. Părinții lui Gheorghe, Maria și Ieftimie Ciubotaru, erau oameni înstăriți, aveau 12 ha de pământ, inclusiv 1,2 ha de viță-de-vie nobilă, o moară și o prisacă. Aveau animale și utilaje cu care

lucrau pământul. Le-au luat toată averea. Se bucurau însă că nu sunt deocamdată deportați.

„Plahotniuc era un om foarte rău, care voia și a reușit să bage frica în oamenii din sat. Nu avea nicio școală. A ridicat peste zece familii din localitate, oameni gospodari, treziți în toiul nopții, la care le-au luat toată averea. Era mare jale în satul nostru atunci. Mulți dintre ei nu s-au mai întors”, își amintește profesorul.

Continua să muncească la școală, dar fără să fie plătit și sub amenințarea că, dacă nu va continua să apară în fața copiilor, va fi deportat. „Plahotniuc mi-a zis: „Dacă ceri bani, te duc în Siberia. Să-ți deie taică-tău”. Tata Ieftimie a scăpat de deportare pentru că eu am consimțit să rămân învățător în acele condiții”, își amintește Gheorghe Ciubotaru.

Se însoară ori va ajunge în Siberia

Când au crezut că au scăpat de pericolul deportărilor, Plahotniuc a pus la cale o alte pacoste, să-l însoare pe tânărul învățător cu o cumnată de a sa, sora lui Petru Nadohovschi, în caz contrar va înfunda Siberia.

„I-am spus că sunt prea tânăr ca să mă căsătoresc. De ce își doreau acest lucru? Ca să mă folosească. Nu-mi puteam face neamul de ocară”, spune profesorul.

Aceasta a fost ultima picătură care a umplut paharul răbdării familiei Ciubotaru. Au decis să-l ascundă pe Gheorghe. Ajuns pe căi ocolite în România, tânărul și-a continuat studiile la Iași, iar la scurt timp, în 1943, a fost înrolat în Armata Română.

„La 23 august, am fost trimis pe front și am ajuns până în Germania. Se dădeau bătălii foarte grele. Nemții luptau pe viață și pe moarte pentru fiecare bucățică din teritoriul lor.

Erau multe victime. Eu am fost numit comandant de pluton, aveam 40 de ostași. Au fost 11 răniți și 13 morți, iar cei care au scăpat cu zile tot nu erau sănătoși, pentru că din astfel de experiențe nu poți ieși teafăr”, spune fostul soldat. La 29 aprilie, a fost rănit în timpul unui bombardament într-o localitate de la hotarul Cehoslovaciei și Germaniei. O schijă i-a nimerit în picior. A fost operat, oasele i-au fost puse la loc, dar abia după doi ani a învățat din nou să meargă.

Singur, pe malul Prutului

După război, la repartizarea la locul de muncă, a rugat să fie trimis în calitate de învățător la școala din comuna Prisăcani, o localitate de pe malul Prutului, situată vizavi de satul său de baștină, Costuleni, unde știa că îl așteaptă tatăl Ieftimie, mama Maria și alte rude. Simțea un dor insuportabil, știind că dincolo este baștina de care îl despărțea Prutul. Primii zece ani petrecuți în România, din 1941 până în 1951, când s-a căsătorit, s-a simțit foarte singur, recunoaște profesorul.

Vizita în Basarabia, după 15 ani

La începutul anilor 50, secretarul sovietului sătesc, Petru Nadohovschi, l-a inclus pe Ieftimie Ciubotaru, care „avea un fiu evadat în România”, și încă pe patru persoane din Costuleni în lista pentru ultimul val de deportați. „Tata știa însă bine limba rusă. A făcut cinci ani de armată la ruși și patru ani de război. Avea o vie pe malul Prutului. Deseori pe acolo trecea un comandant care făcea controlul și mai schimbau câte o vorbă. Mai târziu am aflat că, în ziua în care a fost ridicat tata, a fost luat de pe deal și dus direct la sovietul sătesc. S-a întâmplat însă că anume acel comandant a venit însoțit de doi soldați și, văzându-l pe tata, l-a

întrebat pe Andrei Plahotniuc de ce l-au inclus în listă pe fostul soldat. Plahotniuc a spus că e ideea secretarului. Ca rezultat, tata și cei patru oameni au fost eliberați, iar Plahotniuc și Nadohovschi au fost alungați din funcții. Se pare că și la urechea comandantului rus a ajuns vestea despre porcăriile la care se dedau aceștia”.

În 1951, Gheorghe Ciubotaru s-a căsătorit cu o tânără învățătoare din România, Anastasia. Abia în 1956, peste 15 ani, i s-a permis o scurtă vizită în localitatea de baștină cu soția și copilul. „Sunt de nedescris emoțiile pe care le-am trăit atunci. În cazul meu, sârma ghimpată a trecut la propriu prin suflet...”, spune învățătorul.

Următoarea vizită la baștină i-a fost permisă în 1962. Era inspector școlar în județele Iași și Bârlad. „În Basarabia, fiind în ospetie la o nepoată la Chișinău, am făcut cunoștință cu un funcționar de rang înalt de la Ministerul Învățământului. Mi-a propus să rămân să muncesc în Basarabia. Nu prea existau cadre bine pregătite atunci. Am refuzat, i-am spus că în 40 am muncit timp de un an sub presiuni și frică. Mi-a zis că atunci era Stalin, acum – nu. I-am spus însă că nimeni nu garantează că aici nu poate să mai

apară un Stalin”. Gheorghe Ciubotaru s-a stabilit definitiv cu familia la Iași. Are doi copii. Bărbatul are nepoți și stră-nepoți stabiliți azi în România, Germania și Luxemburg.

9 mai, Ziua Europei

La 9 mai, se sărbătorește Ziua Europei și Ziua Eroilor. Războiul îi frânge pe toți mai mult ori mai puțin, afirmă bătrânul. Mereu a fost cu gândul la Unire. „În ultimii ani mi-a fost dat să aud și de Vlad Plahotniuc, nepotul lui Andrei Plahotniuc. Nu m-am mirat. Cu averea făcută pe lacrimile a zeci de familii Andrei Plahotniuc l-a îmbogățit pe fiu, iar fiul pe nepotul acestuia, care, la rândul său, a terorizat, din păcate, toată Republica Moldova. Doresc Unirea pentru că toți vorbim aceeași limbă și îi consider frați și pe cei din România, și pe cei din Basarabia. Oameni ca Plahotniuc, ajunși la putere, nu vor admite niciodată acest lucru, dar e posibilă dacă majoritatea oamenilor de dincolo de Prut și-ar dori acest lucru”, conchide Gheorghe Ciubotaru.

P.S. Omul de afaceri, fostul deputat liberal, Iurie Chirinciuc, este nepotul lui Gheorghe Ciubotaru. Ține foarte mult la această legătură de sânge și a scris o carte care în scurt timp va fi lansată la Chișinău. Iată ce spune el despre unchiul său Gheorghe Ciubotaru: „Se spune că dacă nu ai bătrâni, să ți-i cumperi. Noi avem. M-a învățat să fim oameni și ce înseamnă respectul, de la el am învățat că a iubi înseamnă a oferi și a te sacrifica. Tot de la el am învățat care este Țara mea și neamul nostru”.

Svetlana COROBCEANU,
jurnalistă

Capitolul II TRENUL DURERII NETRECĂTOARE

„Ne iubim strămoșii, ne iubim însă și strănepoții; nu suntem numai punctul ultim al unei linii de generații ce se pierde în trecut, ci și punctul de plecare al generațiilor ce vor veni la lumină.”

Eugen Lovinescu

1. Monumentele regăsirii noastre

Desfășurate în masă și în valuri succesive, deportările au constituit una dintre cele mai dureroase pagini din istoria românilor basarabeni. Îndeplinind funcții complexe – metodă de luptă împotriva „dușmanilor poporului”; element-cheie al planului de colectivizare a agriculturii; componentă a politicii de deznaționalizare – deportările din Moldova sovietică trebuiau în cele din urmă să conducă la depopularea spațiului dintre Prut și Nistru, la strămutarea populației românești din Basarabia în regiunile îndepărtate ale URSS, preponderent în Siberia.

Deportările au fost o formă a represiunilor politice, puse în practică de către autoritățile sovietice. Nu se cunoaște cifra exactă a celor care au avut de suferit în urma acestui calvar și nici al celor care au fost exterminați – fie bărbați, femei, tineri, copii sau bătrâni – sau care nu s-au mai întors pe meleagurile lor, mulți dintre ei nefiind reabilitați până în ziua de azi.

Deportarea unor popoare de pe teritoriile lor strămoșești, în anii stalinismului, devenise politică de stat. În Basa-

Dezvelirea monumentului victimelor regimului comunist în s. Cărpineni, localitatea de baștină a soției mele, Tamara. Anul 2015

rabia, aplicarea acestui plan diabolic a început prin deportarea începută în noaptea de 12 spre 13 iunie 1941, când circa 5 mii de familii, aproximativ 20 mii de persoane, au fost smulse din vatra strămoșească și strămutate forțat în Siberia.

Cercetătoarea Viorica Olaru-Cemârtan menționa în articolul „Ororile bolșevismului”, publicat în ziarul „Timpul” din 4 iunie 2009, că în acea noapte de iunie 1941, din stația Ungheni au plecat spre Siberia tocmai „48 de vagoane”. În opinia autorităților sovietice, toți cei care au „colaborat” cu administrația română, așa-numiții „chiaburi și comercianți”, erau considerați drept elemente contrarevoluționare și antisovietice și urmau să fie deportate.

După război, deportările din RSS Moldovenească au fost reluate cu o intensitate sporită. Deportarea din 6 iulie 1949 s-a înfăptuit conform hotărârii Consiliului de miniștri al RSS Moldovenești nr. 509 (cod strict secret) din 28 iunie 1949 „Cu privire la deportarea din RSS Moldovenească a familiilor de chiaburi, foștilor moșieri și marilor comercianți”, care a avut la bază o hotărâre a Consiliului de miniștri al URSS. Conform acesteia, urmau a fi deportate familiile „chiaburilor, foștilor moșieri, marilor proprietari, complicilor cotropitorilor germani, persoanelor care au colaborat cu organele poliției româno-germane, membrilor organizațiilor și partidelor profesioniste, albgardiste, membrilor sectelor ilegale”.

Locuitorii din satul de baștină nu uită crimele comise de bunelul lui Vlad Plahotniuc, care a denunțat, terorizat și intimidat cu deportarea mulți consăteni de-ai mei. Am considerat necesar să aduc o mărturie zidită în granit a atrocităților comise de acest individ.

ÎN MEMORIA VICTIMELOR REPRESIUNILOR REGIMULUI COMUNIST.

Cebotari Afanasie I. (n. 1898)
Cebotari Efimia I. (n. 1901)
Cladico Anton N. (n. 1896)
Cladico Eufrosinia Gh. (n. 1893)
Cladico Eugenia (n. 1928)
Cladico Liubovi A. (n. 1930)
Cladico Silvia A. (n. 1940)
Dandara Teodor (n. 1925)
Dandara Ana (n. 1926)
Dandara Maria (n. 1949)
Grosu Mihail Grigore (n. 1904)
Grosu Eugenia E. (n. 1905)
Grosu Ion M. (n. 1928)
Grosu Gheorghe M. (n. 1931)
Grosu Maria M. (n. 1941)
Iasinski Nicolae Gh. (n. 1900)
Iasinski Vera I. (n. 1919)
Iasinski Ion N. (n. 1930)
Iasinski Ecaterina N. (n. 1934)
Iasinski Dumitru N. (n. 1940)
Iasinski Feodora V. (n. 1926)

Ivanov Nicolae (n. 1892)
Ivanov Ecaterina (n. 1898)
Ivanov Taisia N.
Ivanov Boris N.

Loghini Efim I. (n. 1906)
Loghini Liuba Gh. (n. 1910)
Loghini Ion E. (n. 1935)
Loghini Gheorghe E. (n. 1939)
Loghini Ecaterina E. (n. 1945)
Moraru Timofei Gh. (n. 1906)
Moraru Ecaterina S. (n. 1909)
Moraru Valentin T. (n. 1932)
Moraru Vera T. (n. 1933)
Moraru Boris T. (n. 1936)
Nadachovschi Petru A. (n. 1915)
Nadachovschi Natalia G. (n. 1920)
Nadachovschi Victoria P. (n. 1949)
Paduraru Ion C. (n. 1899)
Paduraru Ecaterina E. (n. 1901)
Paduraru Gheorghe (n. 1928)
Placinta Petru A. (n. 1906)
Placinta Xenia Gh. (n. 1912)
Placinta Toma D. (n. 1906)
Placinta Feodora Gh. (n. 1921)
Prepelita Andrei F. (n. 1908)

Prepelita Elisaveta V. (n. 1928)
Prepelita Vera A. (n. 1935)
Rudco Andrei I. (n. 1882)
Rudco Vera Gh.
Miron (Rudco) Ana M. (n. 1926)
Miron (Rudco) Gheorghe (n. 1929)
Miron (Rudco) Alexandru (n. 1931)
Rudco Vasilica (n. 1933)
Rusu Alexandru Gh. (n. 1925)
Rusu Antinina M. (n. 1882)
Vrabie Agapia A. (n. 1893)
Vrabie Elizaveta (n. 1934)
Vrabie Agapii Alexandru (n. 1893)
Vrabie Tudosia (n. 1900)
Vrabie Zinaida (n. 19)
Vrabie Matei A. (n. 1896)
Vrabie Maria I. (n. 1897)
Vrabie Natalia (n. 1929)
Vrabie Mihail A. (n. 1898)
Vrabie Natalia Gh. (n. 1902)
Vrabie Elena M. (n. 1929)
Vrabie Mihail M. (n. 1937)
Vrabie Ana M. (n. 1939)
Vrabie Maria M. (n. 1941)
Vrabie Petru M. (n. 1944)

Deportații din Costuleni, care nu s-au mai întors
din Siberiei de gheață

Monumentul deportaților din satul meu natal, Costuleni. Anul 2014

Când am dezvelit monumentul victimelor deportărilor comuniste din Costuleni, la eveniment au venit toți sătenii. Unii dintre ei purtau poze ale rudelor deportate. Cei mai tineri le arătau pe postament copiilor numele de familie al bunelor, care nu s-au mai întors acasă.

Astfel am demonstrat, că susțin întru totul decizia Președintelui Partidului Liberal, Mihai Ghimpu, de a dezveli monumente pe teritoriul republicii noastre, ca acestea să devină simbol al neuitării crimelor sovieto-comuniste și revigorării neamului. Cu asistența financiară a PL, au fost înălțate peste 250 de monumente, ce eternizează demnitatea noastră de români. Noi știm, că orice pasăre la cuibul ei se întoarce.

Unul dintre cei, care s-au întors la cuibul părintesc este dl **Ion Radu**, un bun prieten de-al meu pe care, atunci

Daniel Ciugureanu, un exemplu pentru românii basarabeni,
satul Măgurele, raionul Ungheni. Anul 2019

când îl întâlnesc, neapărat îl întreb despre monumentul în memoria celor deportați, înălțat în satul său natal. Constat cu enormă satisfacție, că duce în spate cu multă demnitate crucea neamului. La respectabila sa vârstă are performanțe de răsunset. Este câștigătorul mai multor concursuri „Butoiul de aur”. Are o gospodărie frumoasă ca la nimeni altul. Îi pare rău că tinerii pleacă, lăsând satele pustii. Știe, că un al doilea genocid al romanilor basarabeni nu trebuie admis.

Îmi aduc aminte despre emoțiile de nedescris, când am participat la Zăbriceni, Edineț, la un serviciu divin, oficiat cu ocazia dezvelirii monumentului înălțat în memoria victimelor regimului comunist totalitar. Locuitorii din satele Zăbriceni, Onești și Terebna au venit cu mic și mare cu pozele rudelor, deportate în Siberiei de gheață.

Gestul lor, al celor care țineau în mâini poze de familie cu bunicii și părinții deportați, m-a convins, că suntem capabili să ne întoarcem acasă, oricât de greu ar fi drumul.

Populația băștinașă din Basarabia și Bucovina de Nord a fost supusă deportărilor masive în perioada 12-13 iunie 1941, 5-6 iulie 1949 și 31 martie – 01 aprilie 1951. Conform actelor oficiale sovietice, în cadrul acestor operațiuni de deportare au fost ridicate și deportate în regiunile îndepărtate ale Uniunii Sovietice peste 70 de mii de persoane, cifra reală fiind, potrivit istoricilor, cu mult mai mare.

E fără capăt speranța noastră că vom extirpa stalinismul din convingerile multor compatrioți, care și astăzi mai consideră că doar o mână de fier, chiar dacă a umblat prin milioane de buzunare și a furat bani, poate face regulă în Republica Moldova.

Cine va anula de facto consecințele pactului Ribbentrop-Molotov, în urma căruia a apărut o republică artificială, capii căreia vor să edifice „națiunea civică moldovenească”?

Sarcina noastră, a intelectualilor, a celor care gândim și simțim românește, constă în a face un front comun împotriva cruntului proces de deznaționalizare, pe care vor să-l relanseze dodoniștii pe această palmă de pământ românesc, victimă a lui Hitler și Stalin.

2. Bunelul Ieftimie mă judecă din înalțuri

Personal, am contribuit financiar la înălțarea a unsprezece monumente în raionul Ungheni. În măsura posibili-

Avem rădăcini adânci în Costuleni.

Primul rând: De la stânga la dreapta: Sora Larisa, bunelul Ieftimie în brațe cu fratele Ion, unchiul Vladimir în brațe cu fratele Gheorghe, bunica Maria cu sora Ileana. Rândul doi: Unchiul Nicolae, tata Grigore și mama Elisaveta. Anul 1951

tăților, voi participa în continuare la eternizarea memoriei strămoșilor, căci am viu în amintire chipul bunelului meu.

Bunelul Ieftimie, gospodar de frunte al satului meu de baștină, aștepta din moment în moment să vină și să-l ducă. A fost lăsat la vatră datorită șefului Pichetului de grăniceri, care l-a convins pe bunelul lui Vlad Plahotniuc că bunelul meu, care-i servea pe toți sătenii cu must dintr-o cană de lut atunci când aducea roada de la cramă, nu este culac, ci un gospodar cu cea mai bună vie din regiune.

Bunelul a murit de scârbă. I-au luat tot: 12 hectare de pământ, o bună parte din ele plantate cu viță de vie, prisaca, caii și utilajele agricole. N-a lucrat nicio zi în colhoz. „Pentru hoți și bandiți nu lucrez”, a spus el și s-a ținut de cuvânt. Avea pe lângă casă vreo 25 ari de pământ, plantați cu pomi și viță de vie și câteva știubeie. Muncea și citea, deși în impunătoarea sa bibliotecă, pe care o devastase kgbiștii, rămăsese puține cărți.

A murit de necaz în 1957. Unchiului meu Gheorghe, fiul bunelului, nu i-au permis să vină la înmormântare, el fiind profesor de matematica în comuna Prisăcani, de peste Prut. Atunci când a avut loc repartizarea, el a cerut să fie trimis în această localitate, de unde se vedea satul nostru. A aflat de moartea tatălui și a venit în acea zi cu flori, pe malul Prutului. Privea cu lacrimi în ochi din zare, cortegiul. A aruncat tăcut florile în apele tulburi ale Prutului și a făcut o masă de pomenire cu cei apropiați. Atunci au vorbit simplu despre durerea acestui neam.

Plecarea unchiului în țară a avut repercusiuni asupra neamului nostru. Am fost înregistrați în arhivele kgb-ului ca elemente antisovietice. Eram privați de cele mai elementare drepturi ale omului, dar asta nu ne-a înfrânt.

Grea, insuportabilă a fost viața buneilor noștri. A noastră este, însă, mai bună? Oare nu vedeți cum mai marii de moment ai zilei ne baga pe gât națiunea civică moldovenească? Aceasta e, cum afirmă chiar ei, „politica echilibrată” a guvernării de astăzi. O minciună contemporană, cu ștaif vechi, sovietic. Culmea este că mulți dintre factorii de decizie care stau la putere și debitează aceste ineptii au cetățenia română, după cum este Fadei Nagacevski, ministrul justiției, fostul consilier al Zinaidei Greceanîi, care s-a pronunțat pentru legiferarea limbii ruse, ca limbă de comunicare interetnică!

3. Adevărul – în capul mesei

Există o lege a găzduirii, care nu trebuie încălcată. Eu m-am pronunțat în permanență pentru respectarea ei. Tocmai de aceea clica lui Igor Dodon a hotărât să se răzbu-ne pe mine. Dar Curtea de Apel Chișinău a respins cererea cetățenilor de etnie rusă, care vroiau să fiu sancționat și să le repar prejudiciul moral. Ei se arătau revoltați de faptul că am scris, cu subiect și predicat, că o parte a minorității ruse, în cadrul războiului hibrid purtat de Kremlin împotriva Republicii Moldova, scindează societatea și fac tot posibilul pentru a pune iarăși stăpânire pe această palmă de pământ. De regulă, aceștia sunt profitori ordinari, care beau votcă și mănâncă caviar, fără pâine. Ei au o mentalitate imperială și visează zi și noapte la restabilirea imperiului de odinioară, care a fost o închisoare a popoarelor.

Timpurile mă obligă să-mi fac publică poziția în legătură cu cele scrise. Eu nu i-am avut în vedere în articol pe rușii

care suferă la fel ca și românii basarabeni, din cauza fără-delegilor și dictaturii. Eu i-am avut în vedere pe cei, care anexează teritorii ca Transnistria, estul Ucrainei și Crimei, subjugând popoare, jefuind și exterminând oameni nevinovați.

Istoria ne spune, că românii basarabeni au fost deportați în masă. Citesc zguduitoare pagini ale durerii, în care gardistul rus nu lăsa sărmanii oameni măcar să ia cadavrul bunelului căzut în urma căruței, care-i ducea în Siberia. Ei, spre deosebire de „eliberatori”, s-au întors acasă și acum sunt iarăși asupriți de cei cu reflexe imperiale. E timpul să deschidem ochii, să ne reîntregim țara, dacă vrem ca apologetii lui Putin din Republica Moldova să nu ne transforme iarăși în carne de tun.

Criza politică pe care o traversăm din cauza faptului că unioniștii nu au înțeles să renunțe la ambiții și să acceadă în Parlament pentru a înfăptui Unirea, anunță timpuri incerte, foarte dificile.

Actualitatea are parte de actori politici, care beau votcă și mănâncă icre negre, în timp ce sărmanii români basarabeni așteaptă cu nerăbdare pașaportul românesc, pentru a pleca din această matcă a hoților, cu lideri politici care speră să edifice „națiunea civică moldovenească”.

Înțeleg, că adevărurile mele nu-i sunt pe plac lui Igor Dodon și partidului său (cum nu erau nici pe placul lui Vlad Plahotniuc), el dorind să fie guvernatorul lui Putin în Basarabia. Acesta i-a dăruit chiar o hartă a Moldovei mari, la care ne-președintele râvnește în taină, erijându-se în urmașul lui Ștefan cel Mare și Sfânt.

Dacă pretindem că suntem intelectuali, purtători ai tradițiilor și memoriei celor trecuți prin sabie de către așa-numiții „frați mai mari”, avem sarcina sfântă de a alege grâ-

ul de neghină, de a spune cine ne este prieten și cine ne este dușman. Vreau să cred că va veni o zi, când în țara mea adevărul va sta în capul mesei. Partidul Liberal a cerut sancțiuni drastice pentru cei, care neagă deportările.

Am în casa inimii mele imaginile luminoase ale celor deportați. Jertfa lor, a celor care au murit departe de casă ori s-au întors invalizi, bolnavi la casa părintească, trebuie să ne servească drept exemplu. E timpul să învățăm lecțiile trecutului. Să nu admitem, ca ele să se mai repete. Dacă forțele de orientare unionistă pro-europeană nu înțeleg astăzi să se unească, mâine poate fi târziu. Căci Igor Dodon e gata să ne calce cu cizma rusească pe sufletul dornic de frați și libertate. Suntem capabili acum să-l oprim în mod democratic.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

4. Lupta continuă: „Unde-s doi, puterea crește...”

Ar fi greșit să afirm că am luptat pentru Reîntregirea neamului de unul singur. Declar cu toată responsabilitatea că am avut și am, în persoana domnilor Mihai Ghimpu și Dorin Chirtoacă prieteni devotați idealului național.

Nu voi uita niciodată momentul dezvelirii Pietrei Comemorative din Piața Marii Adunări Naționale. Ea a fost păzită zi și noapte de către voluntarii Partidului Liberal. Am instalat chiar două corturi lângă ea, la îndemnul lui Mihai Ghimpu astfel ca s-o protejăm de pericolul demolării, deoarece, încă în 2011, când făcea parte din Partidul Comuniștilor, Igor Dodon opta pentru demolarea pietrei, instalată în 2010 de liberali. Mihai Ghimpu a spus atunci: „Să apărăm această piatră sfântă pentru că Dodon a declarat că în luna august, până la sărbătorile naționale, adică *Ziua Independenței* și *Limba Noastră cea Română*, va demola această piatră și o va transforma în pietriș. Programul lui este programul și politica Federației Ruse, iar noi nu vrem să admitem acest lucru, pentru că această piatră este *piatra memoriei* a tot ce s-a întâmplat după ocupația din 28 iunie 1940.”

Mihai Ghimpu s-a angajat să instaleze un monument în memoria victimelor ocupației sovietice, iar între timp a fost instalată piatra comemorativă.

În 2012, Partidul Socialiștilor, condus pe-atunci de Igor Dodon, a ajuns în instanță, invocând că decizia de instalare a pietrei comemorative a fost una ilegală. Totuși, „duelul” de atunci s-a terminat în favoarea liberalilor, după ce magistrații au considerat că piatra comemorativă poate să rămână în Piața Marii Adunări Naționale.

Mihai Ghimpu a vorbit la Strasbourg, în parlamentul european despre transformarea mea și a lui Dorin Chirtoacă

că în deținuți politici ai regimului Plahotniuc pentru faptul că PL a refuzat să voteze modificarea sistemului de vot. El a spus răspicat: „Chirtoacă și Chirinciuc vor pune începutul unei lupte împotriva oligarhiei și a deconspirării lui Plahotniuc.”

Ceea ce nu s-a reușit deocamdată în PMAN, a reușit ex-primarul de Chișinău, Dorin Chirtoacă la Gara Feroviară. Aici a fost instalat *Trenul Durerii*, o sculptură în bronz, de 12 metri înălțime, care cântărește 15 tone, reprezentând o coloană de oameni, care se transformă treptat în părți componente ale unei locomotive.

Este un proiect de suflet al lui Dorin. „Am un sentiment al misiunii îndeplinite. Pot să nu mai ocup nicio funcție publică în Republica Moldova sau în altă parte, considerând că cel mai important gest, al primăriei și al meu personal, se află aici, în fața dumneavoastră”, a declarat el la evenimentul dezvelirii monumentului.

Se vorbește foarte mult despre imperioasa nevoie de unitate a neamului. Sper să izbândim. Consider că prietenia noastră este un exemplu pentru toți românii basarabeni: Unirea se realizează prin fapte concrete.

5. Cultivarea respectului pentru adevăr

După ce în 1981 am absolvit cu eminență Colegiul de Comerț din Chișinău, am depus documentele la USM, Facultatea Economie și Comerț, pe care am absolvit-o în 1985. Am fost printre candidații care urmau să rămână la catedră, dar salariul era foarte mic și am ales să mă angajez la Colegiul de Comerț. Directorul acestei instituții, Mihail Roibu, mi-a propus să fiu lector. Am predat managementul

Impresii de neuitat la Bojdeuca Marelui povestitor Ion Creangă.
Iași. Anul 1990

și marketingul comerțului, precum și psihologia în comerț. Aveam doar 24 de ani și responsabilitatea mea era enormă. Nu era simplu deloc. Nici nu vă imaginați cât de milă îmi era de studenții care, veniți din școlile de la sate și orașe cu predare în limba română, erau obligați să studieze, inclusiv obiectele predate de mine, în limba rusă.

Odată cu dezghețul spiritual, profesorii de la colegiu au fost unanimi în opinia că această stare de lucruri nu mai poate fi tolerată. Am început să pledăm pentru revenirea la grafia latină și oficializarea limbii române, ca limbă de stat. Anume atunci am creat un grup, care a aderat la Frontul Popular. Eram nelipsiți la mitingurile de la Teatrul de Vară și la Marile Adunări Naționale.

Pe 7 noiembrie 1989, am oprit deopotrivă cu mii de oameni, defilarea aniversară a tancurilor armatei sovietice pe strada principală a Chișinăului, care se numea atunci Lenin. Evenimentele au continuat pe 10 noiembrie 1989,

când sediul Ministerului de Interne de la Chișinău, condus în acea perioadă de ex-președintele Vladimir Voronin, a fost luat cu asalt de către manifestanți.

Împreună cu mine erau atât studenții, cât și profesorii Pavel Roșca, Mihai Profor, Ion Sirețeanu, Nona Slabu, Aurel Tabunșic și mulți alții. Acest grup strâns unit era perfect conștient, că a venit vremea adevărului, pentru care trebuie să luptăm și să-l inoculăm tinerei generații pas cu pas. Din 1989, anume acest grup de tineri pedagogi a insistat, ca obiectele de specialitate să fie predate în limba română. Am lucrat nopți în șir asupra traducerilor, dar am apelat și la ajutorul profesorilor de la instituțiile de profil din țară, din România. Ajutoarele fraților n-au întârziat.

Împreună cu directorul colegiului, am organizat mai multe excursii în orașele din România Iași, Piatra Neamț, Suceava, Putna, Sinaia ș.a., în cadrul cărora, pe lângă schimbul de experiență, îi familiarizam pe discipolii noștri cu istoria Țării-mamă, cu viața, activitatea și creația clasicii literaturii române – a bardului de la Mircești Vasile Alecsandri, a Marelui poet Mihai Eminescu, al neîntrecutului povestitor humuleștean Ion Creangă ș.a. maeștri iscusiți din domeniul respectiv.

A fost o mare cinste și responsabilitate să conduc colectivul profesoral care m-a ales în mod democratic în 1989 în calitate de director-adjunct pentru procesul de studii și educație. E o dovadă în plus că ei au muncit asiduu pentru a crește un schimb destoinic. Le-am îndreptățit așteptările.

În august 1990 am fost numit consilierul ministrului comerțului. În toată activitatea mea m-am condus de un principiu nescris: limba română trebuie să fie stăpână și în acest minister în care, de regulă, numărul băștinașilor era foarte mic.

Capitolul III NU VOI STA ÎN GENUNCHI ÎN FAȚA NIMĂNUI

*„Echilibrul în stat e ca sănătatea
în corp.”*

Mihai Eminescu

1. Adevărul e mai presus de orice

La finele lunii martie 2015, legislativul de la Chișinău a discutat cu ușile închise **Raportul Comisiei Parlamentare privind situația din sistemul bancar**. La modul concret, o comisie din care am făcut și eu parte, trebuia să spună sincer poporului, cum au fost devalizate Banca de Economii, Banca Socială și Unibank.

Din motive foarte dubioase s-a decis, ca dezbaterile să fie una secretă. Așa a dorit Vlad Plahotniuc, care a fost (după cum s-a adevărit mai târziu) unul dintre beneficiarii furtului secolului. Frațiunea Partidului Liberal s-a pronunțat categoric împotriva ascunderii adevărului, luând decizia ca eu să prezint propriul Raport, în care voi descrie starea reală de lucruri, informând poporul despre faptul că este furat. În mod cert, lui Vlad Plahotniuc nu i-a plăcut faptul că noi, liberalii, suntem ferm intenționați să nu-i facem jocurile. Iar faptul că eu am prezentat un raport de alternativă m-a costat foarte scump, în scurt timp fiind privat pe nedrept de libertate. De fapt, acesta a fost doar unul dintre motive. Asupra altor chestiuni voi reveni pe parcurs, pentru a

vă convinge că trebuie să ne unim eforturile ca legea să fie respectată și la noi, așa cum se respectă în România, stat-membru al UE.

2. Dacă am fi fost uniți, poporul nu ar fi suferit

Pe 24 martie 2015, eu am prezentat în Parlament un **Raport de alternativă**. În el am arătat, că autoritățile au scopul ascuns de a minți populația. Atunci, printre altele, mi-am exprimat satisfacția că, deși statul a pierdut profiturile încasate de BEM în perioada anilor 1994-1998, totuși, a reușit să reintre în proprietatea băncii. Mai spuneam, că această istorie nu a fost pe placul aleșilor poporului. Nu toți s-au bucurat de revenirea BEM în patrimoniul statului. Hotărârile de Guvern au fost atacate la Curtea Constituțională de către **Oleg Reidman, Sergiu Sîrbu și Vladimir Vitiuc**, care au cerut întoarcerea BEM în proprietatea lui

Miron Șor, tatăl lui Ilan Șor. De ce?! Rămâne o întrebare retorică și până astăzi, ca și libertatea lui Ilan Șor!

În calitate de membru al comisiei care a examinat situația de la Banca de Economii, am propus, ca perioada de investigație să fie extinsă, astfel încât comisia să nu se limiteze doar la evenimentele ce au avut loc în anii 2014-2015; ca aici să încapă și **Zinaida Greceanii**, care a acordat credite preferențiale fabricii de vinuri de la Cojușna. Această propunere a fost respinsă cu vehemență, iar principalul argument a fost existența Raportului Comisiei, prezidat de Oleg Reidman, în 2013.

Ca să vezi, Comisia de anchetă din 2013 a investigat situația de la BEM timp de 4 luni, încheindu-și lucrările cu un Raport de 17 pagini, care nu are nicio semnătură a membrilor comisiei, niciun număr de înregistrare și nicio anexă. Mai mult decât atât, în urma numeroaselor demersuri pe care le-am făcut către Secretariatul Parlamentului, responsabil de regimul secret al Parlamentului, Comisiei Economie, Buget și Finanțe, am constatat că nici Raportul și nici materialele documentare ale acestei comisii nu se află în arhiva Parlamentului. Deci, Raport nu exista. Nici CNA, nici Procuratura nu a prezentat un Raport. De ce? Din cauza că acea comisie – Economie, Buget și Finanțe – nu le-a trimis documentul cu pricina. Din ce motiv?! Este clar, că cineva cu interese a ordonat ca această hotărâre să nu ajungă pe masa organelor de drept. Iar a doua întrebare e la fel de logică: De ce nu s-au autosesizat instituțiile de drept?!

Astăzi constatăm aceeași situație. Autoritățile vor să se spele pe mâini, să mușamalizeze cazul, iar în baza **Raportului Kroll** să nu mai fie întreprinse niciodată măsuri eficiente de elucidare a situației create și tragerii la răspundere a făptașilor furturilor.

Noi, liberalii, dețineam informații credibile, potrivit căroro americanii s-au oferit să ajute autoritățile Republicii Moldova, după ce furtul miliardului a devenit public. Cei care au intrat în contact cu americanii s-au prefăcut că acceptă, dar americanii le-au cerut informații elementare de care aveau nevoie, pentru a găsi banii furați și a pedepsi vinovații, cum ar fi numele băncii intermediare, prin care s-au făcut tranzacțiile cu banii scoși din Republica Moldova și trimiși în lumea largă, în conturi off-shore. De asemenea, au cerut codurile SWIFT ale acestor tranzacții. În acest moment moldovenii s-au răzgândit și le-au spus americanilor, că se vor descurca singuri și că vor găsi o firmă de investigații, care s-a dovedit apoi a fi Kroll. Guvernărilor de la Chișinău le-a fost frică că americanii vor găsi banii și pe cei vinovați de furtul lor.

Tot liberalii au propus atunci, ca Procuratura Generală să se adreseze către Departamentul de stat al SUA, OFAC, dar nu au fost auziți. Ceea ce însemna încă o dată, că guvernarea nu a dorit și nu-și dorește nici astăzi să fie întors miliardul și trași la răspundere cei, care au contribuit la furtul lui. Acest fapt ne vorbește despre aceea, că cei mai importanți figuranți ai crimei au fost și mai sunt încă la putere.

Concluzia mea este, că dacă toate forțele sănătoase din societate – Parlamentul și Guvernul de atunci, partidele extra-parlamentare, organele mass-media, societatea civilă, cetățenii simpli, dacă erau solidare și ar fi avut o atitudine intolerabilă față de asemenea fenomen ca furtul proprietății de stat, asemenea bătaie de joc față de popor ca ascunderea adevărului și a făptașilor nu ar fi fost posibilă. Dar, în sărăcia în care ne bălăcim, banii cuiva care dirigează din umbră desfășurarea evenimentelor sunt în stare să pună opreliști descoperirii adevărului.

3. Efectele comisiei formale „tutelată” de Plahotniuc, Filat și Voronin

Chiar de la începutul activității Comisiei Parlamentare privind situația din sistemul bancar, din care făceam parte și eu (Comisie supravegheată și îndeaproape „tutelată” de Plahotniuc, Filat și Voronin), am formulat o serie de propuneri constructive. Dar unii dintre membrii comisiei, în special cei din Partidul Democrat, nici nu au dorit barem votarea lor. Care au fost propunerile mele? Am cerut să invităm experți de peste hotare. Nu în ultimul rând, trebuia să ascultăm aprecierile lui Veaceslav Ioniță, ex-președintele comisiei Economie, Finanțe și Buget, Veaceslav Negruță, ex-ministru al Finanțelor, care aveau să pună punctul pe „i”, deținând informații veridice.

Dar cu cât mai insistent eram eu, cu atât mai refractari erau deputații lui Vlad Plahotniuc. Președintele comisiei, dl **Marcel Răducan**, a refuzat categoric să pună la vot, inclusiv invitarea președinților consiliilor de administrare ale acestor bănci, argumentul meu constând în faptul că în informațiile prezentate de către SIS erau nominalizați vinovații, perioada în care au admis fraudele și motivele pentru care nu au luat măsurile de rigoare.

Obiecția lui **Marcel Răducan** a fost una puerilă. El a afirmat, că respectivele persoane au dosare penale, deci nu avem dreptul să le invităm, pentru a nu prejudicia mersul anchetei.

Văzând starea de lucruri, am conchis că pierd timpul venind la ședințele acestei Comisii formale. După ce m-am consultat cu factorii decizionali ai partidului și am fost încurajat să descurc itele fraudei bancare, spunând lucrurilor pe nume, am declanșat o anchetă paralelă. Astfel, am adus

opinie publice mai multe adevăruri. Unul dintre ele rezidă în faptul, că emisia suplimentară de acțiuni din 2013 a fost efectuată cu grave încălcări și în consecință statul a pierdut controlul asupra pachetului majoritar de acțiuni. Încălcările le-au recunoscut și membrii comisiei, dar și „simplul” (cum s-a autodefinit el însuși) ex-prim-ministrul, **Iurie Leancă**. Am discutat cu el personal și i-am pus mai multe întrebări, la care a fost obligat să răspundă. Prin urmare, comisia care a decis ca statul să nu participe la emisia suplimentară, nu avea dreptul legal de a lua o atare hotărâre. Ea putea fi luată doar în cazul, în care lista obiectelor scoase la privatizare era aprobată de Guvern. Însă Banca de Economii a Moldovei nu a fost inclusă în nicio listă de acest fel. În plus, prețul nominal al unei acțiuni era de **37 lei**, iar ei l-au vândut cu **5 lei**, prețul de piață minim fiind de **50 lei**. Mai mult, dacă se organiza corect licitația, în bugetul BEM erau defalcați peste un **miliard de lei**. Aceste carențe urmau să fie incluse în Raportul Comisiei și în Procesul-verbal. Dar cei nominalizați au avut altă sarcină, alt scop, după cum s-a văzut mai târziu, pe care l-au realizat cu brio.

4. Prim-ministrul Iurie Leancă – „mielușel ascultător”?

Urmărind evoluțiile politice spectaculoase ale ex-premierului **Iurie Leancă**, constat că el trebuia judecat cel puțin pentru abuz în serviciu, dacă presupunem că nu a fost o rea intenție sau un plan bine pus la punct. Și asta s-ar fi întâmplat, dacă am fi avut în Republica Moldova o Laura Codruța Koveși. Căci anume el, ca prim-ministru, este res-

ponsabil pentru decizia ilegală a Comisiei în cauză. Factorii decizionali din Guvern aveau responsabilitatea să informeze corect organele și instituțiile statului, legat de aceste încălcări. Însuși **Iurie Leancă**, în dialogul cu mine, a preferat să dea vina pe subalternii săi, care, a afirmat dlui, fie că nu au fost competenți, fie că au avut scopul de a-l dezinforma, ca cei interesați să realizeze devalizarea BEM-ului.

De altfel, **Victor Barbăneagră**, viceministru al Finanțelor, președintele comisiei care a luat decizia privind emisia acțiunilor, așa după cum am auzit eu, este rudă cu **Vlad Filat**. Anume de la el a primit ordinele și era obligat să le execute. El a activat în cadrul Ministerului Finanțelor în perioada 2009 – 28 mai 2014. A fost citat și audiat în august 2015 de către procurorii Anticorupție în cadrul investigației extinse vizând fraudele din sectorul financiar-bancar, fiind recunoscut în calitate de bănuț și cercetat pentru neglijență în serviciu, exprimată prin îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu, fapt care a generat pierderea pachetului majoritar de acțiuni al statului în Banca de Economii. Anterior, directorul adjunct al Agenției Proprietății Publice și un fost viceministru al Economiei au fost recunoscuți în calitate de bănuți în dosarul BEM. Aceștia, de asemenea, sunt suspectați de neglijență în serviciu, fiind cercetați în stare de libertate.

Audierile durează nepermis de mult, ceea ce mă conduce la ideea fatală, că nici actualul procuror-general **Alexandru Stoianoglo** nu este capabil (sau nu-și dorește din motive necunoscute nouă) să finalizeze ancheta într-un pseudostat, în care o mână spală pe alta, cu o Zinaida Greceanii în calitate de Președintă a Parlamentului. Ei i-am rezervat un loc aparte în Raportul meu. De fapt, o constatare importantă pe care o fac este cu totul deplorabilă: nu există

în niciun Raport oficial publicat în presă și nici în cel al socialiștilor, în care să se constate că spălarea de bani prin sistemul bancar moldovenesc a început încă în 2005. Deci, Banca de Economii a fost o ispită pentru toate guvernările. Însuși consilierul în probleme economice al președintelui Vladimir Voronin, **Oleg Reidman**, împreună (consider eu) cu o echipă întreagă, s-au gândit cum să faciliteze aceste furturi de la Banca de Economii. În caz contrar ne întrebăm: De ce trebuia ca în Comisia respectivă să fie totul confidențial și secret? Deoarece în concluziile lui Oleg Reidman se arată, că măsurile luate au avut drept obiectiv relaxarea sistemului financiar-bancar și atragerea investițiilor, inclusiv a remitențelor cetățenilor Republicii Moldova care muncesc peste hotare. Dar, de fapt, s-a urmărit cu totul alt scop: s-a elaborat un pachet întreg de legi, care i-au acoperit pe cei care au furat de la Banca de Economii, legile fiind o garanție că aceștia nu vor sta la pușcărie.

În Raportul meu am sugerat afilierea unor companii spre care au plecat o parte din creditele neperformante cu liderul PLDM, **Vlad Filat**. În alte rapoarte se înregistrează afilieri ale altor companii – cu **Ilan Șor** și cu **Vlad Plahotniuc**.

Pentru mine în acea perioadă a fost important să văd și să informez populația cum s-au furat banii. Mai departe urma treaba anchetei, fiindcă, dacă ar fi existat voință politică, ar fi existat o informare corectă a populației, într-o lună de zile stăteau toți la răcoare și banii erau returnați. Spre marele meu regret, nici la ora când scriu aceste memorii, nu se dorește acest lucru.

Indubitabil, asemenea sume exorbitante era imposibil să fie transferate peste hotare, fără ca instituțiile de resort ale statului: în primul rând, CNA-ul, Banca Națională, Procuratura, CNPF-ul să nu fi văzut cum sunt scoși banii. Între-

barea mea retorică este: De ce nu au luat măsuri și de ce nu au blocat aceste transferuri? Toate instituțiile statului au știut și au fost informate de situația existentă, inclusiv Președintele republicii, Prim-ministrul, Președintele Parlamentului, Banca Națională, CNA-ul. Toți au știut, dar nimeni nu a luat nicio măsură! De ce oare?!

Mai mult, **Ilan Șor**, **Marina Tauber** and Company, nominalizați în raportul Kroll, au fost aleși deputați în Parlament, iar liberalii care au spus adevărul au fost marginalizați, li s-au deschis dosare penale din cauză că nu au acceptat să voteze modificarea sistemului de vot.

În 2013 Partidul Liberal a fost exclus de la guvernare pentru a se fura miliardul, iar în 2017, subsemnatul și **Dorin Chirtoacă** am fost arestați și învinuiți de corupție, pentru ca lumea să nu mai creadă ceea ce vom spune noi despre furtul miliardului și acesta să nu mai fie recuperat. Pe când cei implicați în jaful secolului să rămână în libertate. Or, se știe, **Iurie Leancă** a dat garanția statului pentru 9,5 miliarde, iar **Chiril Gaburici** – pentru 6,5 miliarde de lei.

Frauda bancară a reprezentat apogeul economic al stării de capturare a statului Republica Moldova, cauzându-i un enorm prejudiciu reputațional. Anume după acest furt Secretarul General al Consiliului **Europei Thorbjørn Jagland** a spus, că Republica Moldova este stat capturat.

Faptul că guvernările din Republica Moldova nu au realizat progrese în investigarea fraudei bancare a fost reflectat în mai multe rezoluții, adoptate de Parlamentul European, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, în deciziile Comitetului Moldova – Uniunea Europeană, în Memorandumuri cu FMI și BM, pe parcursul ultimilor 4 ani. Inclusiv din această cauză nu o singură dată a fost suspendată asistența macro-financiară din partea UE.

Din informația care se conține în raportul Kroll 2, beneficiarii finali principali ai furtului bancar au fost grupările lui Vlad Plahotniuc, Ilan Șor și Vlad Filat. Deci, am avut dreptate. Deci, am luptat pentru adevăr. Căci adevărul nu se va afla veșnic la fundul mării.

5. Cine a furat viitorul urmașilor noștri? (Discursul subsemnatului în Parlament)

Discursul deputatului Iurie Chirinciuc, rostit în Plenul Parlamentului la ședința cu ușile închise din 24 martie 2015

**Domnule Președinte al Parlamentului,
stimați deputați,**

Vă mulțumesc pentru încrederea pe care ați avut-o atunci, când m-ați delegat în calitate de membru al acestei Comisii de anchetă. Pătruns de un sentiment de puternică responsabilitate în fața cetățenilor care au votat un par-

curs european al Republicii Moldova, nu am putut să admit transformarea acestei Comisii într-o farsă. Astfel, am venit cu un Raport, o opinie separată, care, sunt sigur, reprezintă situația reală de la BEM, Unibank și Banca Socială, inclusiv adevăratele cauze, care au condus la deprecierea dramatică a monedei naționale în ianuarie – februarie 2015.

În primul rând, vreau să vă aduc aminte, că pe marginea situației de la BEM au fost formate deja trei comisii de anchetă. Încă în anii 1995-1996 și-a desfășurat lucrările prima comisie de anchetă din Parlament, care a constatat deturnări de fonduri din Bugetul de stat către compania NefteGazGroup, cu sediul în Malta. Cu banii deturnați NefteGazGroup, prin intermediul companiilor sale-fice și în complicitate cu demnitari având funcții înalte în stat, diminuează pachetul de acțiuni al statului la BEM de la 59% până la 14,19% .

Grație primei Comisii de anchetă și a voinței politice, prin Hotărârea Guvernului Ciubuc nr. 1214e și HG nr. 78 din 2 februarie 1999, statul reîntră în posesia a 56,1% din acțiunile BEM. Deși statul a pierdut profiturile încasate de BEM în perioada anilor 1994-1998, totuși, s-a reușit să reîntre în proprietatea băncii.

Este greu să ne imaginăm, că această victorie ar putea să nu fie pe placul aleșilor poporului. Cu toate acestea, constatăm că nu toți s-au bucurat de revenirea BEM în gestiunea statului. Astfel, în 2012, Hotărârile de Guvern menționate mai sus au fost atacate la Curtea Constituțională de către **Oleg Reidman, Sergiu Sîrbu și Vladimir Vitiuc**, care au cerut întoarcerea BEM în proprietatea lui **Miron Șor**, tatăl lui **Ilan Șor**. De ce?! Rămâne o întrebare retorică!

Constatăm cu regret și îngrijorare, că oameni cu funcții înalte în stat acționează împotriva intereselor acestuia.

Modificările profunde ale legislației în perioada 2005 – septembrie 2014, efectuate de oameni cu funcții înalte în stat și interese înguste de grup, au condus la colapsul actual din sistemul financiar-bancar.

Stimați deputați, în calitate de membru al acestei Comisii, am propus ca perioada de investigație să fie extinsă, astfel încât comisia să nu examineze doar evenimentele ce au avut loc în anii 2014-2015. Această propunere însă a fost respinsă categoric, iar principalul argument a fost existența Raportului Comisiei, prezidată în 2013 de către Oleg Reidman.

Țin să vă comunic: comisia de anchetă din 2013 a investigat situația de la BEM 4 luni, încheindu-și activitatea cu un Raport de 17 pagini, care nu are nicio semnătură a membrilor comisiei, niciun număr de înregistrare, nicio anexă. Mai mult decât atât, în urma numeroaselor demersuri pe care le-am făcut către Secretariatul parlamentului, responsabil de regimul secret al Parlamentului, Comisia Economie, Buget și Finanțe, am constatat că nici Raportul și nici materialele documentare ale acestei comisii nu sunt în arhiva Parlamentului. Deci, acest raport nu există *de facto*.

În aceste circumstanțe, putem concluziona: comisia a avut cu totul alt scop, decât cel declarat. În sprijinul acestei teze vă informez, că Hotărârea Parlamentului nr. 152 din 21.06.2013 nu a fost executată nici în prezent. Or, articolul 4 al acestei hotărâri obliga CNA și Procuratura Generală să prezinte în plenul Parlamentului un raport timp de 3 luni. Acest lucru nu s-a realizat din cauza că respectiva Comisie Economie, Buget și Finanțe nu le-a expediat raportul. Din ce cauză? Cineva cu interes a ordonat, ca această hotărâre să nu ajungă pe masa organelor de drept. Se iscă a doua întrebare: De ce nu s-au autosesizat instituțiile de drept?

Întâmplător sau nu, în componența comisiei de anchetă din 2015 se regăsesc persoane, care au contestat dreptul statului de a deține pachetul majoritar de acțiuni la BEM, dar și persoane care au făcut parte din comisia din 2013.

Astfel, deputații **Oleg Reidman**, **Sergiu Sîrbu** și **George Mocanu** nu aveau nici măcar dreptul moral să se regăsească în această comisie.

Cât privește propunerile înaintate în calitate de membru al comisiei de anchetă 2015, vă pot spune că au fost complet ignorate, iar în unele cazuri am provocat chiar furia unor membri ai Comisiei.

Printre propunerile respinse de membrii Comisiei se numără:

1. Propunerea de semnare a unei Declarații pe propria răspundere, prin care membrii Comisiei să confirme, în scris, lipsa conflictelor de interese.
2. Am cerut să fie audiați reprezentanții companiei Kroll, pentru a ne comunica despre rolul și obiectivele pe care și le-a propus compania în activitatea sa cu referință la cele trei bănci.
3. Am solicitat audierea în Comisie, în calitate de persoane care dispun de informații despre fapte sau împrejurări de natură să servească la cercetarea cauzei a dlor **Veaceslav Negruța** – ex-ministru al Finanțelor, și **Veaceslav Ioniță** – ex-președinte al Comisiei Parlamentare Economie, Buget și Finanțe.

Președintele comisiei, **Marcel Răducanu**, a respins categoric propunerea și a refuzat să o pună la vot.

4. Am propus audierea în cadrul Comisiei de anchetă a actualului ministru al Economiei și patron al companiei Grant Thornton (Stephane Bride), companie care a efec-

tuat în 2014 auditul la BEM, Banca Socială și Unibank și a avizat pozitiv bilanțurile contabile ale acestor instituții. Dar și această propunere a fost respinsă.

Prin refuzurile pe care le-am primit la propunerile formulate, am înțeles, că această Comisie nu vrea să elucideze cauzele adevărate ale situației de pe piața financiar-valutară, ci are drept scop mușamalizarea și îngroparea adevărului, invocându-se secretul de stat.

Stimați colegi, în baza documentelor primite de la instituțiile statului în cadrul acestei Comisii, consider că principalele cauze ale devalorizării leului moldovenesc în lunile ianuarie – februarie 2015 sunt:

1. Realizarea, pe parcursul anului 2014, a operațiunilor suspecte de transferuri din Federația Rusă a unor sume de peste 100 de miliarde de ruble în BC Moldincombank, care au fost ulterior convertite în dolari SUA și euro și au fost transferate în companii off-shore și ulterior în Federația Rusă.

2. Acordarea în zilele de 25-26 noiembrie 2014 a creditelor în sumă de 13,6 miliarde lei către companiile afiliate lui Ilan Șor – Danmira SRL, Davena-Com SRL, Voximar-Com SRL, Contrade și Caritas Group.

3. Cesionarea imediată a creanțelor companiilor menționate către firma off-shore Fortuna United LP (din Marea Britanie) a sumei de 17,6 miliarde de lei.

4. Lipsa de reacție sau chiar complicitatea instituțiilor statului (BNM și CNPF, CNA și Procuratura Generală).

Drept urmare a acestor acțiuni, BEM, Unibank și Banca Socială au fost devalizate, iar BNM propune pentru aceste 3 bănci două soluții: lichidarea, care ne-ar costa aproximativ 16 miliarde lei sau recapitalizarea în valoare de 33 miliarde lei.

Drept urmare statul, prin Hotărâre de Guvern nr. 938-11ss din 13 noiembrie 2014, a garantat creditul de urgență de **9,4 miliarde lei**, acordat de BNM celor 3 bănci, iar la 27 martie 2015, adică peste 3 zile, acest credit devine scadent.

În urma realizării acestor scheme, prejudiciul cauzat se estimează la 17,6 miliarde lei. Această sumă ar fi fost suficientă pentru plata pensiilor din Republica Moldova pentru 2 ani înainte sau pentru reconstrucția tuturor arterelor republicane de circulație.

Stimați deputați, copiii celor care ne-au ales au meritat asemenea povară? Cum să îndrăznim să le spunem tinerilor să nu plece din Republica Moldova, în timp ce unii decidenți le fură viitorul? Generația tânără este cea, care va plăti pentru banii furati, pentru minciuna unora și pentru mișelia altora. Pentru a acorda o șansă ca lucrurile să se schimbe în bine și cetățenii să nu piardă definitiv încrederea în aleșii săi, vă îndemn să votați proiectul de hotărâre nr. 94 din 24 martie 2015, înaintat de Frațiunea Partidului Liberal. Vă îndemn să demonstrăm copiilor noștri că în această legislatură sunt și oameni cu demnitate!

6. Nume sonore în Raportul Kroll

În preambulul Raportului Kroll, se menționează că acesta este strict confidențial. Totodată, se arată că el poate fi dezvăluit instituțiilor reglementatoare și altor agenții, cu acordul prealabil al companiei Kroll. De asemenea, este subliniat faptul, că afirmațiile din raport în ceea ce privește problemele financiare, legale sau regulatorii trebuie acceptate ca observații generale bazate doar pe experiența

de consultanță a companiei Kroll și nu pot fi percepute ca recomandări financiare sau regulatorii.

În punctul 1.2. al Raportului, intitulat generic „avertisment” se menționează, că el a fost efectuat în baza datelor și analizelor BNM. În cadrul elaborării lui nu a fost posibil să se efectueze investigații și o analiză suficientă pentru o verificare independentă a informațiilor prezentate de BNM. Au mai existat și alte informații, potențial relevante care nu au fost examinate.

Raportul debutează cu analiza modului în care Unibank a fost achiziționată de la Viena Capital Partners în 2012. Prima remarcă pe care o fac experții Kroll este legată de noul acționariat de la UB. Astfel, se demonstrează că toți cei 21 de noi acționari ai UB aveau conexiune comună la grupul Șor. Se insistă pe ideea că acționarii erau doar nominali, iar beneficiarul adevărat era **Ilan Șor** și grupul de companii pe care le conducea și le credita prin intermediul acestei bănci. Dintre cei 21 de noi acționari ai băncii 8 erau companii înregistrate în Marea Britanie, un cetățean rus și 12 cetățeni ai Republicii Moldova.

Comaniile din Marea Britanie au fost înregistrate în perioada 9 septembrie – 18 iulie 2012 și sunt implicate în scheme de spălare de bani.

Proprietarul companiei **Lerson LTD** (acționar UB din 2012), **Alise Ilsley**, cetățeană a Letoniei, este administratoare la alte 50 de companii în Marea Britanie.

Proprietarul companiei **Manitoba Management LTD**, **Marios Papantoniou**, cetățean cipriot, este director al **Axiano LTD**, investigată în dosare de spălare de bani cu implicarea companiilor off-shore și a băncilor din Republica Moldova, Rusia și Letonia.

Proprietarul, **Trimms Green Limited**, britanicul **Andrew Moray Stuart** este bănuț de implicare în spălarea de bani din Federația Rusă, prin schemele descrise de avocatul **Magnitski**. Acest Stuart este director al peste 500 de companii Britanice.

Pace Global Energy Limited este una dintre companiile la care **Nicholas Henry Thorm** este „director nominal”, așa cum îl prezintă o investigație publicată în „The Guardian”.

Cât privește cei 12 acționari moldoveni, aceștia sunt politicieni de diferite „ranguri”. Spre exemplu, **Aurel Mari-nescu** a fost capul afacerilor familiei **Stati – Stati Holding, Tristan Oil** și **ASCOM**.

Într-un interviu acordat de Ilan Șor, acesta menționează că Gabriel Stati îi este prieten apropiat și partener de afaceri în Republica Moldova.

Viorel Melnic, un alt acționar la UB, este directorul de facto al **Dufremol-ului**, unul dintre cei doi operatori duty free ale lui Ilan Șor, iar cetățeană rusă **Liliya Pleskachevskaya** este impresara cântăreței **Jasmin**, actuala soție a lui **Ilan Șor**. Printre acționari se numără fostul președinte al Republicii Moldova **Petru Lucinschi** și **Marina Tauber**, actuala președintă a Federației moldovenești de tenis.

Cât privește resursele financiare utilizate pentru finanțarea achiziției acțiunilor UB, în august 2012, se demonstrează că aceste companii și indivizii care au achiziționat acțiunile UB erau legați între ei și activau concertat. Toți cei 12 cetățeni ai Republica Moldova au obținut banii pentru achiziția acțiunilor UB din credite acordate de companii din Marea Britanie, iar banii au fost transferați prin băncile din Letonia.

Una și aceeași companie a acordat creditul pentru mai mulți acționari:

Petru Lucinschi a fost creditat prin intermediul **Ros-slyn Trade LLP**, iar în 2013 el a primit un credit direct de **4,8 mln lei** de la **Ilan Șor**, credit cu care și-a finanțat o altă achiziție de acțiuni.

Prin achiziția UB **Ilan Șor** urmărește scopul obținerii de credite (pe care nu avea de gând să le întoarcă) pentru companiile sale. Astfel, dacă la sfârșitul anului 2011 companiile grupului Șor aveau credite la UB de **115 milioane lei**, atunci la finele lui 2012, la 4 luni de la achiziția UB, creditele acordate companiilor lui **Ilan Șor**, cresc până la valoarea de **370 milioane lei**.

Au crescut depozitele overnight și plasamentele la băncile din **Letonia**. Aceste operațiuni au avut drept scop majorarea capacității de creditare a UB.

După preluarea UB, în funcția de președinte al consiliului de administrație al băncii vine **Viorel Melnic** (omul lui **Ilan Șor** încă de pe timpul în care era șef al vămii în timpul guvernării comuniste 2008-2009), iar **Dumitru Țugulschi** și **Elena Kotik** rămân în funcțiile de director și contabil-șef ai băncii.

Deja la 31.12.2013 expunerea companiilor grupului Șor doar la UB era de 2,94 miliarde lei, din totalul de 4,8 miliarde lei datorii ale grupului pe întreg sistemul bancar din Republica Moldova.

Achiziția Băncii Sociale

În perioada mai – iunie 2013 **Ilan Șor**, prin intermediul interpușilor săi, a achiziționat pachetul majoritar de acțiuni al BS, iar ca urmare a acestei achiziții, ca și în cazul UB, niciunul dintre noii acționari nu avea un pachet de acțiuni de 5% și mai mult (pentru pachetele de acțiuni de 5% este obligatorie aprobarea prealabilă de la BNM).

Printre noii acționari se numără **Maria Guțuleac** – șefa administrației lui **Ilan Șor** și reprezentanta fundației lui **Miron Șor**; **Natalia Gojina**, directorul Samit Plus SRL, care este actualmente șefa diviziunii operaționale a Aeroportului Național Chișinău, administrat de Avia Invest, la care **Ilan Șor** este membru al Consiliului de Administrație. Acționarii BS, companiile **Diafan SRL**, **Tonimar SRL**, **Trivetpro SRL**, **Rominerv SRL**, **Velcris Plus SRL** au fost create cu trei săptămâni înainte de achiziția acțiunilor BS, din data de 8 mai 2013.

Cetățenii ruși și ucraineni listați în calitate de noi acționari ai BS nu au profil de investitori, iar în unele cazuri sunt vecini în localități cu o populație mai mică de 100.000 de locuitori.

La sfârșitul anului 2012, BS avea acordate credite în valoare de 2 miliarde lei, dintre care creditele acordate grupului Șor erau de **238 mln lei**. Către sfârșitul anului 2013, creditele acordate grupului Șor au crescut cu **0,6 miliarde lei**. În calitate de președinte al BS devine **Sergiu Albot**, fost vicepreședinte al UB și soțul Mariei Guțuleac, verișoara lui **Ilan Șor**.

Preluarea controlului asupra Băncii de Economii a Republicii Moldova

Instituirea controlului asupra Băncii de Economii a Republicii Moldova a fost precedată de o tranzacție suspectă, prin care compania off-shore Roseau Alliance a preluat, prin concesiune la valoarea nominală, datorii în valoare de 1 miliard de lei, de la această bancă (logica tranzacției nu se explică, dar este posibil ca aceasta să apară la examinarea listei persoanelor a căror datorii au fost cesionate).

Pe 2 august 2013 a avut loc emisiunea suplimentară de acțiuni fără participarea statului. Acțiunile au fost emise la valoarea nominală de **5 lei** pe acțiune, ceea ce a permis colectarea suplimentară a **80,25 milioane lei**. Toată emisiunea, în ultimă instanță, a fost achiziționată de Sisteme Informaționale Integrate care, de la 10% din acțiuni deținute la BEM, și-a crescut participarea până la 34%.

Proprietarul Sisteme Informaționale Integrate este **Iana Gaydaichuk**, fiica Liliei Pleskachevskaya, unul dintre acționarii UB și impresara cântăreței Jasmin.

Analiza acționarilor și a banilor primiți pentru achiziționarea emisiunii BEM din august 2013 indică originea comună a surselor de finanțare utilizate pentru achiziționarea acțiunilor și care provin de la Gazprombank.

O condiție a validării emisiunii din 2 august a fost achiziția de către noii acționari a creditelor neperformante în valoare de minimum 300 milioane lei. Și această tranzacție de cesionare a datoriilor a fost efectuată printr-un contract semnat la 10 septembrie între **Ivan Krivchanskiy** (care vine la BEM de la BS, după toate probabilitățile, la indicația lui Ilan Șor, cu ajutorul lui **Victor Bodi**, președinte al Consiliului de Administrație a BEM în acea perioadă și **Ilya Gribkov** din partea Roseau Alliance LP).

Și aici este interesantă lista creditelor cesionate! Astfel, lista inițială includea 11 credite de la 9 întreprinderi, iar prin amendamentul din 5 decembrie 2013 mai sunt introduse credite în valoare de 116 milioane ale companiei Sanin și **Sanin Plus SRL** (**Brestecico Alexandru** este director al **Sanin** și **Sanin Plus SRL** și un apropiat al lui **Igor Dodon** și al altor membri ai Partidului Socialiștilor, pe care i-a susținut financiar, inclusiv în campanie. Nu în zadar Ilan Șor,

în conferința sa de presă, organizată la întoarcerea din Turcia, s-a lăudat că l-a ajutat pe **Igor Dodon** în campanie).

Controlul lui Ilan Șor asupra BEM a fost asigurat de mai multe persoane, printre care un rol-cheie, alături de **Ivan Crivceanschi**, președintele BEM, îl au și membrii conducerii BEM: **Constantin Paladi** și **Stanislav Budza**, ambii foști angajați la BS.

Cât privește persoana lui **Stanislav Budza**, acesta este fiul lui **Oleg Budza**, președintele Confederației Sindicatelor din Moldova, care a garantat cu depozitele Confederației creditele contractate de compania lui Ilan Șor **Dufremol SRL** (În 2009 acest Oleg Budza a fost ales în funcția de președinte al Confederației în prezența lui Vlad Filat. Oleg Budza este în legătură strânsă cu acest politician).

La 29 aprilie, Ilan Șor devine președintele consiliului de supraveghere al BEM.

La 31.12. 2013, expunerea grupului Șor la BEM era de **101,1 mln lei**, iar la 31.10.2014 era de **2,34 miliarde lei**.

În total, la 31.12.2013, Ilan Șor avea contracte de credite la 5 bănci din țară, în valoare de **4,8 miliarde lei**, iar la **31.10.2014, expunerea grupului Șor față de UB, BS și BEM, în valoare totală de 7,86 miliarde lei** și față de **Victoriabank** de 51 milioane lei.

În aprilie 2014 Sisteme Informaționale Integrate își reduce participarea de la 34% din acțiuni, la 9%, prin vânzarea diferenței de 25% către Vneșeconombank (VEB).

Ulterior, în cadrul Adunării Generale a Acționarilor, Ilan Șor este ales la conducerea BEM-ului, reprezentând VEB-ul.

Noiembrie 2014

Această ultimă perioadă poate fi împărțită în 2 etape: de la 1 până la 24 noiembrie 2014 și de la 25 până la 27 noiembrie 2014.

Perioada 1-24 noiembrie 2014 se caracterizează printr-o reducere a portofoliului existent de credite la UB, BS și BEM, contractate de companiile-membre ale grupului lui Ilan Șor. Astfel, prin transferuri din conturi bancare letone, sunt rambursate toate datoriile grupului Șor cu excepția creditelor companiilor: **Provolirom SRL, Dracard SRL, Caritas Group SRL și Voximar Com SRL**. Aceste 4 companii au contractat de la BEM credite în valoare de **13,1 miliarde lei**, care, în cea mai mare parte, au fost utilizate pentru a se lichida datoriile celorlalte companii ale grupului față de UB și BS.

Lichidarea creditelor către cele 2 bănci a condus la creșterea lichidităților de care dispun băncile permițând efectuarea plasamentelor interbancare cu BEM. Plasamentele UB și BS la BEM, susținute de depozite ale altor bănci din Republica Moldova și Federația Rusă, au crescut capacitatea de creditare a BEM.

Lichidarea creditelor vechi, în valoare totală de **6,5 miliarde lei**, a permis deblocarea provizioanelor de rezervă și, deci, a sporit și mai mult capacitatea de creditare a băncilor. În același timp, au fost deschise conturi de depozit de tip „Nostro” la trei bănci din Federația Rusă, iar aceste trei bănci au transferat sume identice în conturi de depozit deschise la UB, BS și BEM, ceea ce a consolidat și mai mult capacitatea de creditare a acestor bănci (conturile de tip „Nostro” sunt conturi în moneda deponentului deschise la o bancă din afara țării. În cazul conturilor de tip „Nostro”, banii nu trebuie convertiți în valută).

Alături de băncile din Federația Rusă, alte 5 bănci din Republica Moldova au plasat depozite la BEM în această perioadă. Se evidențiază în special **Victoriabank**, care a plasat **1,8 miliarde de lei** (de aici putem deduce implicarea altor bănci din Republica Moldova în această schemă).

În perioada 25-27 noiembrie 2014 toate creditele către BEM au fost plătite înainte de termen. Aceste și alte fonduri, BEM le-a plasat la BS, iar BS le-a utilizat pentru a acorda credite în sumă totală de **13,7 miliarde de lei** către 5 companii din grupul Șor (**Danmira SRL, Davema Com SRL, Caritas Group SRL, Voximar Com SRL**). Sumele creditate către aceste companii au fost transferate către off-shore-uri din Marea Britanie și Hong Kong, **544,5 milioane euro** și **232,2 milioane dolari SUA respectiv**. Intermediari în aceste transferuri au fost bănci din Letonia, iar beneficiarii finali – companiile din Hong Kong și Marea Britanie.

Companiile beneficiare: Royalport Limited din Hong Kong, Expovision Logistics și Danley Impex L.P. din Marea Britanie au fost create cu o lună înainte de efectuarea tranzacției.

La data de 26 noiembrie 2014 creanțele aferente acestor credite au fost cesionate către **Fortuna United LP** la valoarea nominală. Baza juridică a acestei cesionări o constituie pretinsa adunare generală a acționarilor care a avut loc la Kahovca, Ucraina (în această situație au fost admise numeroase încălcări ale legislației în vigoare. Este vorba despre legea cu privire la societățile pe acțiuni, articolele cu privire la organizarea adunărilor generale ale acționarilor, despre regulamentele interne ale BNM cu referire la anunțul și aprobarea de către BNM a adunării și a participanților.

În aceste circumstanțe decizia de cesionare a datoriilor devine ilegală).

Astfel, Fortuna United LP a preluat datoriile de **13,7 miliarde lei** ale grupului Șor, inclusiv dobânda de 3% aferentă acestei sume până la scadența acestor credite în 2019. Valoarea totală a cesiunii era de **13,7 miliarde lei** plus **4,7 miliarde lei** dobânda. În aceeași zi Fortuna United plătește un avans de 551 milioane lei, pentru această cesiune de creanțe (suma plătită de Fortuna United LP vine, de asemenea, din creditele acordate de BS companiilor Danmira SRL, Davema Com SRL, Caritas Group SRL, Contrade SRL, Voximar Com).

Încă un detaliu important este faptul că pe 27 noiembrie 2014 președintele în exercițiu al BEM, **Viorel Bârcă**, a semnat un document de reziliere a cesionărilor de creanțe către Roseau Alliance, efectuate la 18 martie 2013 și 10 septembrie 2013, estimate la cifra de peste **1,42 miliarde lei**. Rezilierea acestui contract nu a fost efectuată prin restabilirea drepturilor băncii asupra creditelor ce au făcut obiectul cesionării (În aceste circumstanțe BEM ar putea să mai fie

Ei se erijează în salvatorii neamului pe umerii căruia au pus miliardul

pusă în situația de a plăti acele **1,42 miliarde de lei**, menționate mai sus, către Roseau).

De la 31 octombrie 2014 până la 26 noiembrie 2014, expunerile pe toate cele trei bănci au crescut de la 11 miliarde lei, la 21,6 miliarde lei.

În raport este ilustrată legătura directă dintre creditele acordate către **Provolirom SRL, Dracard SRL, Caritas Group SRL și Voximar Com SRL**, și transferurile imediate efectuate de către aceste întreprinderi către băncile din **Letonia, bănci din care la aceeași dată sunt transferate aceleași sume pentru achitarea datoriilor celorlalte companii, membre ale grupului Șor.**

Concluzii:

Din **13.1 miliarde lei** acordate de BEM firmelor lui Șor: **Provolirom SRL, Dracard SRL, Caritas Group SRL și Voximar SRL**, circa **6,5 miliarde de lei** au fost utilizate pentru a se lichida datoriile istorice ale celorlalte companii, membre ale grupului Șor. Modul în care s-au utilizat celelalte **6,6 miliarde de lei** rămâne încă neclar. Pentru a se transfera expunerea grupului Șor de la BEM la BS au fost emise adițional **13,7 miliarde de lei** credite către firmele lui Ilan Șor: **Danmira SRL, Davema Com SRL, Caritas Group SRL, Contrade SRL și Voximar Com SRL.**

Suma totală a pierderii urmează a fi stabilită într-o investigație ulterioară. Cu toate acestea, este, totuși clar că la moment Fortuna United are o datorie de **18,3 miliarde lei** față de BS. Chiar dacă **6,5 miliarde lei** au fost utilizate pentru acoperirea datoriei mai vechi de **13,1 miliarde lei** de lei, rămân neachitate încă **6,6 miliarde lei**. La suma totală a prejudiciului trebuie incluse și dobânzile plătite băncilor moldovenești pentru plasamentele efectuate la BEM.

Astfel, suma totală a prejudiciului este de **18,3 miliarde lei + 13,1 miliarde – 6,5 miliarde lei + dobânzile aferente creditelor interbancare = 24,9 miliarde lei** + sumele aferente creditelor interbancare. E vorba, deci, de un total de **27-30 miliarde lei**. Dacă se va demonstra că cesiunile efectuate în 2013 către **Roseau Alliance**, în valoare de **1,42 miliarde de lei**, a fost anulată atunci suma de **27-30 miliarde lei**, trebuie augmentată cu valoarea cesiunii anulate.

În concluzie, raportul Kroll confirmă datele prezentate în opinia separată cu care am venit în data de 24 martie 2015. În același raport de opinie separată am menționat că **Ilan Șor** este executorul acestor scheme. Astfel, forțele de ordine au datoria de a trage la răspundere, împreună cu Ilan Șor și prietenii săi, și pe cei care au asigurat acoperirea politică pentru furtul secolului. Atâta timp cât instituțiile statului nu-și vor îndeplini obligațiunile, nicio comisie, nicio instituție internațională nu va întoarce prejudiciul și nu va scoate adevărul la iveală.

Printre numele sonore menționate direct în Raportul Kroll îi regăsim pe:

Petru Lucinschi, ex-președinte al Republicii Moldova;

Viorel Melnic, șeful vămilor în timpul guvernării comuniste 2008-2009, fost membru al PSRM, prieten de familie al lui Igor Dodon;

Oleg Budza, președintele Confederației sindicatelor din Republica Moldova;

Brestecico Alexandru, afiliatul și sponsorul lui Igor Dodon;

Aurel Marinescu, capul afacerilor lui Gabriel Stati;

Liliya Pleskakevskaya, impresara cântăreței Jasmin;

Marina Tauber, devenită deputat, președintă a Federației moldovenești de Tenis.

Capitolul IV DRUMURILE REÎNTREGIRII

„Unirea este singura temelie statornică a edificiului viitorului nostru: fără dânsa, ce se va clădi va fi clădit pe nisip.”

Dimitrie C. Brătianu

1. Strategia Unirii: cauzele eșuării în realizarea interesului național

Pe 27 august 2021 se vor împlini 30 de ani de la adoptarea Declarației de Independență. În această perioadă de timp în care a crescut o nouă generație, avem obligația să ne întrebăm și să ne răspundem onest: încotro ne-am pornit și unde am ajuns?! Or, cei care au împlinit vârsta de 30 de ani sunt în drept să le ceară socoteală liderilor politici, plătiți din impozitele părinților, pentru halul fără de hal în care a ajuns Basarabia, ruptă de la sânul Patriei-Mamă.

În situația de incertitudine, când diferiți actori politici, atât din exterior, cât și din interior, se erijează în salvatorii nației, trebuie să răspundem onest, că am eșuat în realizarea ideii naționale de a ne uni din cauza politicii duplicitare a fostei nomenclaturi comuniste, care a crezut în steaua călăuzitoare de la Kremlin, dar nu în Hora Unirii de la Alba Iulia.

Pentru România, Republica Moldova reprezintă mult mai mult decât un stat vecin. Aici locuiesc cetățeni români în absoluta lor majoritate. Opt din zece locuitori sunt de etnie română. O treime dintre locuitori dețin dublă cetățenie (română și a Republicii Moldova). Republica Moldova este

parte integrantă a istoriei românești și a politicii românești actuale. Cele mai ample manifestări sunt dedicate revenirii Republicii Moldova la Patria-mamă.

Ultimele sondaje relevă, că o mare majoritate a cetățenilor români (trei sferturi dintre ei) consideră că Republica Moldova este, de fapt, Basarabia ocupată de trupele străine de trei ori (anii 1812, 1940 și 1944) și că locul acestei provincii istorice românești este în România.

Fiind președinte al OT al Partidului Liberal Ungheni, am lansat un program concret de acțiuni, cu sloganul UNIRII. Speram, în sfânta mea naivitate, că pe 27 martie 2019, când s-au împlinit 101 ani de la Mica Unire, după scrutinul parlamentar vom convoca o ședință festivă la Chișinău, cu participarea tuturor fracțiunilor din Parlamentul României, al Președintelui României și, în prezența lor, vom adopta Declarația de Unire, prin care vom anunța UE, SUA, ONU că Declarația este pe deplin legitimă, ea respectând întru totul Declarația Universală a Drepturilor Omului.

N-a fost să fie din cauza ambițiilor politice ale unor lideri, care s-au arătat incapabili să finalizeze această speranță a poporului.

2. Declarația Unirii, cum o concep EU

Eu consider, că trebuie să înfăptuim Unirea după modelul german. Aflarea Republicii Moldova în matca sa românească reclamă un Plan Marshall pentru regiune, așa cum, după cel de-al Doilea Război Mondial, SUA a ajutat statele occidentale, cu excepția celor aflate sub influența rusească. Deci, în scrutinul parlamentar anticipat din 11 iulie curent, trebuie să alegem un legislativ, care va lansa cea de-a doua

Declarație pe care Republica Moldova Unită o va adresa UE și ONU.

Pentru a asigura calmul acestui măreț eveniment, Parlamentul va cere tragerea la răspundere a celor care au transformat Basarabia în cel mai corupt și sărac stat european, fiind vorba de ex-președintele Igor Dodon, fugarul Vlad Plahotniuc, ex-premierul Vlad Filat, Ilan Șor și Vlad Platon, care au compromis idealul european românesc prin scheme de corupție, încălcarea drepturilor fundamentale ale omului, promovarea secesionismului, ei fiind pasibili de judecată și detenție pentru trădare de patrie.

Imediat după adoptarea Declarației de Unire, se va proceda la crearea **Ministerului Reîntregirii** cu sediul la Chișinău. Ministerul va avea doi miniștri – unul din România și altul din Republica Moldova. Ei vor avea statutul de prim-vicepremier, care posedă la perfecție limbile română, engleză și rusă.

Noua majoritate parlamentară va promova candidații săi în alegerile locale, astfel ca Unirea să fie popularizată, iar cetățenii să fie informați la modul concret despre avantajele ei.

Transnistria va fi declarată teritoriu ocupat de Kremlin și se va formula în termeni coerenți și ultimativi cererea ca Rusia să-și retragă trupele din stânga Nistrului.

Până atunci se vor lua măsuri pentru a asigura independența energetică a Republicii Moldova. Compania Transgaz, deținută de statul roman, prin filiala sa din Republica Moldova, Eurotransgaz, va asigura livrarea gazelor prin conducta Iași-Ungheni-Chișinău pe teritoriul Republicii Moldovei, în termene restrânse, aceasta fiind prioritate națională.

Republica Moldova trebuie să devină membru pleni-potențiar al proiectului Intermarium, care va beneficia de

masive investiții americane. Astfel Eurotransgaz va prelua gazele extrase din Marea Neagră, de la țărm, mai întâi cele care vor fi extrase de Black Sea Oil and Gas, firmă deținută de gigantul American Carlyle și – prin conducta de tranzit va putea duce gazul de la Marea Neagră în zona de est a Europei, respectiv în Ucraina și Republica Moldova. Astfel, SUA va deveni principalul actor în zona Mării Negre, iar România – principalul ei aliat, fapt ce va conduce implicit la asigurarea ireversibilității UNIRI.

Energia electrică va ajunge în Republica Moldova de la centrala nucleară Cernavodă, din UE, grație faptului că în decembrie 2017, Republica Moldova a semnat un acord care, fiind dus la finalitate, va reduce semnificativ gradul de dependență de energia electrică din Est și va uni practic Republica Moldova cu România și Uniunea Europeană. În acest sens se va urmări îndeaproape realizarea acordului dintre Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Uniunea Europeană, Banca Europeană de Investiții și Banca Mondială, care vizează crearea unui pachet de finanțare de **270 de milioane de euro**, în vederea asigurării interconectării permanente între rețelele electrice din Republica Moldova și România.

În sectorul bancar se va proceda neîntârziat la introducerea în circulație a leului românesc.

Alte sectoare, precum ar fi educația, asistența medicală, industria alimentară, IT și comerț on-line etc., vor fi realizate de ministerele reunite, care vor avea în mod obligatoriu un vicepremier din Republica Moldova.

În munca de explicare liberalii vor explica un adevăr cert: integrarea economică a Republicii Moldova în UE este posibilă doar prin România. Altă soluție nu există.

Vom explica adevărul că apropierea de Rusia nu reprezintă o alternativă reală pentru Republica Moldova.

Principalul argument este acesta: Uniunea Europeană reprezintă o piață de peste **500 milioane** consumatori, cu un PIB nominal de peste 10 ori mai mare și un PIB calculat la paritatea puterii de cumpărare de 5 ori mai mare decât al Federației Ruse.

Potrivit ultimelor statistici, Rusia este depășită de România din punctul de vedere al nivelului PIB nominal. Sancțiunile internaționale, dependența maximă de exporturile de materii prime brute și de schimbarea periodică a prețurilor acestora au afectat potențialul economiei rusești.

Rusia este un stat terorist. Pe lângă șantajul cu furnizarea de gaze și prețul acestora, Rusia a blocat exporturile de fructe, legume, carne sau vinuri provenind din Republica Moldova, în special, după semnarea acordului de asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

Populației i se va explica faptul că Igor Dodon, care se agață de putere, este cel mai mare rău, deoarece a considerat acordul de asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană drept „o mare greșeală”, „un act de sinucidere”, care va duce la „prăbușirea Moldovei”.

Unirea reprezintă o datorie pentru fiecare basarabean care deține cetățenia română. Există multe voci, inclusiv ale politicienilor din cele două state românești, că acum nu e momentul Unirii. Dar când va veni acest moment, dacă Republica Moldova se află deja în groapa cu deșuri a istoriei, un etern stat în tranziție interminabilă, un Vad al Hoților? De ce nu ne-am uni, dacă economia României este de 4-6 ori mai performantă decât cea a Republicii

Partidul Liberal a inițiat primul în Republica Moldova semnarea Declarației de Unire

Moldova. Țara noastră, România, beneficiază de o diversitate remarcabilă a geografiei, întrecută în Europa doar de Franța. Republica Moldova nu are ieșire la mare, nu are munți și nu are resurse naturale, nu are rezerve de hidrocarburi sau de metale prețioase. Principala resursă este terenul arabil, de calitate foarte bună. Exporturile Republicii Moldova către România cresc mai rapid decât cele către Federația Rusă.

Dacă mâine România, ca partener strategic economic important, ar dispărea, Republica Moldova s-ar prăbuși economic, suferind o cădere de peste 30% a PIB-ului nominal, ceea ce ar conduce la colaps.

Admiterea noastră în UE trebuie să se producă prin Unirea cu România, dat fiind faptul că modul în care funcționează administrația publică în Republica Moldova este foarte departe de îndeplinirea „Criteriilor Copenhaga”, adică cele stipulate în articolul 49 al Tratatului Uniunii Europene. Calitatea de membru se va acorda statelor care au atins următoarele obiective: **stabilitatea instituțiilor; garanarea democrației; domnia legii (rule of law); drepturile omului; respectarea și protejarea minorităților; existența unei economii funcționale de piață; capacitatea de a rezista presiunilor de competitivitate din piața unică; capacitatea de a adera la uniunea politică, economică și monetară.** Adevărul este, că Republica Moldova nu îndeplinește și nici nu are de gând să îndeplinească mai niciunul din „Criteriile Copenhaga”. Republica Moldova a fost și poate rămâne un stat capturat de Plahotniuc-Dodon-Șor.

În mod cert, Reunirea cu România ar însemna ridicarea gradului de securizare a omului, căci Republica Moldova ar fi parte din NATO și din Uniunea Europeană.

Principalul accent, pe care trebuie să-l punem în activitatea de explicare a avantajelor Unirii, constă în conștientizarea de către populație a acestor adevăruri de netăgăduit. Populația dintre Prut și Nistru va înțelege, că în urma Unirii va beneficia de:

- **pensii la nivelul celor din România;**
- **salarii în domeniul public la nivelul celor din România;**
- **acces la fondurile structurale rezervate de Uniunea Europeană pentru România;**
- **salarii în mediul privat apropiate ca nivel de cele din România;**
- **acces la piața muncii unică europeană;**
- **acces al Companiilor dintre Prut și Nistru la o piață mult mai mare decât cea actuală;**
- **acces la investiții străine la fel de intens ca cel pentru România;**
- **obținerea diferitelor forme de protecție specifice statelor membre ale Uniunii Europene: intrarea depozitelor bancare ale cetățenilor sub incidența garantării de către Banca Centrală Europeană;**
- **recunoașterea diplomelor și calificărilor și echivalarea acestora, regularizarea problemelor legate de dreptul de proprietate intelectuală;**
- **obținerea autonomiei financiare pentru localități, adică ruperea dependenței de alocațiile subiective ale guvernului central;**
- **acces neîngrădit și gratuit la instituții de învățământ performante, mult mai bine cotate în clasele internaționale.**

3. Cum trebuie să promovăm Unirea?

În calitatea mea de președinte al Organizației Teritoriale Ungheni a Partidului Liberal, am avut în sfera de preocupări calea Unirii cu Țara-mamă, România. Am lansat acest amplu proiect de revenire în matca noastră românească pentru binele tuturor cetățenilor. Au fost și mai sunt mulți dintre cei, care nu cred în izbânda noastră, mai sunt mulți dintre cei, care vor ca sistemul autoritar oligarhic să captureze definitiv acest mic teritoriu, parte integrantă a statului românesc. Datorită faptului că PL s-a opus revenirii la dictatură, astăzi sunt tot mai mulți din cei, care aspiră să ajungem la semnarea Declarației de Unire cu Patria-mamă, ceea ce ar reprezenta apogeul activității noastre la vârf, dar și pe plan local.

Avantajele Unirii trebuie explicate cu răbdare și argumente întregii populații. Anul 2019, pe malul Prutului

Astăzi, constatăm că anii de perseverență și muncă asiduă au dat rezultate. În societatea noastră întotdeauna au existat oameni puternici, care s-au opus regimului, oameni curajoși, care au conștientizat adevărul, că sistemul autoritar trebuie să plece în istorie.

Sarcina noastră, a tuturor, este ca acum să-i identificăm și să mergem împreună cu acești lideri, să-i mobilizăm spre acțiuni concrete, ele având un singur obiectiv – UNIREA. Acest efort mobilizator nu le-a fost pe plac guvernanților. De îndată ce ne-am retras de la guvernare, deoarece PD, PSRM și PPE au votat modificarea sistemului de vot, deși Comisia de la Veneția a recomandat să nu se procedeze la asemenea experimente riscante, s-a început o hărțuire fără precedent a membrilor PL, atât a celor din organizațiile primare, cât și a celor din conducerea centrală.

Primarul de Chișinău, Dorin Chirtoacă, și subsemnatul, am fost arestați și transformați în deținuți politici ai regimului pentru faptul că am arătat că BEM este furată, că PD vrea să înlocuiască prin așa-numitele reforme, conducerea aleasă în mod democratic.

Acțiunile de defăimare și denigrare, la care s-a dedat justiția și organele de forță, au provocat revolta societății și a comunității internaționale.

Sarcina noastră a constat în depunerea unei munci serioase de selectare a adeptilor Unirii, de identificare a celor, care au capacitatea de a explica cetățenilor avantajele Unirii, efectele ei imediate, care vor ridica standardele de viață ale omului simplu, îl vor convinge că viitorul nostru comun poate fi construit doar în baza valorilor democratice românești.

Localitățile raionului au fost printre primele, care s-au angajat în procesul de semnare a Declarațiilor de Unire.

Printre ele aş numi comunele Hârcesti, Măgurele, Sinești, Rădenii Vechi, Bumbăta, Sculeni, care au stabilit legături pe plan local, efectuează un larg schimb de experiență cu frații noștri de peste Prut, în ceea ce privește modernizarea economiei și crearea locurilor de muncă. În urma acestei munci, procentul investițiilor românești în economia raionului a atins cifra de peste **5 mln Euro**. Au fost reparate 17 grădinițe, în valoare de peste **4 mln lei**.

Convingerea mea fermă este, că anume prin consolidarea acestor legături economice vom reuși să ne integrăm în spațiul românesc.

Astfel, am elaborat și promovat proiectul de aprovizionare cu apă și creare a rețelei de canalizare a localităților de pe malul Prutului. În curând, primele localități vor fi conectate la rețea.

În calitatea mea de ministru al Transporturilor, am făcut tot ce mi-a stat în putere pentru a include localitățile raionului într-un proiect amplu de construcție a drumurilor locale, finanțat de Banca Mondială. Astfel, au fost edificate arterele de circulație locală Cornești-Sinești-Cornova și Pârlița-Seliște.

Nu poți năzui spre Unire fără edificarea infrastructurii acesteia. Am avut deplina înțelegere a acestui adevăr și am promovat construcția podului de peste Prut în regiunea satului Zagarancea. Va fi cel mai mare pod de peste Prut în patru benzi. Proiectul este realizat dintr-un grant al Consiliului Europei. Vreau să subliniez, de asemenea, importanța reparației traseului Chișinău-Ungheni, precum și deschiderea liniei de cale ferată, pe care circulă trenul Unirea, care deja ajunge de la Chișinău la Iași.

Firește, nu poți aborda problema Unirii fără a cunoaște istoria neamului. În această perioadă am organizat excursii

în România, cu membrii și simpatizanții PL. Peste o mie de cetățeni au călătorit la Iași, Suceava, s-au închinat la mormântul voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt, la Putna.

Călătorind prin Țară, românii-basarabeni se conving că suntem o vatră a civilizației străvechi. Anul 2016

Cetățenii noștri au auzit multe despre democrație, însă n-au trăit într-o democrație adevărată. La noi s-a vorbit mult despre reforme economice și economie de piață, însă nimeni nu a beneficiat de roadele acestor reforme. A venit timpul să reabilităm noțiunile de *democrație* și *reformă* prin Unirea cu România. Iar pentru aceasta e nevoie de implicare, competență și responsabilitate.

Fiecare în parte și toți împreună avem o șansă unică să scoatem Republica Moldova din întunericul oligarhic și al corupției și să o reșezăm pe făgașul normalității, să redăm cetățeanului nostru sentimentul de demnitate și mândrie

firească pentru țara în care trăiește. Iar numele acestei țări este România.

Va fi foarte complicat să atingem ulterior, peste **50-60 de ani**, nivelul de dezvoltare al fraților de peste Prut, dacă nu ne unim. Nu putem fi de acord, în niciun caz, cu stataliștii, care susțin că Republica Moldova este capabilă să realizeze performanțe mai mari decât România și astfel să realizeze o victorie a „moldovenilor”, ca națiune civică, asupra românilor. Probabil nici chiar ei înșiși nu cred în ideea aceasta.

E greșit, e injust să punem problema, după cum o abordează cei care cred că poporul trebuie să lupte pentru Unire de unul singur, ca mai apoi să vină la ei cu prosoape și colaci, propunându-le să meargă la București și să anunțe, cu surle și trâmbițe, că poporul vrea Unire.

E vorba de președinta Maia Sandu. Ea, având veleități de suverană, trebuie să fie mereu printre oameni și să susțină semnarea Declarației de Unire, ca unic document valabil pentru un viitor demn.

În perioada în care am fost președinte al OT Ungheni a PL, am semnat Declarația de Unire. Nu voi uita niciodată că împreună cu mine au semnat-o, servind drept exemplu demn de urmat și altor ungheneni, **Maria Buruiană**, director adjunct la liceul „Gheorghe Asachi”, **Vasile Bodrug**, primar liberal din comuna Hârcești, **Sergiu Bodrug**, primarul satului Măgurele, **Ianoș Vidrașcu**, decanul de vârstă al liberalilor din raion, un militant activ pentru Unire, **Ion Radu**, deportat în Siberia împreună cu părinții, care au fost ridicați pentru faptul că erau gospodari de frunte.

În tragedia noastră, nu a lor, *oamenii mici ai zilelor noastre* ne râd în față, o fac pe milostivii cu fundațiile și magazinele lor, ne adorm cu teme false „în somnul cel de moarte”.

Semnarea Declarației de Unire de către organizația teritorială a Partidului Liberal, Ungheni. Anul 2018

Generațiile oamenilor mari de ieri, de la țărani la dascăli, medici și savanți, au frământat cu sângele, sudoarea și palmele lor crăpate pământul Basarabiei Romane. Iar pământul acesta, așa cum e lăsat de Dumnezeu, nu-i mai rabdă pe *oamenii mici ai zilelor noastre*. Pământul acesta nu este al lor, ci al nostru, al românilor basarabeni. De ce îi mai răbdăm? Doar lucrurile nu au stat așa întotdeauna!

În pământul acesta mare și sfânt al nostru, odihnește un OM cu adevărat mare, care a scris în testamentul său: „Totul pentru țară, nimic pentru mine!” E vorba de **Regele Carol**, care l-a lăsat pe nepotul său, **Ferdinand**, să unească toate pământurile țării.

Prin tot ceea ce facem, trebuie să arătăm că ținem la un crez simplu, rămas testament de la înaintași: „Totul pentru țară, nimic pentru mine”, contrar crezului celor mici, care au alt scop în viață: „Nimic pentru țară, totul pentru mine”.

Avem create toate premisele pentru a ne uni. Trebuie doar să ne călăuzim după prescripția biblică „Nimic fără Dumnezeu” și să credem cu toată ființa, că vom fi uniți într-un binele nostru și al întregii Europe.

Să scandăm, deci, toți, așa ca să fim auziți de cei mici și nesățioși, să ne audă Bucureștii, Bruxellesul și Washingtonul: DOAMNE, DOAMNE, FĂ DREPTATE! ȚINE FRATE LÂNGĂ FRATE!”

Actele de Unire ale localităților cu Țara nu sunt un simbol, ci un avertisment dat de către cetățenii inteligenți clasei politice în putrefacție.

Am citit multe texte total neinspirate, autorii cărora subliniază, că Actele de Unire, semnate de către comunele din Republica Moldova sunt simbolice, că nu au nicio consecință juridică. Mă miră infantilismul unor pretenșii lideri de opinie, care nu văd sensul larg al acestei mișcări a românilor basarabeni către o Europă Unită, al doilea actor politico-economic din lume. Or, vrerea de Unire a populației cu Țara are conotații imediate pentru toți cetățenii Republicii Moldova, indiferent de naționalitate. Ei vor să trăiască mai bine, în securitate, să nu mai fie furați ziua în amiaza mare.

Și acest lucru e posibil doar prin Unirea cu Patria-mamă, prin eliminarea clasei politice în putrefacție. Lumea nu-l crede pe Igor Dodon, o clonă a oligarhilor, care face jocul Rusiei, deși ea trebuie să fie considerată stat-agresor, care ține armata pe teritoriul Republicii Moldova, contrar voinței noastre. Dacă este atât de împătimit de referendumuri, de ce Igor Dodon nu propune organizarea unui referendum privind retragerea armatei ruse și a munițiilor din dotare, din Transnistria?

Ce vrea, de fapt, poporul? Potrivit reputatului istoric Ni-all Ferguson, începând cu secolul al cincisprezecelea, Vestul a pus în aplicare șase principii – **competiția, știința, supremația legii, medicina modernă, consumerismul și codul muncii decente**, bazat pe contracte. Restului lumii îi lipsesc aceste principii și ele nu pot fi atinse decât printr-o atașare la ele. Deci, mișcarea majorității populației autohtone anume către ele nu mai este o taină, ci o realitate durută. Oamenii, în special cei tineri, pleacă în Europa, obținând cetățenie română și le povestesc părinților cum o duc acolo, dar și care ar fi potențialul lor, dacă și Republica Moldova ar fi membru al UE sau al 52-lea stat american după Puerto Rico. În aceasta rezidă, dincolo de emoțiile legăturilor de sânge cu frații, pragmatismul populației inteligente, care este conectată la internet. Astăzi, revoluțiile se fac altfel. Eu am ca motto pentru blogul meu citatul: „Tinerii și Diaspora vor salva Neamul și Țara!”

Intrăm în a doua generație de oameni, care nu cunosc UE din auzite, ci trăiesc în ea. În mod frecvent ei sunt întrebați de unde vin. Și ce răspund? Că vin din țara în care Kremlinul își face mendecele? Pentru un occidental această materie este greu de asimilat. El întreabă în replică: și voi ce căutați aici, dar nu vă salvați părinții, copiii, neamurile, unindu-vă cu cei, care vă vor binele? Bună întrebare. E despre Unire. Cincizeci și șase de comune au găsit deja răspunsul. Ca minunea să se producă, se impune ca UE și România să fie extrem de atente la derapajele lui Igor Dodon, să le analizeze și să înțeleagă definitiv, cine le susține în taină.

Așa sau altfel, cu 38% la sută de unioniști, un scrutin poate fi câștigat fără nicio problemă, în cazul în care UE va sancționa nedorința Chișinăului de a respecta Recomandările Comisiei de la Veneția.

4. Modificarea frontierei pe cale politică

Momentul prioritar al Unirii celor două state românești trebuie să înceapă cu definirea Statutului unității administrativ-teritoriale de bază, pentru teritoriul actualei Republici Moldova, care va deveni județ, conform legislației românești în vigoare.

Nu există niciun tratat internațional care să împiedice formal proiectul Reunirii României cu Republica Moldova.

Acordurile de la Helsinki, semnate în 1975, la sfârșitul Conferinței pentru Securitatea și Cooperarea în Europa, impune „inviolabilitatea frontierelor” pe cale militară, nu pe cale politică.

După 1990, frontierele s-au modificat prin acorduri politice între state. Cele două state germane s-au reunificat în anul 1990, Cehoslovacia s-a scindat în anul 1993 în Republica Cehă și Slovacia, iar Iugoslavia s-a scindat, la rândul său, atât pe cale politică (Muntenegru, Macedonia), cât și în urma unor ciocniri militare/războaie (Bosnia-Herțegovina, Croația, Slovenia și, mai ales, Kosovo).

Federația Rusă nu va privi cu simpatie Reunificarea României și va încerca s-o împiedice sau să o întârzie, dar nu o va face pe cale militară, ci financiară și politică sau chiar apelând la un război informațional. Binomul toxic Dodon-Plahotniuc, ca marionete rusești, trebuie eliminat din circuitul valorilor politice basarabene, căci cei doi sunt omuleții verzi ai lui Putin.

Niciun stat partener din Uniunea Europeană și NATO nu a transmis vreodată explicit și formal o poziție față de Reunirea României cu Republica Moldova. Astfel, cu cât Unirea se va înfăptui mai repede, cu atât va fi mai bine, deoarece România ar putea suporta de una singură costurile acestui proces istoric.

5. Președinta Maia Sandu și lecțiile de istorie a românilor

Pe 24 ianuarie 1859 neamul nostru a făcut primul pas cu adevărat important pe calea creării Statului Național Unitar Român. Evenimentul, consemnat în toate orașele mari românești, rămâne în mod tradițional neobservat de către guvernanții de la Chișinău, inclusiv de Președinta Maia Sandu. Ele nu au nevoie de Mica Unire. Scopul doamnei Maia Sandu, așa după cum susținea recent, este de a-i împăca pe unioniști cu europenii, ea ferindu-se să spună că România este țara ei, dar nu Republica Moldova – creație stalinistă ratată, care trebuie să dispară de pe harta lumii, printr-un efort colectiv al tuturor românilor.

Lucrul acesta poate fi realizat extrem de simplu – printr-un referendum, organizat în cele două state românești, voinea românilor fiind supremă, suverană și obligatorie spre executare de către aleșii poporului. E simplu, dar și complicat, deoarece puterile străine, cei cu bani mulți controlează procesele politice din Republica Moldova, transformând-o într-o enclavă rusească.

E culmea când lui Igor Dodon i se permite să-și creeze o armată alcătuită din secesioniști, care să-l apere de mânia românilor săraciți. E culmea, când guvernanții vorbesc despre construcția unor drumuri, rețele de transportare a gazelor, legături economice, dezvoltate la scară globală între oamenii de afaceri, ca despre Unire. E timpul ca ei să conștientizeze, că Unirea are loc în conștiința națională, în cugetele fiecăruia dintre noi.

Să nu uităm că pe 24 ianuarie 1859, Alexandru Ioan Cuza rostea acest jurământ: „Jur, în numele Preasfintei Treimi și în fața Țării mele, că voi păzi cu sfințenie drepturile

și interesele Patriei..., uitând toată prigonirea și toată ura, iubind deopotrivă pe cei ce m-au iubit și pe cei ce m-au urât, neavând înaintea ochilor mei decât binele și fericirea nației mele. Așa Dumnezeu și compatrioții mei să-mi fie întru ajutor”. Cuvântul-jurământ al noului voievod, rostit la Iași și peste câteva zile la București, avea să constituie fundamentul așezării Principatelor Române într-o singură Țară. E conștientă clasa politică de la București și Chișinău că inima, mintea și brațul fiecărui român adevărat ar trebui să cuprindă un jurământ-angajament: Basarabia unită cu țara, ca să realizăm schimbarea la față a României, să ne aducem copiii acasă și să nu permitem altora să ne învețe rânduilele din casa noastră?

Din păcate, nu putem spune că realitatea e aceasta. Asistăm la speculații politice ieftine, care nu au nimic în comun cu interesul național. Dar pe scena politică apare o nouă forță, una capabilă să realizeze jurământul lui Alexandru Ioan Cuza.

6. Proiectul *Intermarium* și Unirea cu Țara-mamă

Principală problemă a Republicii Moldova este migrația excesivă a populației. Anual, mii de studenți își iau diploma, obținută în multe cazuri prin mituirea profesorilor și cumpărarea examenelor, bucurându-se că pleacă în UE la cules căpșune, schimbatul apei și cafelei în hoteluri, la făcut ordine, la vândut înghețată pe litoral. Depopularea ne deranjează pe noi, nouăzeciști, care am visat o altă Europă, una care va veni la noi, nu la care ne vom duce noi. Reveni-

rea la normalitate a fost idealul lui Gheorghe Ghimpu, Leonidei Lari, Ion Vatanu, Grigore Vieru, Ion Ungureanu și mulți alții. Din păcate, pleacă cei buni și drepti. Rămân pensionarii, copiii și netrebnicii.

Nu am reușit să realizăm nicio performanță dintre cele posibile ca să fim admiși în UE, unul dintre motivele esențiale fiind Federația Rusă, care-și ține ilegal armata în Transnistria și care duce un război informațional permanent împotriva Republicii Moldova.

Ne putem ridica în picioare, aderând la Proiectul *Intermarium*. Cu referire la acest proiect, Președintele Klaus Iohannis menționa: „I-am invitat pentru această toamnă la un summit pe mai mulți președinți din regiunea noastră, un summit care se numește „Summitul Celor Trei Mări” și aici, varianta optimală, e nevoie de colaborarea bună cu Guvernul” – afirma la 15 februarie 2018, președintele Klaus Iohannis. Noi urma să fim invitați în calitate de observatori. Pentru noi, românii basarabeni, este importantă admiterea ca observatori la Proiectul *Intermarium*, scontată de Klaus Iohannis. Și nu doar a noastră, ci a Ucrainei și a Georgiei. Intenția a fost declarată deja de Klaus Iohannis. Inițiativa celor Trei Mări și Formatul București 9 sunt complementare, punând accentul fie pe dezvoltarea economică, fie pe securitate și apărare și sunt încurajate de Washington. Față de cele două întâlniri anterioare, Summitul de la București are deja anunțate două premiere. În primul rând, este vorba despre organizarea unui Forum de Afaceri al Inițiativei, care va reuni reprezentanți ai unor companii și oameni de afaceri din regiune sau din afara ei (din alte state ale UE, SUA, state non-membre ai UE, Balcanii de Vest, vecinătatea estică), facilitând contactele directe și eventuale par-

teneriate. Înființarea sa a fost stabilită încă din timpul întâlnirii de la Varșovia, iar Președintele american, Donald Trump, și-a exprimat în discursul său puternicul sprijin pentru acest demers.

În al doilea rând, se va realiza o rețea de Camere de Comerț, pentru susținerea și promovarea afacerilor în regiune, informare și transfer de *know-how* etc. La forul de la București se preconizează, de asemenea, crearea Fondului Celor Trei Mări, după modelul Fondului Internațional Visegrád. Misiunea Fondului Visegrád, creat la 9 iunie 2000, este de a facilita și de a promova cooperarea strânsă dintre cetățeni și instituțiile din regiune, precum și cu cele din Grupul V 4 și alte țări, îndeosebi cele din Balcanii de Vest și țările din Parteneriatul Estic. Astfel, Fondul implementează și realizează aceste activități prin intermediul granturilor acordate proiectelor din domeniul cultural, științifico-educational, schimburi de tineri, proiectelor transfrontaliere și în sfera turismului, prin programe individuale de mobilitate etc.

O provocare distinctă o reprezintă, după cum afirma șeful statului român la 23 ianuarie 2018, „selectarea de proiecte prioritare cu impact pentru regiune, care să promoveze interconectarea, mai ales pe axa Nord-Sud, dar nu numai, în domeniile transport, energie și digital sau prin stimularea economiilor statelor participante”.

România, de pildă, este interesată de finalizarea cu succes a gazoductului BRUA, susținut și de Comisia Europeană. Acesta va interconecta energetic Bulgaria, România, Ungaria și Austria, făcând joncțiunea în sud cu gazoductul TAP, care va transporta gaz azer dinspre Marea Caspică și, în Centrul Europei, cu huburile de gaze. Se dorește astfel diversificarea surselor de alimentare cu gaze naturale a țărilor europene, transportul spre piețele Central-Europene

Am discutat cu Dacian Ciolos despre construcția podului de peste Prut la Zagarancea, Ungheni. Anul 2016

a rezervelor de gaze naturale din Marea Caspică și securitatea alimentării cu gaze a României.

Evident, gazele românești ieftine vor ajunge și în Republica Moldova, dacă, desigur, va fi finalizată în cele din urmă edificarea gazoductului Iași-Ungheni-Chișinău.

Croația construiește la Krk în Marea Adriatică un terminal de Gaz Natural Lichefiat (LNG), a cărui capacitate va fi de peste 2 miliarde metri cubi de gaz anual. De remarcat că și acesta se bucură de ajutorul UE, Bruxelles-ul contribuind cu **101,4 milioane de euro**, aproximativ 30% din valoarea estimată a lucrărilor. La rândul său, Polonia a inaugurat în 2016 primul său terminal LNG, în portul Świnoujście din Marea Baltică. Cele două state au semnat deja un angajament de a construi în comun un coridor de transport Nord-Sud, care ar putea fi finalizat în următorii 2-3 ani. Trebuie menționat, că și acest demers se bucură de aprecierea oficialilor SUA.

Congresul Internațional al transportatorilor.
Am propus proiecte concrete pentru infrastructura europeană
ce ar include și Basarabia. Anul 2016

În domeniul infrastructurii de transport, mai multe state din Europa Centrală și de Est, printre care și România, intenționează să construiască împreună o axă rutieră care să lege Marea Baltică de Marea Mediterană, Lituania de Grecia și Bulgaria. Proiectul rutier Via Carpatia a primit deja adeziunea a șapte țări – Lituania, Ungaria, Slovacia, Polonia, România, Ucraina și Turcia, semnatare ale unei declarații comune. Judecând în baza faptului, că delegația condusă de Vlad Plahotniuc nu a oferit detalii despre conectarea noastră la acest proiect, putem lesne conchide că el avea alte scopuri – de a ne propulsa pe orbita rusească.

7. Autostrada Unirii ca simbol al viitoarei reîntregiri

Am urmărit cu viu interes dezbaterile din Parlamentul de la București vizând edificarea „Autostrăzii Unirii” de 320 de kilometri, care va ajunge până la Ungheni. E vorba de o șosea modernă, care va porni din Târgu Mureș și va ajunge până în raionul, în componența căruia intră și localitatea mea de baștină.

Centenarul Unirii la Costuleni. Anul 2018

M-am convins, o dată în plus, că în Parlamentul țării există deputați ce conștientizează perfect importanța Autostrăzii Unirii, care ne va lega destinele și pe care, către 1 decembrie 2022, pe podul de la Ungheni își vor da o întâlnire seculară frații, pentru a nu se mai despărți niciodată.

În Parlamentul de la București s-a ajuns la discuții ultimative. Varujan Vosganian a declarat, că parlamentarii din partidul său nu vor vota legea bugetului de stat pe anul viitor, dacă acesta nu va include finanțare pentru Autostrada Unirii.

Dar ce se întâmplă la Chișinău? De ce tac „constructorii” de drumuri electorale proaste, care vor fi spălate după prima ploaie? Doar când exercitam funcția de ministru al Transporturilor, s-a vorbit la modul concret despre continuarea acestui proiect grandios pe teritoriul Republicii Moldova!

Atunci, după consultări cu partenerii de dezvoltare, am decis ca în prima etapă să fie construit podul peste Prut

cu patru benzi, cel mai mare pod, UE a aprobat grantul de **22 mln euro**, scurtând distanța dintre Chișinău – Iași cu 25 km, conectându-ne totodată la magistrala Unirii. În cea de-a doua etapă, planificasem continuarea autostrăzii Unirea până la Odesa. Era vorba de traseul Ungheni-Chișinău-Odesa. Costurile lucrărilor au fost estimate la aproximativ **500 milioane de euro**. În afară de finanțarea UE, contam și pe investitorii chinezi sau japonezi.

De ce este atât de însemnată Autostrada Unirii? Deoarece are o importanță europeană. Va traversa Carpații, conectând România și Ungaria cu Republica Moldova și Ucraina. Va scurta ruta europeană Est-Vest la nivel de autostradă cu peste 300 de kilometri.

Discuțiile au avut loc într-o ședință de lucru cu vicepreședintele Comisiei Europene, comisarul Siim Kallas. Era vorba așadar de o interconectare a Republicii Moldova la principalele coridoare europene. În mare, pe agenda zilei vine proiectul *Intermarium* care presupune dezvoltarea unei rețele de transport europene omogene, echilibrate, a cărei finalitate va conduce la interconectarea UE la statele aflate în vecinătatea estică.

Ideea construirii unei autostrăzi care ar lega cele două state românești acreditată în România se discută încă de prin 2014. Văzând că lucrurile nu se mișcă din loc, în august trecut, a avut loc acțiunea „Împreună pentru A8: Ungheni – Iași – Târgul Mureș”, organizată de un grup de inițiativă, format din ieșeni care au decis să ia atitudine față de promisiunile încălcate în repetate rânduri de guvernanți și politicieni, referitoare la începerea lucrărilor la autostradă. Iată, așadar, cel mai elocvent exemplu, că nu vom rămâne singuri. Frații ne vor primi ca pe niște frați, pe drumul Libertății noastre.

Capitolul V. MISIUNI ASUMATE

*„Sunt popoare în care bate inima ca
a unui singur om, după cum sunt oameni
în care bat inimile unui popor întreg.”*

Tudor Mușatescu

1. Mi-am asumat o sarcină căreia i-am făcut față

După investirea mea în funcție de Ministru al Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, în dimineața zilei de vineri, 30 iulie 2015, am fost prezentat colectivului. Deși aveam experiență, căci activasem anterior în calitate de consilier al Ministrului Comerțului și șef al secției politica de cadre, veneam din Parlament, unde aveam reputația de promotor al aderării Republicii Moldova la NATO și UE,

dându-mi perfect seama câtă responsabilitate implică domeniul, pe care mi l-a încredințat fracțiunea PL, în frunte cu Mihai Ghimpu.

Am făcut tot posibilul ca populația Republicii Moldova să conștientizeze, că direcția noastră strategică este spre Vest și nu spre Est. Că drumurile noastre toate duc la Bruxelles, prin București. Că avem ce învăța de la europeni și de la frații noștri. Fiind ministru, am procedat la remanieri serioase, ce au avut drept obiectiv identificarea unor profesioniști capabili să facă față sarcinilor complexe în domeniile transportului aerian, rutier, naval și feroviar. În toate aceste ramuri s-au înregistrat progrese, ele aflându-se în colaps până la venirea mea în fruntea Ministerului. Presa periodică a scris, că am acționat în justiție companii străine, care ani de zile tergiversau reparația drumurilor. Am avut curajul să le cer să respecte banul public, plătit de către omul simplu. La demisia mea din funcție, care a fost clar una politică, dictată de Vlad Plahotniuc, am prezentat un amplu Raport de activitate. Consider, că toți miniștrii ar trebui să procedeze la fel la sfârșit de mandat – să-și prezinte raportul de activitate în fața cetățenilor. Dacă este să generalizez, pot spune cu tărie că mi-a reușit să formez o echipă de profesioniști. Am reușit să transformăm întreprinderile de stat, dar și societățile pe acțiuni, gestionate de către MTID, în afaceri profitabile pentru stat. La finele anului 2016, majoritatea covârșitoare a Î.S. și S.A. subordonate Ministerului, au încheiat anul cu profit. Am reorganizat și reformat mai multe întreprinderi de stat (MoldATSA, ASD). În premieră pentru Î.S. „MoldATSA”, aceasta a format în 2017 un depozit bancar de **3 milioane de euro**. Pierdere netă a întreprinderii în **2014** era **de 29,1 mil lei**, iar în **2016**

întreprinderea a încheiat exercițiul financiar cu un profit de **2,83 milioane de lei**.

Am reușit să scoatem Compania Aeriană „Air Moldova” din pierderea înregistrată în 2015. Deși a încheiat exercițiul financiar din 2015 cu o pierdere de **226,9 mln lei**, „Air Moldova” a obținut un **profit de 8,58 mil lei** în anul 2016, iar în primele 4 luni ale anului 2017 veniturile încasate de către Î.S. „Air Moldova” au crescut cu 22%, față de aceeași perioadă a anului precedent. Am creat condițiile necesare pentru repartizarea obiectivă și transparentă a autorizațiilor de transport, inclusiv a celor de tip CEMT.

Pentru prima dată a demarat adevărata luptă cu transportul ilicit. Abia după 20 de ani de la semnarea de către Republica Moldova a *Acordului cu privire la reglementarea reciprocă a transportului internațional auto de pasageri și mărfuri*, s-a stabilit un cadru legal pentru transportul auto între Republica Moldova și Italia. A fost majorat de patru ori numărul de autorizații de transport internațional de marfă pentru transportul către Kazahstan. Am reușit să creștem considerabil numărul de autorizații de transport pentru Ucraina, în conformitate cu cererea de export a grânelor autohtoni, dar și să inițiem discuții referitoare la liberalizarea transportului auto de mărfuri dintre cele două state.

vezi raportul integral pe www.chirinciuc.md

2. Viziuni asupra priorităților mele ministeriale

Există multe întrebări aferente procesului de reabilitare a drumurilor naționale din mijloace externe. Principala și cea mai mare problemă era lipsa de progres, care devenise endemică și era caracteristică pentru majoritatea compani-

ilor străine, ce implementau contracte de reabilitare a drumurilor. Deși cauzele unei rate de progres insuficiente sunt multe, toate acestea pot fi reduse la managementul extrem de prost din partea beneficiarului.

O să dau dreptate cetățenilor atunci, când aceștia se întreabă: de ce o companie angajată în 2012 să reabiliteze un drum național timp de 2 ani, nici după 5 ani de implementare a contractului nu reușește să o facă? De ce beneficiarul a admis, ca în detrimentul interesului său, în detrimentul bugetului public și utilizatorilor drumurilor, să tolereze pe șantier un asemenea antreprenor lipsit de responsabilitate?

Tocmai lipsa unui management adecvat al acestor proiecte a și dus la răspândirea acestei atitudini și către alți contractori, care au înțeles că beneficiarul nu este determinat să întreprindă careva măsuri și admite întârzieri, ce depășesc cu mult limita întârzierilor pentru care se pot aplica penalități. Ba mai mult chiar, beneficiarul nu numai că nu a întreprins nimic, dar a mai și acționat împotriva propriilor sale interese, crescându-și exponențial riscul. Voi menționa doar câteva situații, care ilustrează elocvent problemele manageriale la care mă refer.

Astfel, pentru două contracte cu compania Evrascon, beneficiarul, reprezentat de administratorul Î.S. Administrația de Stat a Drumurilor, a permis emiterea notificărilor de începere a lucrărilor cu încălcarea prevederilor contractului, fără să fi transmis în posesia antreprenorului șantierul. Protocolul de transmitere a șantierului fiind remis antreprenorului cu 4 luni după emiterea notei de începere a lucrărilor și nu înainte de emiterea notei, așa cum prevede contractul. Astfel, urmare a acestor acțiuni, administratorul ASD, Gheorghe Curmei a făcut imposibilă încasarea

de către beneficiar a penalităților de întârziere calculate, aferente acestor 4 luni. Pentru Compania PA&Co, beneficiarul este expus prin faptul, că administratorul Gheorghe Curmei nu a încasat contravaloarea garanției de avans pentru 2 din cele 3 contracte de reabilitare a drumului expres M3. Astfel, dacă contractorul nu va finaliza lucrările și va trebui să reziliem contractele, atunci expunerea beneficiarului depășește suma de **1 mln euro**.

Managementul prost al beneficiarului nu se rezumă aici. Este de menționat, că aceeași situație de delăsare era și în raport cu inginerii supervizori, care monitorizau implementarea contractelor. Controlul asupra acestor ingineri din partea beneficiarului era aproape inexistent. Inginerii nu furnizau nici pe departe servicii, pe care s-au angajat să le presteze beneficiarilor. Aceștia nu erau verificați cu luni-le, iar rapoartele lor erau acceptate fără comentarii, chiar dacă în loc să apere poziția beneficiarului, o prejudiciau ireversibil. Cu toate acestea, salariile de zeci de mii de euro se achitau fără ezitare.

În afară de asta, beneficiarul nici nu își soluționa propriile probleme pe care avea obligația să le soluționeze, pentru a elimina riscul de înaintare a revendicărilor din partea antreprenorilor. Până astăzi, unii antreprenori pretind că nu pot lucra din cauza motivelor imputabile beneficiarului.

Pentru a remedia problema managementului prost, care a dus la contaminarea tuturor contractelor de reabilitare a drumurilor naționale și la lipsa de progres, pe parcursul ultimilor 16 luni am întreprins o serie de acțiuni, printre care se numără:

- Demiterea Directorului Administrației de Stat a Drumurilor Gheorghe Curmei și remiterea materialelor către CNA (Dl. Gheorghe Curmei a contestat Ordi-

nul de demitere în instanță. Atât prima instanță, cât și Curtea de Apel Chișinău au respins cererea Domnului Gh. Curmei de anulare a Ordinului de eliberare din funcție).

- Elaborarea și aprobarea Regulamentului pentru organizarea concursului pentru ocuparea funcției de Director.
- Demararea concursului public pentru ocuparea funcției de director al Î.S. Administrația de Stat a Drumurilor.
- Întărirea capacităților de implementare a proiectelor de reabilitare a drumurilor din mijloacele Instituțiilor Financiare Internaționale, prin aprobarea noii structuri organizatorice și a Regulamentului de ocupare a funcțiilor vacante doar prin concurs.
- Ridicarea profesionalismului în rândul angajaților Unității de Implementare a Proiectelor prin perfecționarea angajaților.
- Organizarea săptămânală a ședințelor de raportare cu inginerii.
- Substituirea inginerilor supervizori care nu furnizau servicii de calitate și care nu acționau în interesul beneficiarului.

Sistarea plăților către inginerii care au afectat poziția beneficiarului și nu își respectau angajamentele asumate.

- Inspectarea săptămânală a șantierelor, cu completarea tabelului neconformităților și a problemelor depistate, cu înaintarea acestora spre remediere imediată inginerilor și contractorilor.
- Înaintarea notificărilor de reziliere către antreprenorii cu probleme majore în implementarea contractelor.

Calitatea executării lucrărilor a fost prioritatea mea

- Elaborarea planurilor de acțiuni semnate de beneficiar, pentru accelerarea progresului în implementarea contractelor de reabilitare a drumurilor naționale.
- Inițierea rezilierii contractorilor iremediabile, proces aplicat în raport cu toți contractorii, care nu vor livra rezultate în conformitate cu angajamentele asumate.

În afară de aceasta, din luna aprilie 2017, MTID a început să raporteze public, pe pagina web a instituției și Administrației de Stat a Drumurilor, modul de implementare a Planurilor de Acțiune, semnate cu antreprenorii și inginerii supervizori. În aceste rapoarte publice măsurile nerealizate se colorau în roșu, iar angajamentele asumate și realizate – în verde, pentru a evidenția, care dintre părți afectează implementarea proiectelor.

Evident, am și regrete legate de mandatul de ministru. Acestea sunt legate de faptul, că nu am reușit să prezint Guvernului ca să discutăm la modul concret Strategia de Integrare a Infrastructurii celor două state românești, în

cadrul unui amplu proiect ce ar fi adus un plus de garanții, că Republica Moldova este orientată spre Vest, nu spre Est. Îmi pare rău, că nu am putut începe și finaliza proiectul de reparație a drumurilor locale, finanțat de către Banca Mondială. Am vrut să văd oamenii simpli încrezători în viitorul european al Republicii Moldova, căci dezvoltarea infrastructurii este cel mai concludent exemplu, că lucrurile se schimbă și că satele noastre au șansa să renască prin copiii lor, reveniți acasă, capabili să inițieze o afacere, datorită faptului că au parte de drumuri practicabile.

3. Am contribuit plenar la transformarea satelor basarabene în șantiere de construcție

Pe 10 martie 2017, Parlamentului Republicii Moldova a aprobat inițiativa mea legislativă privind modificarea Legii Fondului Rutier și a Legii vizând finanțele publice locale. Ele aveau drept obiectiv elaborarea unui mecanism transparent prin care mijloacele fondului rutier urmau să fie transferate către consiliile raionale în funcție de numărul de kilometri de rețea de drum pe care o aveau la balanță, iar primarii, indiferent de apartenența partinică, să primească banii în funcție de numărul locuitorilor din raza primăriei. Prin această inițiativă legislativă se interzicea Guvernului să decidă prioritățile pentru drumurile locale, cele comunale și străzile din sate, orașe și municipii.

De ce am lansat aceste inițiative legislative? Deoarece am considerat că trebuie să punem capăt, odată și pentru totdeauna, mituirii politice a electoratului, inclusiv prin repartizarea banilor din Fondul Rutier pentru a cumpăra voturi în campaniile electorale.

Cu toate că mi-au înaintat moțiunea simplă de cenzură, deputații socialiști au fost printre cei care împreună cu toți aleșii poporului au votat în unanimitate proiectul de lege, la care am muncit din momentul în care am preluat conducerea Ministerului.

Care a fost expresia concretă a acestor inițiative? datorită Partidului Liberal, din anul 2017, primarii au încetat să mai fie cerșetori. Grație acestor legi ei au obținut dreptul de a repara, construi, proiecta artere de circulație în mod independent, fără a se închina baronilor de la Chișinău. Deci, liberalii, dar nu socialiștii și comuniștii au început să schimbe cu adevărat fața localităților basarabene.

Prin această reformă anume PL a fost partidul care a pus capăt abuzurilor guvernării în partajarea politică a Fondu-

lui Rutier. Prin urmare, Partidul Liberal este cel care a promovat adevăratele reforme!

De altfel, în calitate de ministru, nu am admis creșterea restanțelor salariale la CFM, în contextul unei reduceri considerabile a cifrei de afaceri. Dimpotrivă, am redus restanțele la plata salariilor angajaților cu două luni.

Când am acceptat să fiu ministru, am luat decizia să mă implic, căci vroiam ca infrastructura Republicii Moldova să se apropie de performanțele înregistrate de către Țara-mamă.

Am știut că deranjez, dar niciodată nu am acceptat să fac jocul celor care au distrus această palmă de pământ și care vor, în continuare, să ne țină prizonieri în Casa Noastră.

4. O greșeală irecuperabilă

Practica statelor în tranziție indică un adevăr de netăgăduit: dezvoltarea economică susținută a oricărui stat este legată de sectorul transporturilor. Adevărul e simplu. El se explică prin faptul, că redresarea economică și reducerea sărăciei presupun accesul la resurse și piețe, dar și accesul la muncă, servicii, locuințe și educație. Există o interdependență între investițiile noi în construcția drumurilor, pe de o parte, și crearea locurilor de muncă și creșterea economică, pe de altă parte. Drumurile noi înseamnă comunicații mai bune, acces la piețele de desfacere, prioritară fiind cea românească. Nimeni nu poate pune la îndoială faptul, că transportul contribuie la creșterea calității vieții, prin extinderea facilităților și asigurarea de bunuri, coeziunea și securitatea socială. Aduc un simplu exemplu: în campaniile

electorale toți pretendenții, nu contează de ce culoare sunt, promit drumuri bune. Și atunci, se iscă întrebarea: de ce a trebuit comasat Ministerul Transporturilor cu cel a Economiei? Această așa-numită reformă a condus la apariția unui mamut, greu de controlat și gestionat. Or, problemele din transporturi necesită soluții imediate! În cazul lipsei de agilitate și promptitudine în administrarea subiectelor ce țin de transporturi și de infrastructură, au avut loc mai multe tergiversări. Din păcate, acest experiment ne-a costat mai mult decât ne putem imagina, dar ambițiile politice au fost mai importante decât orice argument.

Republica Moldova este un stat necunoscut. Ca să fim văzuți, apreciați în toată frumusețea și splendoarea noastră națională, avem nevoie de drumuri bune, de căi foarte rapide, de aeroporturi moderne. La ora actuală, tergiversarea luării deciziilor este cea mai mare deficiență a oricărei guvernări. În acest sens consider, că Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor trebuia să fie o structură independentă, capabilă să reacționeze rapid, oportun, să fie un organism capabil să ridice gradul de civilizație al cetățenilor, prin asigurarea mobilității lor. Consider că, odată cu demararea proiectului *Intermarium*, adică al celor trei mări – Mediterană, Neagră și Baltică, proiect ce presupune edificarea infrastructurii drumurilor prin acordarea de sute de miliarde de dolari de către SUA pentru Europa de Est, parte a căruia ar fi și Republica Moldova, Ministerul trebuie să fie o structură absolut independentă. Motivul e lesne de înțeles: ministerul trebuie să-și asigure răspunderea juridică pentru realizarea proiectelor, să contracareze corupția și să nu admită birocratizarea inutilă a unei direcții prioritare de dezvoltare pentru un stat în tranziție, de vocație

europeană. Din aceste rațiuni mi-am prezentat demisia din închisoare, dar și ca deținut politic, în semn de protest față de introducerea votului mixt. Căci, PL și-a retras miniștrii de la guvernare pentru faptul, că una dintre componentele coaliției de guvernare nu a respectat recomandările Comisiei de la Veneția, punând sub semnul întrebării viitorul european al Republicii Moldova. Deci, obiectivul diabolic al lui Vlad Plahotniuc a constat în a-și instala oamenii săi în acest domeniu-cheie. Aduc un exemplu concret.

PD, împreună cu oamenii lui Iurie Leancă, edifică drumurile corupției și ale dictaturii.

În primul an ce a urmat după demitere, am urmărit cu răbdare o masă rotundă a Ministerului Economiei, la care, alături de **Chiril Gaburici**, cel fără diplomă, s-a produs un cetățean care o făcea pe marele expert în infrastructură. Era vorba de **Anatol Usatâi**, secretar de stat la Ministerul Economiei, responsabil de infrastructura drumurilor. El a afirmat că din cauza mea, în perioada cât am fost ministru, exista riscul ca anumite proiecte să fie compromise. Iar el, să vedeți, e capabil să redreseze situația. De fapt Anatol Usatâi a fost cel, care a compromis toate proiectele. Acest personaj obscur, găgăuzul Anatol Usatâi, a avut obraznicia și nesimțirea să mă învinuiască pe nedrept că din cauza mea ministerul ar fi putut rata proiectele.

Admit că a executat o comandă de-a finului lui Vlad Plahotniuc, nimeni altul decât **Adrian Candu**, care l-a amenințat pe **Mihai Ghimpu** că vor veni cu dezvăluiri de la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor din perioada în care eu eram în exercițiul funcțiunii, dacă nu votează pentru modificarea sistemului de vot.

Ca să fie pe înțelesul tuturor, spun cât se poate de răspicat: Partidul Democrat a avut ministrul său la Ministerul

Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor din anul 2013 și până în 2015 acesta fiind **Vasile Botnari**. Eu am preluat ministerul în 2015 și l-am condus până la 27 aprilie 2017, când am fost arestat. Deci, am gestionat ministerul numai un an și nouă luni. De atunci structura respectivă din cadrul Ministerului Economiei este condusă de PD. Iar Anatol Usatâi o face pe marele expert.

Când am preluat funcția, Anatol Usatâi era viceministru, responsabil de infrastructură. E puțin spus, că nu a făcut nimic. A fost promovat viceministru la Ministerul Construcțiilor, unde de asemenea a pus numai piedici. Actualmente, îl regăsim secretar de stat la Ministerul Economiei, responsabil de domeniu și deoarece nu sunt în stare să gestioneze ramura, dau vina pe alții. Când am preluat ministerul, aici activa manager, mână în mână cu Anatol Usatâi, alt individ, pe care l-am concediat, fiindu-i intentat dosar penal. E vorba de **Gheorghe Curmei**, numit manager general la administrația de stat a drumurilor. Pe acesta l-am concediat în baza câtorva articole, fiind suspectat după efectuarea auditului de către Curtea de Conturi, de către Procuratura Anticorupție, de fraudă. Concluzia procurorilor a fost unanimă – individul a adus prejudicii de milioane de euro bugetului republican. Adresându-se în justiție, el a pierdut în primele două instanțe. Ulterior, s-a adresat Curții Supreme de Justiție. Dat fiind faptul că am fost arestat, Curtea Supremă i-a dat câștig de cauză.

Este repus în funcție, deși nu a fost selectat în urma concursului. El a ocupat locul unei alte persoane, **Iurie Cuculescu**, înlăturat abuziv din funcție. Trebuie să se știe, că Gheorghe Curmei este omul lui **Iurie Leancă** și al PD. După ce a fost concediat de mine pentru încălcări grave, a fost angajat consilier la dl. **Pavel Filip**. Acest fapt spune totul.

Cum au acționat numiții Anatol Usatâi și Gheorghe Curmei? Ei nu se manifestă ca manageri profesioniști, dar au obiectivul de a încurca prin diferite metode antreprenorilor, astfel ca aceștia să fie puși în situația de a le da mită. Am aflat din surse demne de încredere, că acest Gheorghe Curmei a cerut pentru semnarea detaliilor de executare a lucrărilor o mită grasă de la compania Pizzarotti & C. S.p.A. Compania construiește traseul Sculeni-Bălți, cu o lungime de 55 de kilometri, dintr-un credit BERD. Ei bine, mita cerută a fost de 600 de mii de euro. Gh. Curmei este rudă cu **Adrian Rucan**, care a făcut un denunț mincinos asupra mea, fapt pentru care am fost arestat. Fiind în relații de rudenie, Adrian Rucan a câștigat licitația pentru construirea tronsonului de ocolire a Chișinăului cu o lungime de 6,6 kilometri. El unește orașul Ialoveni cu șoseaua Balcani. Adrian Rucan l-a răsplătit copios pentru această favoare pe Curmei: i-a dăruit un apartament confortabil în capitală. Dar până la urmă, neavând tehnica necesară, acest Adrian Rucan a lăsat drumul baltă. În consecință, guvernarea de atunci, a reziliat acest contract. Iarăși e vorba de bani suplimentari, scoși din sudoarea poporului. Nimeni nu a fost privat de libertate. E ca și în cazul lui Iurie Leancă, fiului căruia Ilan Șor, fiind prieteni, i-a finanțat studiile.

Evident, cineva trebuia făcut responsabil de starea deplorabilă a drumurilor naționale. Și ei au încercat să mă atace, să mă compromită la televiziunile holdingului, dar și la cele ale lui **Igor Dodon**. Fiind vorba de acea-numită masă rotundă și de traseul Chișinău-Ungheni, am venit la timpul respectiv cu următoarele precizări: Contractul și identificarea câștigătorului licitației au avut loc în aprilie 2014, când MTID era la PD. Când am preluat funcția de ministru, în

august 2015, starea de lucruri pe această arteră importantă era deplorabilă. Chiar dacă premierul de atunci, Iurie Leanca, a fost prezent la pretinsa demarare a lucrărilor și s-a lădat cu performanță deșartă. În perioada în care eram ministru, pe parcursul anului 2016, lucrările au fost executate în proporție de 40 % la sută. Dacă nu eram arestat, șoseaua ar fi fost dată în exploatare la finele anului 2017.

Actualii responsabili au avut la dispoziție a doua jumătate a anului 2017. A mai trecut și 2018, iar lucrările au trenat. Apoi au promis, că magistrala va fi dată completamente în exploatare în 2019. Nici atunci nu a fost gata, judecând după „competența” actualei conduceri a Ministerului Economiei, în componența căruia intră și fostul Minister al Transportului și Infrastructurii. În concluzie, din 2014 și până în 2019 sunt șase ani de zile, de când „arhi-profioniștii” Anatol Usatâi și Gheorghe Curmei stau în funcții de 4,5 ani, iar traseul Chișinău-Ungheni, care urma să fie dat în exploatare în termen de 2 ani, n-a fost terminat până în ziua de azi.

Când eram ministru, chiar din prima lună de activitate, am inițiat procesul transparenței, astfel ca cetățenii să știe cum se cheltuiesc banii lor. Responsabilii prezentau rapoarte lunare pe pagina web a ASD. Cei care nu-și onorau obligațiunile trebuiau să fie cunoscuți. Nici pomină de preluarea acestei tradiții de către cei, care promit că vor edifica o infrastructură modernă.

Mă întreb și vă întreb: care a fost scopul guvernării Filip-Plahotniuc? L-am auzit pe primul ministru, Filip, vorbind despre faptul că nu i se prezintă informația necesară, deși el știa foarte bine, că AIR MOLDOVA a avut profit în perioada în care am fost ministru. Iar ei au ruinat-o, ca să

o privatizeze cu bani mărunți, deopotrivă gările și stațiile auto din Republica Moldova.

Îi amintesc ex-șefului executivului, că activitatea noastră a fost discutată la Consiliul Alianței. Atunci am nominalizat problemele cu care ne confruntăm, dar nimeni nu a mișcat un deget pentru a ne ajuta. Dimpotrivă, au căutat motive să scape de miniștrii liberali care nu-i permiteau PD să instaureze dictatura, ca să cumpere ce mai rămăsese din Republica Moldova. Astfel, eu am fost arestat pentru faptul, că am găsit lutării mai aproape de locul unde se efectua lucrările de reparație sau edificare a drumurilor. Ca să vedeți, proiectul de hotărâre pe care l-am prezentat a fost aprobat la ultima sesiune a Parlamentului. Deputatul **Constantin Țuțu** s-a bâlbâit rău de tot. Nu avea idei barem ce citește de pe foaie. Deci, cum se explică arestarea mea, dacă am avut dreptate?...

La briefingurile lor fără substanță, în cadrul cărora vin cu inițiative populiste, irealizabile, guvernării își asumau merite, care nu le aparțineau. Ei aruncau vina pe cei, care au fost până la ei, răzbunându-se pe liberali pentru faptul că nu i-au susținut în intenția de a modifica sistemul de vot, împotriva căruia s-a pronunțat Curtea de la Veneția a Consiliului Europei.

Atât acest delict politic, cât și justiția selectivă, ca în cazul meu și al ex-Primarului **Dorin Chirtoacă**, denotă că guvernarea era deja în agonie. Avea zile numărate și vroia să lase în urma ei numai pârjol și sărăcie. De la Strasbourg li s-a spus să se trezească, deoarece ulterior poate fi târziu. Nu au ascultat sfatul. Ei au crezut, că vor adormi și pentru a treia oară vigilența Bruxelles-ului. Nu a mers. La ora actuală Vlad Plahotniuc e fugar, iar Filip pretinde că renaște PD.

5. Cum am devenit victima unui denunț

S-a făcut mare tam-tam în urma arestului meu la comandă. Acesta e motivul pentru care vin cu precizări absolut necesare. În numărul din 9 februarie, Jurnal de Chișinău publică o investigație intitulată „Drum legat de Curmei”. Publicația titrează: Reparația șoselei R6-M1, Ialoveni-Șoseaua Balcani, a eșuat din cauza unor scheme de corupție în care sunt implicați înalți funcționari de stat. Cunosc în detaliu cazul și vreau să vă inițiez în schemele clasice de corupție *a la Moldavie*.

Pe 26 ianuarie 2018, după o perioadă de renovare de 24 de luni, trebuia dată în exploatare artera națională R6-M1 cu o lungime de 6,6 kilometri. Acest drum din apropierea or. Ialoveni, leagă alte două artere importante – șoseaua spre Hâncești și cea spre Leușeni și face parte din centura or. Chisinau, care va avea o lungime de circa 80 km.

Lucrările de reabilitare urmau să fie finanțate de către Banca Europeană de Investiții. Valoarea proiectului constituia aproximativ 9 milioane euro. Dar astăzi gropile rămân în această arteră de circulație, conducătorii auto înjură de mama focului pe oricine vreți și, în primul rând, pe guvernare. De ce? Din cauza corupției.

În calitate mea de ministru al Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor deja în 3 martie 2017 am luat toate măsurile, ca Administrația de Stat a Drumurilor să ceară Companiei din Bulgaria – SK-13 Pastroy, câștigătoarea licitației, să-și onoreze obligațiunile și să solicite Companiei „Ecosem Grup” urgentarea lucrărilor.

Compania „Ecosem Grup” îl are ca administrator pe **Adrian Rucan**, iar fondator e soția acestuia – **Minodora**

Rucan. Anume ei, Compania din Bulgaria i-a dat în antrepriză reparația drumului. A fost elaborat și semnat un plan de acțiuni pentru „recuperarea timpului pierdut” și finalizarea termenelor, prevăzute de contract. Dar carul nu s-a urnit din loc. În consecință, la 4 aprilie 2017, am obligat Administrația de

Stat a Drumurilor să întreprindă primul demers pentru rezilierea contractului. Dar, cu patru zile înainte de expirarea notificării de reziliere, în urma denunțului lui Adrian Rucan, administratorul „Ecosem Grup”, eu și administratorul interimar al administrației de Stat a Drumurilor, **Veaceslav Teleman**, am fost arestați.

Vom lăsa justiția să se descurce cu acest demers. Ceea ce trebuie să menționez ca un SOS despre ilegalitățile și corupția ce macină Republica Moldova e faptul, că deja când nu mai eram ministru, pe 21 august, la mai puțin de cinci luni de la încheierea celor doi ani prevăzuți pentru reparația drumului nominalizat, Administrația Drumurilor a plătit SK-13 Pastroy în avans **673.000 euro**, neluând în calcul faptul, că lucrările nu au fost demarate conform contractului. În plus, în afară de faptul că statul a plătit acești bani ilegal, a mai suportat cheltuieli în valoare de **600.000 de euro** pentru serviciile inginerilor supraveghetori. Precizez, antreprenorul nu a reușit să înregistreze măcar 3% din lucrări, condiție prevăzută de contract pentru achitarea primului certificat de plată pentru lucrările efectuate. Cine se face vinovat?

În calitate mea de ministru, l-am revocat pe Gheorghe Curmei, șef al administrației de stat a drumurilor, angajat în februarie 2014 fără desfășurarea unui concurs public pentru ocuparea acestui post. L-am revocat pe 21 martie 2016 pentru încălcări grave, ce au condus la prejudicierea

bugetului cu milioane de lei. Prima instanță de judecată și Curtea de Apel a dat câștig de cauză ministerului, dar în baza unei Hotărâri a Curții Supreme de Justiție, pe 25 octombrie 2017, când deja depusesem cerere de demisie ca ministru, Gheorghe Curmei a fost restabilit în funcție. Astfel, cel care a fost concediat pentru gestionarea nesatisfăcătoare a reabilitării drumului M13 Chișinău-Giurgiulești și alte încălcări grave, a fost nominalizat să repare drumul R6-M1, Ialoveni-Șoseaua Balcani!!!

Știu, că la Procuratură există un dosar ce arată cum se spală o mână pe alta în Republica Moldova. Astfel „Ecossem Grup” i-a dăruit lui Gheorghe Curmei un apartament într-un bloc de locuit al sectorului Ciocana. E și firesc, doar după ce pui mâna pe atâta bănărit, nu te scumpești, devii generos cu banul public.

Știam, că licitația anunțată pentru reparația drumului de pomină nu avea să fie finalizată cu succes, deoarece Adrian Rucan, administratorul „Ecossem Grup” i-a înlăturat pe ceilalți participanți împreună cu Gheorghe Curmei, cu care se află în relații mai mult decât prietenești.

E clar: Compania din Bulgaria a venit cu ștampila, pentru a conferi seriozitate. Ea urma să primească un comision gras de la Adrian Rucan. Mai mult, „Ecossem Grup” nu putea executa lucrările, deoarece nu avea autorizație, obținând-o abia în august 2016. Dar reparația drumului trebuia să înceapă în ianuarie 2016. Deși Gheorghe Curmei a anunțat că contractul cu SK-13 Pastroy a fost reziliat, iar avansul a fost returnat, administratorul „Ecossem Grup” afirmă că nu este adevărat. În plus, „Ecossem Grup” a lăsat fără apartamente circa 180 de persoane după ce le-a luat banii, aceștia rămânând cu speranța la sfântul așteaptă, care nu va veni niciodată.

Vă reamintesc că pentru toate fărădelegile făcute la ASD de către Curmei, CNA și Procuratura Anticorupție au intentat un dosar penal, intentat și pe administratorul „Ecossem Grup” Rucan Andrian, care a fost impus să facă denunț pe mine. Dumnezeu cu ei, au tot dat vina pe mine, dar eu nu am mai fost la minister de la 27 aprilie 2017 și în august 2017 au primit avans ilegal, care, spune Curmei, a fost întors, eu însă nu cred. Cine le-a încurcat să efectueze lucrările? Apropo, este cel mai ușor segment de reparație a drumurilor din Republica Moldova. Orice companie de drumuri l-ar fi reparat în trei luni de zile.

Am ilustrat doar un singur caz din activitatea mea de muncă în calitate de ministru, perioadă în care am încercat să fac lucrurile să meargă bine în cel mai important sector al economiei. Însă, a fost imposibil. De ce? Fiindcă Republica Moldova este măcinată de o corupție specifică. Repet, ne salvează doar Unirea, dacă vrem să scăpăm de aceste flageluri care ne amenință existența și ne transformă în slugile hoților de drumul mare.

6. Comisia de anchetă în problema privatizării Companiei AIR Moldova

AIR MOLDOVA a fost privatizată ilegal, la indicația guvernanților. Ei au jefuit cetățenii, ca și în cazul concesionării de către Ilan Șor a Aeroportului Internațional Chișinău.

Un simplu exemplu. Deși au promis, că vor elimina din prețul biletului cei **9 euro**, lucrul acesta nu s-a făcut. Pasagerii și acum achită cheltuielile pentru pretinsa modernizare a gării aeriene. Dacă înmulțim 9 euro cu două milioane

Am salvat AIR Moldova de faliment. Anul 2016

de pasageri care zboară anual din aeroport, obținem o cifră astronomică pentru Republica Moldova, coruptă și sărăcită.

Situația a fost trasă la indigo și în cazul Companiei. Defalcarea în buget a unei sume de doar **50 de milioane de lei** în urma privatizării este o bătaie de joc. De menționat că motorul unui avion modern costă mai scump. **În realitate compaia AIR Moldova, valorează circa 1 miliard de lei.** Principalul obiectiv aerian al Republicii Moldova avea în 2016 un profit de **8,5 milioane lei**, iar nu mult după arestarea mea, Compania a început să fie falimentată.

Îi dau dreptate liderului PL, dlui Mihai Ghimpu, care a afirmat într-o conferință de presă, că s-a recurs la aceste

acțiuni pentru a delapida avutul poporului și a-l pune în propriul buzunar. El a zis, că este strigător la ceruri faptul că, după profitul înregistrat, Compania a raportat datorii de **1 miliard 283 milioane lei**.

Când se privatizează un obiectiv de importanță strategică, el este vândut separat, e pregătit timp de un an de zile. În cazul dat însă, s-a declarat că este nerentabil, din motive meschine. Liberalii au propus ca AIR MOLDOVA să fie supusă unui audit internațional, oferta să vină de la o organizație solidă, cu nume în lume. Nici n-au vrut să audă. Interesul lor a fost unul de un cinism fără seamăn față de populație.

Despre ce fel de privatizare modernă se poate vorbi în situația, în care două persoane care au pe cont 500 de mii de lei, afirmă că vor recupera pierderile în patru luni, vor deschide linii de zbor noi, inclusiv spre SUA, Canada în alte state ale lumii. Se știe și de unde vor lua bani pentru a le procura, dar în vreo sută de ani. Ne vor introduce cheltuielile în bilet așa, ca odinioară.

E inexplicabilă graba factorilor ministeriali. Ei au fost mânați cu febrilitate de cel cu interesul, care se temea că nu va mai rămâne la putere după 24 februarie 2019. Prin urmare, anunțul a fost publicat numai în română. Nici vorbă despre traducerea lui și a caietului de sarcini în limba engleză. La privatizare a participat doar un agent economic, cu probleme în țara de unde provine. Nu se putea ca privatizarea să fi fost efectuată în doar 39 de zile, fără a informa societatea despre modul în care decurge procesul. Indiscutabil, AIR Moldova trebuia privatizată demult, în condițiile unei transparențe totale. Dar la privatizare trebuiau să participe investitori de talie internațională. În niciun caz

să nu fie admise firmele off-shore. Cu toate acestea, privatizarea nu era recomandabilă într-un an electoral. Nu cred că guvernarea a fost una credibilă și indicată să efectueze privatizarea astfel, ca să nu ridice suspiciuni.

Să analizăm la rece situația. SUA, UE, FMI au criticat dur pachetul legislativ de modificări bugetar-fiscale și măsurile de amnistie a capitalului, pe motiv că ele nu corespund rigorilor economiei autentice de piață. Experții FMI au estimat că măsurile adoptate vor spori caracterul regresiv al sistemului fiscal, vor reduce gradul de conformare fiscală și vor expune sistemul bugetar-fiscal unor riscuri semnificative. Am considerat, că această lege contravine angajamentelor, pe care Guvernul Republicii Moldova și le-a asumat și părerea mea a fost împărtășită de partenerii internaționali de dezvoltare ai Republicii Moldova. Cetățenii Republicii Moldova au suferit deja consecințele infracțiunilor financiare majore, dar ei merită mult mai mult. Infractorii trebuie pedepsiți, nu răsplătiți.

Capitolul VI. TOTUL PENTRU ȚARĂ, NIMIC PENTRU MINE!

„Nu poate fi fericire fără libertate, nu poate fi libertate fără putere, și noi, românii, nu vom putea fi puternici până când nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic.”

Nicolae Titulescu

„Dintre toate pasiunile omenești dragostea de patrie este singura, care nu se stinge niciodată.”

Vasile Alecsandri

1. Eu, românul

Hora Unirii pe malul Prutului. Anul 2019

Am ajuns la finele acestei cărți, ce marchează 60 de ani din viața mea. E o vârstă frumoasă. Una a împlinirilor, dar, totodată, una a speranțelor. Fac un registru al zilelor trăite și gândurile mele coboară către satul meu, Costuleni, de pe malul Prutului. Pe celălalt mal al râului este de asemenea o localitate cu același nume, Costuleni.

Trăiam sub regimul sovietic și eram despărțiți de gardul de sârmă ghimpată. Dar când era horă, când erau nunți în localitățile noastre, muzicanții de pe ambele maluri ale Prutului cântau aceleași melodii, iar lumea se prindea în horă. Se jucau două hore. Acum, a venit timpul să facem una mare, cât istoria noastră milenară – Hora Unirii.

2. Locul unde timpul se oprește în loc ca să vorbească inimile

Am vrut și am făcut tot posibilul, ca în această horă să fie toți cei, pe care i-am cunoscut. Mă văd în această horă cu toți colegii de clasă. Mă văd alături de cei, pe care i-am întâlnit la aniversarea a 40-a de la absolvirea școlii. Am mers iarăși pe același drum, ce duce spre lăcașul cunoștințelor pe care nu-l voi uita niciodată.

Zece ani, eu, împreună cu geamăna **Natalia** am pășit pe acest drum și am salutat răspicat sătenii, așa cum ne-au învățat părinții și așa cum ne aminteau cu regularitate iubii dascăli. Jubileul a fost un extraordinar prilej de a trece în revistă ce am reușit și ce mai trebuie să facem de urgență, pentru a rămâne Oameni cu demnitatea neîntinată de cei, care ne vor pe alt drum. Aici, ne-am pus o întrebare legitimă: ce facem mai departe pentru a reda demnitatea profesorilor noștri, a altor pedagogi care au atins vârsta de pensionare, dar mun-

cesc pentru un salariu derizoriu, ca să aibă pe ce-și procura medicamente? Decizia univocă a tuturor colegilor mei a fost una absolut legitimă – trebuie să ne Unim cu frații, pentru a fi în rând cu statele civilizate. Emoțiile și amintirile au curs lin, înțelept. Din cei 39 de absolvenți ai școlii medii, au fost prezenți 19. Toți ne-am adunat în jurul dirigintei noastre, **Mihail Popa**, profesor de matematică. El ne-a povățuit și s-a bucurat, când și-a văzut roadele muncii sale.

O întâlnire de neuitat cu prietenii și colegii de clasă. Anul 2018

Datoria unui profesor este de a fi un exemplu demn de urmat, un exemplu de inspirație la fapte bune pentru elevi. Și cum la început a fost cuvântul, am rostit cu respect numele profesorului de limbă română, **Valentin Erhan**. Generații de elevi i-au citit cu nesaț cărțile, regăsindu-se în filele lor. Dl Valentin Erhan avea o impunătoare bibliotecă de cărți în limba română și ni le dădea cu plăcere să le citim, pentru a pătrunde în frumusețea verbului românesc. Dar cineva l-a denunțat și întreaga bibliotecă i-a fost confiscată de kgbiști.

La lansarea ultimei sale cărți, intitulată, „Umbra timpului invizibil”, au fost prezenți intelectuali de marcă din Chișinău, printre care și criticul **Ion Ciocanu**. El a apreciat contribuția pedagogilor la revoluția culturală, care cuprinsese

întreaga Republică Moldova prin anii 90, Valentin Erhan având meritul de a fi un maestru neîntrecut al cuvântului.

Oricât ar fi fost de greu și de trist, ne-am amintit de cei trecuți la Domnul. Am rostit cuvinte frumoase, plămădite în suflet și pentru bunelul meu, **Grigore Chirinciuc**, profesor la clasele primare, decedat în 1974, care ne-a învățat a scrie cuvântul „mama”, „tata”, „pâine”, „pace”... Am râs de șotiile pe care le-am făcut, am discutat despre satul nostru de la margine de Prut și despre locul lui în istoria zbuciumată a statului Republica Moldova.

Cineva dintre noi a spus, că acum școlile au ajuns să aibă în total atâția elevi, câți absolvenți am fost noi. S-a vorbit despre calitatea cunoștințelor obținute de studenți la instituțiile superioare de învățământ, despre nevoia imperioasă de a pregăti o generație cu studii temeinice, europene, lucru irealizabil, dacă nu ne unim cu frații.

Firește, la acea întâlnire nu am uitat de scumpii noștri profesori, trecuți în neființă. Dl **Nicolae Vidrașcu** ne-a predat istoria și științele sociale. De la el am aflat, că România a fost ruptă în două de către marile puteri, întrunite la Yalta. Deci, nu eram două popoare diferite și asta am conchis atunci, când, la una din lecții, l-am întrebat care este diferența dintre limba română și cea moldovenească. Mi-a răspuns franc: „Dacă ne înțelegem, avem aceleași cântece, aceași scriitori, rezultă că nu există nicio deosebire!” Dna **Vidrașcu**, soția Dumnealui, ne-a predat biologia. De la ea am învățat că e normal să comitem greșeli, dar trebuie să fim capabili de a învăța din ele, astfel ca să nu le mai comitem, ea fiind mereu gata să ne ofere sprijinul. În mod cert, unul dintre fiii lor, **Anatol Vidrașcu**, directorul editurii „Litera”, este mesagerul aspirațiilor părinților. El a editat monografia satului Costuleni.

Ei educă și instruiesc generațiile satului Costuleni

Nu-l vom uita nici pe profesorul nostru de geografie, dl **Constantin Grecu**. Dumnealui putea să râdă și să se veselească împreună cu noi, dar când era vorba să ne concentrăm la materia predată, eram toți numai ochi și urechi, căci ne invita la bordul unui avion într-o călătorie prin întreaga lume, ca să ne arate cât de frumoasă și de complexă este.

Dl **Andrei Rudico** ne-a predat chimia. Într-un fel anume, ne-a descoperit tainele lumii. A obținut încrederea și admirația noastră datorită faptului, că avea pe polițele laboratorului său „AȘI”, care atunci când intrau în reacție, ne ridicau procentul de adrenalină și ne oferea subiect de discuție, de nenumărate întrebări la care el răspundea cu bunătațe și înțelegere.

Eu și sora mea, alți colegi, îi vedem mereu alături, însoțind creșterea noastră atunci, când de Paștele Blajinilor, depotrivă cu florile pentru părinții și rudele noastre, așezăm buchetele recunoștinței și la capul pedagogilor noștri.

Revenit acasă, am recapitulat întâlnirea pe care o vom avea și peste 5, și peste 10 ani. Rândurile noastre se vor rări, fiindcă nimeni nu e veșnic. Nu va dispărea, însă, credința că puteam schimba destinul nostru, odată și pentru totdeauna.

A fost o promoție de aur. Dacă din 39 de elevi 19 au avut curajul să vină la cei 40 de ani de la absolvirea școlii, rezultă că nu suntem pierduți. Rezultă, că știm de unde ne tragem și unde vrem să ajungem. Profesorii ne-au urat succes și au spus că sunt cu noi. Nimic mai frumos, decât această comuniune de suflete care rămân mereu tinere, mereu dornice de libertate, stăpâne pe pământul lor. Ne stă în putere să schimbăm totul din rădăcină pe acest pământ străbun. S-ar putea să nu mai avem a doua șansă, dacă nu ne unim, începând cu o modestă întâlnire a absolvenților, la care timpul se oprește în loc și vorbesc inimile.

Locuiesc la Iași de ceva timp. Aici învață fiica mea, Daria. Pe 24 ianuarie ne îmbrăcăm în costume naționale și, împreună cu soția și fiul, mergem la marea sărbătoare. Sunt conștienți, că evenimentul va deschide inimile tuturor românilor și vom demonstra că suntem demni de înaintașii noștri.

3. Familia mea, demnitatea mea

Nu pot trece cu vederea în ultimele pagini ale acestei cărți familia mea. Voi începe cu vlăstarele noastre.

Danu e deja bărbat: hotărât, ferm, neînfrânt de greutate.

Când eram deținut ilegal în subsolul CNA, a spus cu tărie că nu pleacă acasă fără mine. Atâta încredere avea în dreptatea mea, încât mi-au dat lacrimile. Nu de frică m-au podidit lacrimile, ci de mândrie legitimă, că am un stâlp de nădejde pentru bătrânețe.

Daria-Maria, fiica noastră, are 10 ani. Suntem la Iași, dar avem casă și la Chișinău. Când am luat vorbă cu soția să vindem casa de la Chișinău, Daria ne-a întrebat cu tristețe: „Cum să vindeți casa, în care m-am născut eu? Când voi crește mare, eu mă voi duce să trăiesc în ea”.

Am privit-o cu luare aminte și am constatat, că e deja la începuturile sale de personalitate, care va duce cu ajutorul Domnului la bun sfârșit, împreună cu Danu, tot ce-am început să construim eu și soția mea, **Tamara**.

Există două moșteniri sigure, veșnice, pe care împreună cu soția mea le oferim copiilor noștri. O moștenire sigură sunt rădăcinile românești, care trebuie să-i țină strâns în acest pământ al țării. A doua moștenire sunt aripile nevăzute, pe care am ținut să le creștem ambilor puternici, să zboare cu ele în înaltul cerului, în alte țări, dar să le ajungă întotdeauna puteri să revină la cuibul părintesc, unde vor fi mereu așteptați.

Aleg special cele mai calde cuvinte pentru soția mea, Tamară. Ea, oricât de greu a fost, m-a întâmpinat în fiecare dimineață cu zâmbetul pe față, convingându-mă, că adevărul va triumfa până la urmă. S-a sacrificat pentru a păstra căldura în căminul nostru familial, fapt pentru care îi port o nețărmurită recunoștință. Îi sunt recunoscător pentru încredere și devotament, pentru faptul că e convinsă, ca și mine, că unica noastră salvare e Unirea și că trebuie să facem tot ce ne stă în puteri pentru a o apropia.

Am ajuns la vârsta când suntem convinși, că Iubirea noastră poate fi menținută doar prin copiii noștri. Avem sarcina să-i punem la cale așa, ca să fim cei mai fericiți bunici din lume.

4. Numai Uniți vom învinge!

Partidul Liberal a militat mereu pentru Reîntregirea Neamului,
27 martie 2018

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza a reușit să convingă Marile Puteri să recunoască Unirea Principatelor Române. Prin reformele promovate în toate domeniile, el a pus bazele statului român modern. Cunoașteți că noua țară a început să se numească România abia după abdicarea lui Cuza, din anul 1866, când a fost redactată prima Constituție. În tot acest timp, în care două dintre principatele române au reușit să se unească, Transilvania se afla sub stăpânire austriacă, iar din 1867 – sub dominație austro-ungară, până în 1918, când a avut loc Marea Unire de la Alba Iulia.

Deci, indiferent de faptul unde trăim – în România sau în Republica Moldova – avem sacra obligație de a apropia prin fapte concrete viitorul nostru comun. Realizarea unor proiecte transfrontaliere, edificarea gazoductului Iași-Chișinău, reprezintă doar un început timid al relațiilor dintre frați.

Putem face mult mai mult, dacă vom da dovadă de unitate, dacă vom concepe Unirea ca pe o obligație zilnică, ce ne va transforma percepția despre UE și realitățile de aici. Până nu vom conștientiza, că e timpul să ne luăm destinul în propriile mâini, nu vom reuși să intrăm în civilizație ca o națiune politică matură.

Dintr-un spirit al autoconservării, în condițiile unei pandemii nemiloase, e firesc să ne punem în mod frecvent întrebarea: ce facem mai departe, cum supraviețuim? Răspunsul este univoc și tot mai multă lume bună îl conștientizează: acum au fost create premisele pentru UNIREA celor două state ROMÂNEȘTI. Ca și acum 103 ani, trebuie să fim alături de cei de-un neam cu noi, pentru că sângele apă nu se face.

Criza trebuie gestionată ca un proces pragmatic și urmează să conducă la o reîntregire economică, politică și umană a românilor de pe cele două maluri ale Prutului.

La ora actuală, Republica Moldova exportă cel mai mult în România și UE, iar Igor Dodon minte cu nesimțire, că exporturile în Federația Rusă s-au majorat. Exporturile noastre pe piața UE au înregistrat cifra de **67 la sută**. În statele CSI e de numai **14 procente**.

A venit ora, la care trebuie să punem punct deznădejdiei și fricii de viitor. A venit ora să spunem un „nu” categoric colectiv oamenilor mici, care țin captivă Republica Moldova, dar și agenda ei europeană. La al 30-lea an al Independenței suntem cel mai corupt și cel mai sărac stat din Europa. Zilnic suntem mințiți de pe ecranele televiziunilor lui Igor Dodon și Vlad Plahotniuc, că viitorul va fi în culori roz, cu salarii și pensii decente. Chiar mai mari decât în România. Auzim, că ei nu-și asumă responsabilitatea pentru delictele comise în anii guvernării comuniste, în perioada furtului miliardului, deși lumea întreagă știe că au avut afaceri pe la spatele lui Vladimir Voronin sau chiar în cârdășie cu fiul lui, Oleg. Surcelele lor intrau și ieșeau pe ușile Parlamentului sau Guvernului cu un aer superior, păziți de zeci de bodyguarzi. Se mai consideră în continuare infinit de importanți, crezând că Rusia le va garanta statalitatea cu tancurile din Armata a 14-a rusă, staționată ilegal pe teritoriul nostru.

Ei nu văd că republicuța aceasta, pe care au transformat-o în Vadul Hoțului este mult prea mică pentru planurile lor grandioase de a fura și a se înavuți. Ei deja au început să vândă cetățeni dictatorilor, pentru a se îmbogăți. Ei au izolat Republica Moldova pe plan internațional. Odiosul binom a scos deja pistoalele lungi pe masă. Nu se mai ascunde de oameni. Nu au nici rușine, nici bun simț.

Nu mai putem răbda să trăim așa. Nu mai putem tolera să vedem zilnic pe scena absurdului, cum aceștia se dau în

gât pentru limba lor, a bandiților și corupților, adunați în haite hămesite de putere, de sânge și bani. Au pe mâna lor bugete de milioane, au palate, au limuzine de sute de mii de euro, au secretare, deși au muncit doar câțiva ani la stat, pe care săracii îl numesc statul lui Vlad Plahotniuc. Lor nu le pasă de Republica Moldova, care trebuie reîntregită ca să dispară ca stat al bandiților. Ei vor să o reconstruiască ca pe feuda lor, dar nu să guverneze pentru oamenii ei. Priviți-i. Parazitează pe contul nostru. De ce nu suntem mândri de ei, dacă sunt creația noastră de la urnele de vot, când au cumpărat cu 200 de lei, cu cartofi, hrișcă și macaroane, cu posturi, cu mascați și cu arme, convingerile noastre?... Noi i-am făcut să se creadă mari. Noi i-am făcut figuri principale în cel mai prost film cu numele Republica Moldova, care se derulează de 30 de ani, deși Declarația de Independență trebuia transformată urgent, chiar de către primul Parlament, într-o Declarație de Unire.

În tragedia noastră, nu a lor, oamenii mici ai zilelor noastre ne râd în față, își bat joc de noi, ba o fac pe milostivii cu fundațiile și magazinele lor, „cumpărându-ne” cu mărfuri necalitative, ne adorm vigilența cu teze false și mincinoase.

Generațiile oamenilor mari de ieri, de la țărani la dascăli, medici și savanți, au frământat cu sângele, sudoarea și palmele lor crăpate pământul Basarabiei Române. Iar pământul acesta, așa cum e lăsat de Dumnezeu, nu-i mai răbdă pe oamenii mici ai zilelor noastre. Pământul acesta nu este al lor, ci al nostru, al românilor basarabeni. De ce îi mai tolerăm? Doar lucrurile nu au stat așa întotdeauna! În pământul acesta mare și sfânt al nostru, odihnește un OM cu adevărat mare, care a scris în testamentu-i: „Totul pentru țară, nimic pentru mine!” E vorba de Regele Carol,

Satele basarabene vor cunoaște o dezvoltare rodnică doar în matca lor românească. Măgurele, r-nul Ungheni. Anul 2019

care l-a lăsat pe nepotul său, Ferdinand, să unească toate pământurile țării.

Avem create toate premisele pentru a ne Uni. Trebuie doar să ne călăuzim după prescripția biblică „Nimic fără Dumnezeu” și să credem cu toată ființa că vom fi Uniți întru binele nostru și al întregii Europe. Unindu-ne, vom face un serios pas spre dezrobire. Să rostim fără teamă, cu pietate, urarea din Actul Unirii: „Trăiască Unirea Basarabiei cu România, de-a pururi și totdeauna!”

Adăugăm la urare și avantajele reale ale populației, care trebuie să știe că înfăptuind Unirea, salariile și pensiile s-ar egala cu cele din România. Astfel, de la o pensie medie de 70 euro pe lună, pensionarii moldoveni ar putea ajunge la 250-270 euro pe lună. Salariații de stat din Republica Moldova ar primi aproape **1000 de euro**.

Justiția din România, parchetele și DNA, se vor extinde automat și pe teritoriul Republicii Moldova de azi, astfel încât corupția și furturile din bugetele publice vor fi diminuate, infractorii de toate genurile vor fi trimiși mai ușor în fața completelor de judecată. Experiența României în lupta anticorupție este dată acum exemplu în numeroase alte țări. Cetățenii Republicii Moldova vor avea și ei acces la fondurile europene, la avantajele pe care le are România ca membră a UE.

UE va contribui substanțial la ridicarea infrastructurii din Republica Moldova. Securitatea teritoriului Republicii Moldova va fi asigurată de NATO. Agricultorii moldoveni își vor putea valorifica produsele la prețurile existente în piața României și UE.

Sunt doar câteva dintre beneficiile pe care și le dorește orice om responsabil pentru familia sa, pentru binele copiilor.

De ce se pun de-a curmezișul guvernanței? De ce cred ei, că în condițiile în care un miliard de dolari a dispărut ca în nisip, vor reuși să realizeze aceste performanțe, fiind în afara UE și NATO? Nu au nicio șansă. Ei vor să se salveze de mânia oamenilor. Îi mint așa, cum au făcut-o pe parcursul a 30 de ani. Oamenii, însă nu-i mai cred. Intelectualii, conștiința românilor basarabeni, au demonstrat un adevăr netrecător: frații au nevoie unul de altul ca să fie mai puternici, mai siguri pe viitorul lor. E cazul în care politicienii vor trebui să respecte voința liber expusă, de jos, a primărilor, care au semnat Actele Unirii. Ele nu sunt simbolice, după cum susțin unii. Sunt expresie a voinței oamenilor de a fi stăpâni pe propria soartă.

Raportul de alternativă a deputatului Iurie Chirinciuc

Raportul privind situația de la Banca de Economii, Banca Socială și Unibank. Reconstituirea cronologiei evenimentelor și demascarea intereselor ascunse ale regizorilor din umbră.

Autor: Iurie Chirinciuc,
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova,
membru al Comisiei de anchetă BEM
23.03.2015

Istoricul Problemelor de la BEM

„Eșecurile și oportunitățile ratate pe parcursul istoriei moderne a Republicii Moldova ar fi datorate corupției și intereselor de grup”.

Mark Horton,
ex-reprezentant FMI
în Republica Moldova

Indiferent de guvernare, BEM a fost dintotdeauna ispita celor aflați la putere! În anul 1994 statul avea o situație confortabilă în structura acționariatului de la Banca de Economii. În baza unei Hotărâri secrete de Guvern, prim-ministrul **Andrei Sangheli** (HG nr. 797 din noiembrie 1994), sub acoperirea necesității redresării situației din sectorul termoelectric, acordă un credit de stat concernului Moldenergo. Acest credit era destinat pentru procurarea păcurii pentru sezonul rece. Fără a realiza vreun tender, Moldenergo încheie un contract cu off-shore-ul **NefteGazGroup (NGG)**, cu sediul în Malta, care se angajează să livreze Republicii Moldova resurse energetice în valoare de 50 milioane USD (Resursele energetice nu au fost livrate nici până în prezent).

De menționat că în acea perioadă reprezentantul NefteGazGroup în Moldova era **Grigore Cușnir**. Ulterior, compania off-shore NGG a înființat alte trei companii satelit: **„TransWorldInvest”, „Compas Inter” și „M-credit”.**

În baza Hotărârii Guvernului Sangheli nr. 906 din 14 decembrie 1994, nepublicată în „Monitorul Oficial” și deci ilegală, Ministerul Finanțelor transferă pe contul NGG din „Union Bank of Switzerland Lugano”, suma de **11,88 mln**

dolari SUA, iar la 22 decembrie 1994, suma de **15 mln dolari SUA**. Acestea și alte transferuri moldovenești către NGG au fost imediat virate pe conturile „TransWorldInvest”, „Compas Inter” și „M-credit”. Cu banii virăți, cele trei companii înființează „Petrolbank” (actualmente EuroCreditBank) achiziționează integral emisia a III-a de la BEM, încheiată la 22 septembrie 1995. Astfel, pe banii statului, în timpul unei crize financiare severe, au fost cumpărate acțiunile de la BEM, iar statul rămâne cu o participare la această bancă de 14,19% din acțiuni.

În urma emisiunii a III-a de la BEM, întreprinderea mixtă „M-Credit” avea 23,33 % din acțiunile BEM, întreprinderea cu capital străin „Transworld-Invest” – 28,33%, iar compania de asigurare „Compasinter” – 8,03%, toate trei fiind controlate de compania NGG. Ca urmare a emisiei ilegale, statul pierde definitiv controlul asupra Băncii de Economii, președinte al Consiliului Băncii devine **Grigore Cușnir**, care a deținut un timp funcția de președinte al Consiliului Economic Suprem al Președintelui **Petru Lucinschi**. El este președintele, care a organizat acoperirea politică pentru afacerile lui Miron Șor. Pe timpul lui Lucinschi, **Miron Șor** spală sume fabuloase prin magazinele de tip Duty Free.

În funcțiile de vicepreședinți ai Consiliului de Administrație al Băncii de Economii au fost numiți **Vadim Popov** și **Serghei Golic**, cetățeni ai Federației Ruse.

Ținem să menționăm că deși este un element-cheie în jefuirea statului și cazul BEM din 1994, **Grigore Cușnir** nu doar a scăpat de orice pedeapsă, dar continuă să dețină funcție înaltă în stat, el este Membru al Plenului Curții de Conturi, instituție care exercită controlul asupra formării,

administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public prin realizarea auditului extern în sectorul public.

Pe cazul BEM și Petrolbank a fost inițiată o Comisie de Anchetă. Această comisie de anchetă a menționat ca următorii funcționari se fac vinovați de situația creată la Banca de Economii și de multiplele încălcări ale legislației comise în procesul constituirii și funcționării instituției financiare nominalizate:

- **Andrei Sangheli**, fost prim-ministru al Republicii Moldova
- **Leonid Talmaci**, guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei
- **Dumitru Ursu**, viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei
- **Ion Prodan**, viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei
- **Constantin Bulgac**, fost președinte al Băncii de Economii
- **Nicolae Surdu**, fost vicepreședinte al Băncii de Economii
- **Ceslav Ciobanu**, fost ministru al Privatizării și Administrării Proprietății de Stat, în prezent ambasador al Republicii Moldova în Statele Unite ale Americii
- **Valeriu Chițan**, ex-ministru al Finanțelor
- **Andrei Cucu**, în prezent vicepremier, fost prim-vice-ministru al Privatizării și Administrării Proprietății de Stat
- **Iurie Badar**, ex-ministru al Privatizării și Administrării Proprietății de Stat, în prezent consilier al Președintelui republicii
- **Nicolae Luchian**, viceministru al Finanțelor.

În baza raportului acestei Comisii de anchetă, în 1998, la 17 decembrie, **Guvernul Ciubuc**, cu viceprim-ministru și ministrul Economiei **Ion Sturza** și ministrul Finanțelor **Anatol Arapu** aprobă HG 1214 și HG nr. 78 din 2 februarie 1999, prin care statul revine ca proprietar majoritar la BEM cu 56,1% din acțiuni (*Anexa 1* și *Anexa 2*).

Hotărârea de Guvern 1214 și executarea acesteia sunt contestate în 30 august 2012 la Curtea Constituțională de către deputații-comuniști **Serghei Sîrbu**, **Oleg Reidman** și **Vladimir Vitiuc** (*Anexa 3*). Prin această sesizare deputații acționează împotriva intereselor statului contestând dreptul acestuia de a deține 56.1% din acțiuni (Despre acest caz vom vorbi mai detaliat, referindu-ne la integritatea membrilor Comisiei de anchetă 2015).

În 2004, la conducerea BEM este desemnat **Grigorii Gacikevici**, fost membru al Consiliului Directorilor și șef al Direcției Operațiuni de Piață din cadrul Investprivatbank (bancă ce devine, ulterior ținta unei insolvențe forțate în 2009, ea fiind preluată de BEM), care, împreună cu echipa sa de la IPB, execută comanda regizorilor. Aceștia, indiferent de Guvernare, rămân aceiași.

Trebuie să menționăm, că singura bancă în care statul are o participare majoritară este BEM, iar reprezentantul statului este președinte al Consiliului de Administrare al băncii. Astfel, BEM este utilizată de reprezentanții puterii pentru realizarea unor scheme de preluări de întreprinderi cu capital de stat, creditare neperformantă și spălare de bani.

Pe 14.06.2005, **Oleg Reidman**, în calitate de consilier prezidențial pe probleme economice, expediază Președintelui **Vladimir Voronin** scrisoarea secretă 31c/CE (ulterior desecretizată, vezi *Anexa 4*), prin care recomandă Preșe-

dintelui Vladimir Voronin să creeze un grup de lucru pentru modificarea unui număr mare de legi, pentru a relaxa legislația ce reglementează circulația banilor prin sistemul financiar-bancar din Republica Moldova. Astfel, în propunerile înaintate de Oleg Reidman se regăsesc:

- Modificarea Regulamentului de deschidere și deservire a conturilor entităților nerezidente (modificare ce facilitează spălările de bani prin sistemul bancar din Moldova);
- Modificarea Legii cu privire la spălarea banilor (mișcarea banilor prin conturile nerezidenților nu trebuie să fie obiectul controlului de către organele noastre de control, ci doar la cererea organelor de control ale țării de origine a titularului de cont și chiar și în acest caz doar pentru un număr limitat de argumente);
- Liberalizarea cerințelor de formare a rezervelor aferente conturilor nerezidenților;
- Eliberarea licențelor de activitate bancară speciale pentru instituțiile care vor deservi doar conturile nerezidenților. Condițiile de eliberare a acestor licențe trebuie să fie simplificate, fără pretenții mari referitoare la mărimea capitalului. Toate aceste modificări propuse de Oleg Reidman facilitează spălările de bani prin sistemul bancar din Republica Moldova, transformând sistemul într-o „spălătorie regională”.

În urma avizului pozitiv al Președintelui Vladimir Voronin, Oleg Reidman propune lista membrilor grupului de lucru pentru „problema sistemului financiar” din Republica Moldova (faptul că era puțin mai greu de spălat banii până în 2005 – era o problemă pentru unii politicieni).

Astfel, conform *Anexei 4*, aflăm cine sunt membrii acestui grup de lucru: **Tarlev V.; Lupu M.; Lazări V.; Bondar-**

ciuc N.; Talmaci L.; Pop M.; Reidman O. și Grecianii Z., „dacă nu are grafic”. Membrii acestui Grup de lucru sunt autorii și executorii planului odios propus de Oleg Reidman.

Acest grup de lucru, în anii 2006-2008, a operat modificări masive ale legislației financiar-bancare, dar și a regulamentelor BNM, care țin de supravegherea în domeniul bancar, al normelor prudențiale referitoare la urmărirea fluxurilor financiare dubioase, a Legii cu privire la BNM și Legii Instituțiilor Financiare. **Iar prin eliminarea impozitului pe venit, de către ministrul economiei de atunci, Igor Dodon, băncile comerciale au scăpat de singurul impozit pe care-l plăteau.**

Astfel, eliminarea impozitului pe venit pentru persoanele juridice a condus la **neraportarea tranzacțiilor cu mijloacele financiare „migratoare”, de origine dubioasă**, astfel pierzându-se urma acestor tranzacții de spălare de bani.

O altă modificare efectuată de grupul de lucru Oleg Reidman constă în eliminarea în 2008 din art. 251 al Codului Penal a cuvântului „gajate” (**articolul 251 în redacția veche prevedea: Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tăinuirea bunurilor gajate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate ori utilizarea lor în alte scopuri, săvârșită de o persoană căreia i-au fost încredințate aceste bunuri sau care era obligată, conform legii, să asigure integritatea lor, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 1.500 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000**

unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.).

Prin intrarea în vigoare a acestei modificări, cei care însușesc, înstrăinează sau tăinuiesc bunurile gajate nu mai răspund penal pentru acest fapt.

Spiritul acestei Legi a fost modificat radical. **Dacă tănuirea unui bun luat în leasing și neachitat rămâne a fi o încălcare care cade sub incidența Codului penal, atunci de ce tănuirea unui bun gajat nu este o infracțiune penală?**

Deopotrivă cu modificările la Codul Penal, o altă verigă importantă în acest lanț al modificărilor legislative, orientată împotriva intereselor statului, o reprezintă abrogarea Legii cu secretul de stat nr.106-XIII din 17.05.94 și înlocuirea acesteia cu Legea cu privire la secretul de stat nr.245-XVI din 27.11.2008.

Astfel, în conformitate cu Legea cu privire la secretul de stat din 17.05.1994 cap. III, articol 6 (3),

– Argumentarea secretizării informațiilor constă în stabilirea caracterului rațional al secretizării unor informații concrete **pentru a preîntâmpina periclitarea securității Republicii Moldova.**

Conform acestei prevederi, toată informația cu referire la situația de la BEM, BS și Unibank, creditele neperformante acordate și companiile beneficiare nu ar fi putut fi secretizate, deoarece secretizarea acestor informații nu preîntâmpină, ci periclitează securitatea Republicii Moldova.

În articolul 12 (1) litera d), al Legii cu privire la secretul de stat, din 1994 se interzic secretizarea faptelor de încălcare a legalității, inactivitatea și acțiunile ilicite ale organelor puterii de stat și ale persoanelor cu funcții de răspundere, dacă divulgarea acestor fapte nu va periclita securitatea Re-

publicii Moldova. În contextul Legii din 1994, informațiile prezentate *Comisiei de anchetă...* nu au putut fi secretizate.

Prin abrogarea Legii cu privire la secretul de stat din 1994 și înlocuirea acesteia cu **Legea 245-XVI din 27.11.2008, se modifică din temelie spiritul legii**. Astfel, conform **Legii din 2008, cap. 2, articolul 6 (3)** argumentarea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în stabilirea caracterului rațional al secretizării unor informații concrete, **a eventualelor consecințe economice și de altă natură ale acestei acțiuni, ținând cont de echilibrul dintre interesele primordiale ale statului, ale societății și ale cetățeanului**.

Următorul alineat (4) în general e o formulare lipsită de sens. Astfel: oportunitatea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în stabilirea unor restricții privind accesul și răspândirea informațiilor respective fie din momentul elaborării/primirii lor, fie din timp.

În Legea din 2008 în general lipsește noțiunea de securitate a statului, iar secretizarea nu se face pentru a evita periclitarea securității statului, ci pentru a asigura „echilibrul” dintre interesele statului și ale cetățeanului. Abia acum înțelegem la ce servește cu adevărat această lege – la acoperirea faptelor de corupție și la periclitarea securității statului. Abia acum putem înțelege definitiv motivele, care au stat la baza înlocuirii Legii din 1994 cu cea din 2008.

Aceste și alte modificări de acte legislative duc în ultimă instanță la contractarea de la BEM, de către agenții economici afiliați clasei politice a unor credite, care abia începând cu 2011 sunt clasificate drept fiind neperformante (*Anexa 5*).

Creditele neperformante și tranzitul libertin al fluxurilor financiare de proveniență dubioasă devin o preocupare

la nivel internațional. Astfel, în 2012 CCCEC (actualmente CNA) primește o solicitare (*Anexa 6*), în care Hermitage Capital Management LTD, firma la care a fost angajat avocatul **Magnițki**, care a descoperit numeroase scheme de fraude fiscale în Federația Rusă, cere investigarea cazurilor de implicare a instituțiilor bancare înregistrate în Republica Moldova, în „scheme de spălare de bani la nivel regional și internațional”.

În decembrie 2012, directorul CNA a confirmat intentarea urmăririi penale, dar și a faptelor expuse în solicitare. Cu toate acestea s-a arătat sceptic referitor la soluționarea dosarului „Magnițki” în Moldova (*Anexa 7*).

Din spusele lui **Viorel Chetraru** (*Anexa 7*), fără intervenția BNM, Ministerul Finanțelor Republicii Moldova și a altor instituții, implicarea Republicii Moldova în acest caz de rezonanță ar fi fost imposibilă.

Pe 06.02.2014, www.anticoruptie.md, citând sursa www.deschide.md, publică o investigație în care se explică legătura dintre cazul Magnițki și firmele lui Ilan Șor (în special Moldclassica), care, întâmplător sau nu, sunt înregistrate la aceeași adresă cu compania IntrostyleSolutions LTD care deține Știri Media TV (Publika TV), dar și firmele Nominex TradingLimited și Meridian Companies House LTD, implicate în spălarea de bani între Federația Rusă și Republica Moldova (*Anexa 8*).

Urmare a schemelor de spălare de bani și a creditelor neperformante acordate de BEM, instituția ajunge într-o insuficiență critică de lichidități. Astfel, la 22 februarie 2013, prin Hotărârea Parlamentului nr.16, este formată „Comisia de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la „Banca de Economii” S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar

al Republicii Moldova”. Președintele comisiei este numit Oleg Reidman, cel care în august 2012 contesta la Curtea Constituțională dreptul statului de a deține 56% din acțiunile BEM.

La 21 iunie 2013 este dezbătut în Parlament, în cadrul unei ședințe închise, pseudoraportul comisiei, publicat integral pe site-ul Parlamentului și în mass-media pe 26 iunie 2013. Fără să stăruim asupra calității defectuoase a Raportului, constatăm că acesta nu are nicio anexă, nicio semnătură a membrilor comisiei de anchetă și niciun număr de înregistrare (acestea au fost motivele pentru care am formulat mai multe demersuri pentru a găsi un raport autentic.).

Amintim, că în urma audierii acestui „raport”, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 152 din 21.06.2013 (*Anexa 9*). În această hotărâre, în articolul 4, se stipulează că: raportul comisiei de anchetă se remite procuraturii generale și centrului național anticorupție, care, după examinarea faptelor, vor prezenta rezultatele investigației plenului Parlamentului.

Menționăm, că până la ora actuală această sarcină nu a fost îndeplinită nici de Procuratură, nici de Centrul Național Anticorupție (*Anexa 10*, răspunsul CNA la demersul deputatului **Iurie Chirinciuc** și *Anexa 17*, răspunsul Procuraturii Generale la demersul deputatului Iu.Chirinciuc).

Imediat după publicarea Raportului comisiei, Oleg Reidman, în presă, la 26.06.2013, la 27.06.2013 acționarii minoritari BEM prezintă „oferta” pentru recapitalizarea băncii prin eliminarea statului.

Pe 11.07.2013 are loc ședința comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice, care, prin procesul-verbal nr. 34, decide:

1. A accepta efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni fără participarea statului, în mărime de 80249700 lei, cu următoarele condiții:

- Acordarea din partea acționarilor minoritari a unui credit în valoare de 600 milioane lei;
- Răscumpărarea de către acționarii minoritari a creditelor neperformante, împreună cu bunurile gajate în sumă de 300 milioane lei;

2. A pune în sarcina ministerului finanțelor și a agenției proprietății publice încheierea unui acord privind garantarea executării angajamentelor sus menționate sub sancțiunea nulității absolute, cu o supraveghere strictă a respectării tuturor condițiilor.

Amintim, că ședința și procesul-verbal al comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice nu este legală, deoarece BEM nu figura în lista proprietăților publice propuse pentru privatizare.

La 12 iulie 2013, vineri, noaptea târziu, parlamentul adoptă, în ultima ședință din cadrul sesiunii, o serie de modificări la Legea 121-XVI privind administrarea și deținerea proprietății publice, modificări ce trebuiau să redea caracter legal tuturor ilegalităților față de pachetul majoritar de acțiuni al statului.

Aceste modificări intră în vigoare pe 24 august 2013 (important!). De asemenea la 12 iulie 2013, adunarea generală extraordinară a BEM decide că statul rămâne cu doar 2 membri în consiliul de administrație, în loc de 5, cu toate că încă deținea 56,1% din acțiuni.

La 15 iulie 2013, luni: BNM confirmă noua componență a Consiliului de Administrare BEM. În aceeași zi, agenția proprietății publice (APP) de pe lângă ministerul econo-

miei își exprimă acordul cu privire la majorarea capitalului BEM prin emisiune suplimentară închisă. Decizia luată de APP poate fi considerată ilegală pe motiv că Legea 121 – XVI încă nu era intrată în vigoare, iar HG 414 aprobată pe 21 iunie 2013 și aplicată în cazul BEM nu putea fi invocată fără prevederile modificărilor la Legea 121.

Pe 2 august 2013, AGE decide majorarea capitalului BEM prin emisiune de acțiuni la valoarea nominală de 5 lei/acțiunea (nici măcar la valoarea intrinsecă de 35 lei), fără participarea statului. Deci, statul pierde cu votul statului pachetul majoritar în favoarea unui grup minoritar de acționari.

Pe urmele Raportului Comisiei (de anchetă) Oleg Reidman 2013

În presă și pe site-ul Parlamentului găsim un pseudo-raport al Comisiei de anchetă, ce conține 17 pagini, raport atribuit comisiei Reidman. Acest Raport nu are nicio semnătură, niciun număr de înregistrare, nicio anexă. Aceste circumstanțe m-au făcut să caut raportul comisiei de anchetă 2013 în arhiva Parlamentului.

Astfel, pe 26.02.2015, șeful Direcției informațional-analitice din cadrul Parlamentului, răspunzând la demersul pe care l-am înaintat, mi-a comunicat: Nici materialele documentare, nici raportul comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la BEM, nu au fost transmise spre depozitare și conservare la arhiva Parlamentului. (*Anexa nr. 11*).

Văzând că materialele documentare ale Comisiei de anchetă conduse de Oleg Reidman în 2013 nu sunt în arhiva Parlamentului, am scris un demers către Secretariatul Parlamentului. Pe 3 martie 2015, secretarul **Ala Popescu** m-a

informat că Secretariatul Parlamentului nu deține materialele documentare privind activitatea comisiei de anchetă, deoarece nu au fost transmise spre depozitare și conservare la arhiva Parlamentului (*Anexa 12*).

Pentru a ne asigura că materialele documentare ale comisiei de anchetă... 2013 nu au fost secretizate, am expediat un demers către responsabilul de regimul secret din cadrul parlamentului. Astfel, în data de 11 martie 2015, **Alina Iacub**, șef-Direcție Resurse umane, responsabilă de asigurarea regimului secret, mi-a răspuns: „Hotărârea Parlamentului nr.152 din 21.06.2013, precum și materialele ședințelor comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni ale statului deținute la BEM..., nu au parvenit în Direcția Resurse umane pentru a fi înregistrate ca materiale cu informații atribuite la secret de stat” (*Anexa 13*).

În aceste circumstanțe am scris un demers în adresa președintelui Comisiei Economie, Buget și Finanțe, care trebuia să asigure controlul parlamentar al executării hotărârii Parlamentului nr. 152 din 21.06.2013 și care ar trebui să aibă materialele documentare ale Comisiei de anchetă...

Ștefan Creangă, președintele Comisiei Economie, Buget și Finanțe, mi-a expediat răspunsul din 16 martie 2015. Prin acest document am fost informat că: „Activitatea comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la „Banca de Economii” SA și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova (2013), s-a desfășurat în regim secret și acces la materialele anchetei au avut doar membrii Comisiei de anchetă” (*Anexa 15*).

Acest răspuns vine în contradicție cu răspunsul responsabilului pentru regimul secret din cadrul parlamentului

care ne-a informat că materialele documentare și Raportul Comisiei de anchetă nu au fost secretizate.

În paralel am expediat un demers către Direcția generală documentare parlamentară, prin care am cerut să mi se prezinte o copie a materialelor distribuite deputaților pentru ședința din 21.06.2013, ședința la care a fost prezentat Raportul comisiei de anchetă și a fost adoptată Hotărârea nr. 152.

Copia materialelor nu mi-a fost prezentată, dar șeful direcției, **Ganaciuc**, m-a informat: „În cadrul ședinței plenare din 21 iunie 2013 s-a decis desecretizarea și plasarea pe site-ul parlamentului a proiectului de hotărâre nr.272 din 18.06.2013 și a Raportului comisiei de anchetă... În acest context, menționăm că materialele solicitate le puteți accesa pe pagina-web oficială a Parlamentului” (*Anexa 16*).

Astfel, domnul Ganaciuc confirmă că raportul prezentat deputaților este identic cu cel de pe site-ul Parlamentului. Repet, Raportul de pe site-ul Parlamentului are 17 pagini și nu are nicio semnătură, niciun număr, nicio ștampilă și nicio anexă, fiind identic cu Raportul apărut în presă pe 26.06.2013. Date fiind aceste circumstanțe, dar și lipsa materialelor și a Raportului comisiei în arhiva parlamentului, putem constata că un raport al comisiei de anchetă..., semnat de toți membrii ei sau măcar de președintele acesteia, nu a existat și nici nu există, iar materialele documentare ale acestei comisii, precum și rapoartele instituțiilor implicate și procesele-verbale ale ședințelor comisiei au dispărut și sunt de negăsit.

În aceste circumstanțe obscure, se pune întrebarea: Cum este posibil, într-o instituție ca Parlamentul Republicii Moldova, să dispară materialele unei comisii, care a muncit 4 luni pentru a investiga situația de la BEM în 2013? Aceste

circumstanțe denotă interese directe la nivelul membrilor comisiei de a ascunde adevărata stare de lucruri de la BEM și de pe piața financiar-valutară din Republica Moldova per ansamblu. Din aceste considerente credem că George Mocanu și Oleg Reidman, nu au dreptul moral să se regăsească în componența comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc...

Integritatea membrilor comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc 2015

Țin să menționez că în repetate rânduri am cerut ca membrii comisiei de anchetă 2015 să semneze o declarație pe propria răspundere privind lipsa conflictului de interese. Ideea a fost însă respinsă cu vehemență de către membrii Comisiei, în special de **Oleg Reidman** și **Serghei Sîrbu**, iar președintele Comisiei, **Marcel Răducanu**, a refuzat ca propunerea mea să fie pusă la vot în cadrul comisiei.

Cât privește integritatea membrilor comisiei constatăm că **Oleg Reidman**, **Serghei Sîrbu** și **Vladimir Vitiuc** sunt autorii sesizării către Curtea Constituțională din 2012, prin care contestă dreptul statului de a deține 56,1% din acțiuni la BEM, solicită anularea HG din 1998 și restabilirea situației din 1995, când statul avea 14.19% din acțiuni. Astfel, constatăm un vădit conflict de interese, ce face imposibilă aflarea acestor personaje în componența comisiei de anchetă 2015. **George Mocanu** a făcut parte din comisia de anchetă 2013, comisie care și-a finalizat activitatea fără prezentarea unui raport semnat de membrii acesteia și care a avut drept

scop mușamalizarea situației reale de la BEM, ca în final să depoziteze statul de pachetul majoritar de acțiuni.

Ștefan Creangă, alături de **George Mocanu**, este membrul Partidului Liberal-Democrat din Moldova, șeful căruia este bănuț de implicare în schemele de spălare de bani din 2013-2014, probată de către deputatul liberal-democrat **Veaceslav Ioniță** prin constatările făcute în cadrul Comisiei Economie, Buget și Finanțe, în 15 februarie 2014, CEB nr. 472 (*Anexa 14*).

Aceste argumente ne întăresc în convingerea, că există un vădit conflict de interese, care face imposibilă cumulația de către cei doi a calității de membri ai Comisiei.

Igor Dodon, în calitate de ministru al Economiei, a participat la modificarea cadrului legislativ, care a permis transformarea Republicii Moldova într-o spălătorie regională de bani. Igor Dodon a fost cel, care a eliminat impozitul pe profit pentru persoanele juridice, unicul impozit plătit de băncile din Moldova. Prin eliminarea acestui impozit băncile nu mai erau obligate să indice sursele de venit, astfel luând amploare fenomenul spălării banilor prin Republica Moldova.

Zinaida Grecianii, președintele fracțiunii socialiștilor, a fost cea care, în calitate de prim-ministru, a permis preluarea IPB-ului de către BEM, astfel contribuind semnificativ la ascunderea ilegalităților comise la IPB și încărcarea bilanțului BEM cu active toxice. În același timp Zinaida Grecianii a făcut parte din grupul de lucru al lui Oleg Reidman privind transformarea Republicii Moldova într-un punct de tranzit pentru banii care rătăcesc prin lume („кочующие по миру”). În concluzie, Igor Dodon se află într-un vădit conflict de interese.

În consecință, putem concluziona că majoritatea covârșitoare a membrilor comisiei sunt direct sau indirect interesați în ascunderea situației reale și sunt într-un vădit conflict de interese. Prezența membrilor compromiși în cadrul comisiei de anchetă și faptul că majoritatea ședințelor comisiei se desfășoară cu ușile închise, iar documentele venite în adresa comisiei sunt cu girul „Secrete”, mă convinge o dată în plus, că și rezultatele activității acestei comisii sunt total compromise.

Propunerile deputatului Iurie Chirinciuc în cadrul comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova. Măsurile ce se impun pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc...”, 2015

În calitate de membru al acestei Comisii de anchetă, am formulat mai multe propuneri, dar ele au fost respinse de ceilalți membri, fără să fie barem puse la vot. Printre aceste propuneri se numără:

1. Propunerea referitoare la **perioada** care face obiectul investigațiilor Comisiei de anchetă. Am insistat, ca această perioadă să fie extinsă cel puțin de la comisia Oleg Reidman până în prezent. Propunerea nu a fost acceptată, astfel, perioada de investigație a fost stabilită în intervalul 2014 – februarie 2015;

2. Propunerea de semnare a unei **declarații** pe proprie răspundere prin care membrii Comisiei să confirme, în scris, lipsa unui conflict de interese;

3. Am cerut să fie audiați **reprezentanții** companiei Kroll pentru a ne comunica obiectivele, pe care și le-a propus în activitatea ce ține de situația de la cele trei bănci;

4. Audierea în cadrul Comisiei de anchetă a actualului ministru al Economiei, **Stephane Bride** și patron al companiei Grant Thornton, companie care a efectuat în 2014 auditul la băncile BEM, Banca Socială și Unibank și a avizat pozitiv bilanțurile contabile ale acestor instituții.

5. În conformitate cu Regulamentul Parlamentului referitor la comisiile de anchetă, articolul 36, alineat 1, am propus invitarea la audieri în comisie, în calitate de persoane care dispun de informații de natură să servească la cercetarea cauzei, a dlor **Veaceslav Negruta**, ex-ministru al Finanțelor și **Veaceslav Ioniță**, ex-președinte al Comisiei Parlamentare Economie, Buget și Finanțe. Președintele Comisiei, **Marcel Răducanu**, a respins categoric propunerea și a refuzat să o pună la vot.

Comisia BEM 2015. Situația de la BEM, BS și Unibank, în perioada 2014-2015 și cauzele crizei de pe piața financiar-valutară din 2013

Deși CSJ a decis la 27 noiembrie 2014 reintrarea statului în posesia celor 56% din acțiunile Băncii de Economii, totuși, aceste modificări nu au fost operate în Registrul de stat al bunurilor mobile. Cu toate că BEM a fost complet devalizată prin Hotărârea instanței, statul trebuie să întoarcă suma de 80,2 milioane lei investitorului – Внешкономбанк.

Pentru a identifica cauzele crizei de pe piața financiar-valutară din Republica Moldova, din ianuarie-februarie 2015 am studiat un număr impresionant de materiale documentare. Cele mai relevante le prezentăm mai jos, împreună cu remarcile și concluziile de rigoare.

La 16 aprilie 2014, președintele **Nicolae Timofti** este informat despre constatările experților străini (experții FMI), referitoare la problemele din sistemul financiar-bancar din

Republica Moldova. Astfel, președintele este informat că experții au constatat următoarele:

- Băncile din Republica Moldova sunt expuse unor riscuri majore din cauza încălcării normelor de creditare, stabilite de BNM în ceea ce privește expunerile mari ale băncilor;
- Stagnează catastrofal măsurile privind combaterea spălării banilor în sectorul bancar. Este alarmant faptul că timp de 1 an, prin băncile din Republica Moldova, au fost efectuate operațiuni suspecte cu zonele off-shore în valoare de 1 trilion de lei (1000 de miliarde lei). Această cifră a fost obținută de la serviciul de spălare a banilor din cadrul CNA, dar nu a fost confirmată de BNM, care susține că este vorba doar de 250 miliarde lei;
- Întreprinderi de stat au contracte de credit și în așa fel sunt în pericol de preluare. Este vorba de întreprinderi precum: Calea Ferată, Cricova, Aroma, Apă-Canal etc.;
- 80% din piața bancară a Republicii Moldova este controlată de factori din mediile financiare ale Federației Ruse sau afiliate la acestea și ar putea fi lansate atacuri financiare de proporții, cu repercusiuni asupra economiei naționale. În același timp, se menționează în document, în contextul intenției Vneșekonombank de a procura 25% din acțiunile BEM, pericolul menționat devine foarte posibil.

Pe 03 decembrie 2014, premierul este informat că BEM nu dispune de numerar pentru desfășurarea normală a activității sale, deoarece circa 6 miliarde de lei au fost converțiți în valută străină și au fost plasați în băncile din Federația Rusă.

Pe 13 ianuarie 2015, premierul **Iurie Leancă** este informat despre etapele schemei operațiunilor de devalizare a celor trei bănci. Astfel, inițial are loc plasarea mijloacelor de la cele 3 bănci în instituțiile financiare din Federația Rusă, după care are loc retragerea și/sau transferarea tuturor plasamentelor din Federația Rusă în Banca Socială, spre care doar plasamentele BEM au constituit 10,8 miliarde. Ulterior, în zilele de 25-26 noiembrie 2014, se acordă credite în sumă de 13,6 miliarde lei de către președintele interimar **Nicolae Rahuba**, către companiile afiliate lui **Ilan Șor**: Danmira SRL, Davena-Com SRL, Voximar-Com SRL, Contrade și Caritas Group. BNM nu a intervenit pentru a stopa plasamentele interbancare din 25-26 noiembrie pentru motivul că, începând cu 25.11.2014, Banca Socială a încetat raportarea zilnică. Dacă pentru BNM avem o scuză cât de cât, atunci pentru Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul CNA, care trebuia să blocheze transferurile de valută, nu găsim nicio justificare.

Imediat după acordarea creditelor creanțele companiilor menționate au fost cesionate către firma off-shore Fortuna United LP din Marea Britanie. Ulterior, sumele creditate au fost transferate integral către jurisdicții off-shore. Iar pentru a șterge urmele, are loc nimicirea coletului cu documente financiar-bancare (dosare de creditare și contractele de credit și alte acte cu privire la plasamentele către Federația Rusă), prin incendierea automobilului companiei Klassica Force (compania lui Ilan Șor, link-ul), care transporta documentele.

În urma acestor scheme, prejudiciul posibil pentru BEM, Banca Socială și Unibank se ridică la valoarea de **17,6 miliarde lei**.

În urma deciziei consiliului de administrație BNM din 28.11.2014 a fost luată decizia de numire a administratorului special, **Ion Ropot**. De menționat că **Ion Ropot** a fost înaintat de către PLDM la funcția de viceguvernator BNM, dar a ajuns să fie șef-direcție administrare specială la BNM și este fiul lui **Nicolae Ropot** șeful secției administrație publică locală a consiliului raional Sângerei, membru al PLDM. Se vehiculează ideea că **Ion Ropot** ar fi mijlocit și asigurat vânzarea sediului central al IPB către un partener de afaceri de la Iași a domnului **Vlad Filat**, în perioada în care a fost administrator special și ulterior lichidator la IPB.

Pe 17 februarie 2015, președintele parlamentului, **Adrian Candu**, este informat despre cauzele reale ale deprecierii „galopante” a monedei naționale. Astfel, drept principalele cauze sunt menționate:

1. Realizarea, pe parcursul anului 2014, a unor operațiuni suspecte de transfer din Federația Rusă a peste 100 de miliarde de ruble în B.C. Moldinconbank, care au fost convertite în dolari SUA și euro, fiind transferate în companii off-shore și ulterior în Federația Rusă;

2. Acordarea creditelor dubioase companiilor lui **Ilan Șor** în sumă de 13,6 miliarde lei, sumă care a fost convertită în valută și a fost transferată unor companii off-shore.

3. Migrarea depozitelor din lei în valută, constatându-se în același timp recurgerea la speculații din partea caselor de schimb valutar care, deși dispuneau de lichidități, refuzau să le vândă.

Suma tuturor expunerilor mari a celor 3 bănci în perioada octombrie-noiembrie 2014 depășește de 5 ori capitalul normativ total. Conform Regulamentului BNM cu privire la expunerile mari, aprobat de BNM în 09.12.2013 – expu-

nere reprezintă orice activ și/sau element extra-bilanțier, reflectat în bilanț și/sau în afara bilanțului, care poate fi supus riscului de credit (riscul că debitorul și/sau partea contractantă nu-și va putea onora obligațiunile față de bancă).

Consiliul de administrare al BNM din 27 noiembrie 2014, aprobă decizia de acordare a creditului de urgență pentru BEM (**5,273 miliarde lei**), Banca Socială (**2,8 miliarde lei**) și Unibank (**1,353 miliarde lei**). Această decizie a fost luată în temeiul Procesului-verbal nr. 2/2014 din 7 noiembrie al Comitetului Național de Stabilitate Financiară și în baza Hotărârii secrete a Guvernului din 13 noiembrie 2014.

Astfel, creditul de urgență a fost garantat de stat, iar obligațiunile emise de Ministerul Finanțelor sunt scadente la 27 martie 2015.

În această ordine de idei, putem presupune că la scadență (27 martie 2015), suma de **9 miliarde 434 milioane de lei** poate deveni datorie publică deservită la dobânda de 13% anual.

În ceea ce privește soluțiile posibile pentru cele trei bănci acestea sunt fie recapitalizarea, fie lichidarea. Astfel, pentru BEM recapitalizarea ar trebui făcută în sumă de **12,5 miliarde lei**. Lichidarea ar avea un cost de **10,5 miliarde lei**; Pentru BS e necesară o recapitalizare în sumă de **18 miliarde lei** și o lichidare estimată la **3 miliarde**. Pentru Unibank: recapitalizarea – **2,6 miliarde lei** și lichidarea **2,4 miliarde de lei**.

Din cele menționate mai sus putem presupune că pentru recapitalizarea celor 3 bănci, ar fi necesare estimativ **33,1 miliarde lei**, iar lichidarea celor 3 bănci ar implica costuri în valoare de 15,9 miliarde lei.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În baza informațiilor și argumentelor prezentate mai sus și în urma audierilor efectuate în cadrul Comisiei de anchetă, putem formula următoarele concluzii:

1. Problemele la Banca de Economii încep încă în 1994, când prin Hotărârea guvernului **Sangheli**, statul rămâne cu o participare la BEM de 14.19% și cu credite acordate BEM-ului de BNM și garantate de stat în valoare de 14,33 mln lei (1 dolar = 3,5 lei);

2. Creditele neperformante și spălările de bani prin sistemul bancar din Republica Moldova iau amploare încă din 2005, odată cu reformele puse la cale de consilierul economic al președintelui **Vladimir Voronin – Oleg Reidman** (*Anexa 4*);

3. BEM și alte bănci din Republica Moldova, dar și demnitari de rang înalt, sunt implicați în schemele de spălare de bani, inclusiv cele din cazul Magnițki;

4. Emisiunea suplimentară la BEM, organizată în vara toamnei anului 2013, a fost efectuată cu grave încălcări de procedură și a legislației în vigoare, inclusiv sub acoperirea unor instituții ale statului;

5. Raportul Comisiei de anchetă, instituită în 22 februarie 2013 și prezidată de **Oleg Reidman**, precum și materialele documentare ale acestei comisii sunt de negăsit în arhiva Parlamentului;

6. Hotărârea Parlamentului nr.152, articolul 4, referitor la expunerea în plenul parlamentului a reprezentanților procuraturii generale și a CNA pe marginea raportului Comisiei de anchetă, instituită în 22 februarie 2013, a rămas neexecutată;

7. Membrii comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc...” 2015 sunt într-un grav conflict de interese și nu au dreptul să facă parte din această Comisie;

8. Devalizarea BEM, BS și Unibank reprezintă o continuare a scenariilor de spălare de bani și falimentare a instituțiilor bancare, puse la cale cu mult timp înainte;

9. Toate instituțiile statului (președintele Republicii Moldova, Prim ministrul, CNSF, BNM, ministrul Finanțelor, Agenția Proprietății Publice au fost informate regulat despre riscurile existente în sistemul financiar-bancar al republicii, dar nu și-au exercitat obligațiunile și nu au intervenit pentru a preîntâmpina devalizarea băncilor;

10. Sinteza evenimentelor de la BEM în noiembrie 2014 se prezintă în felul următor:

- la 7.11.2014 – Ședința secretă a CNSF la care se decide alocarea unui credit garantat de stat pentru BEM, BS și Unibank;
- la 13.11.2014 – **Guvernul Leancă** adoptă Hotărârea Guvernului nr. 938-11 ss (conform Legii cu privire la secretul de stat această HG a fost secretizată pentru 25 ani) prin care Ministerul Finanțelor garantează cu obligațiuni emise pentru 4 luni un credit de 9,434 miliarde lei;
- Pe 25 și 26 noiembrie 2014 – BEM, BS și Unibank alocă credite în valoare de 13,6 miliarde lei;
- la 27.11.2014 – CSJ emite Hotărârea prin care statul reîntră în posesia a 56,1 % din acțiuni și trebuie să restituie suma de 80.2 milioane lei;
- la 27.11.2014 – Consiliul BNM ia decizia de acordare a creditului de urgență;

- la 27.11.2014 – este incendiat mijlocul de transport în care se aflau documentele aferente creditelor din 25-26 noiembrie 2014 (Amintim că mașina aparținea companiei Classica Force, afiliată lui Ilan Șor).

Această cronologie ne face să concluzionăm cât de bine au fost regizate toate acțiunile care s-au desfășurat la această bancă. Constatăm implicarea a numeroase persoane cu funcții foarte înalte în stat, aceste persoane, fiind suspectate că pun în pericol securitatea națională a statului;

11. Pe 25-26 noiembrie situația la BEM, BS și Unibank era deja critică (la 7 noiembrie CNSF constată acest adevăr, iar la 13 noiembrie Guvernul decide acordarea unui credit de urgență) cu toate acestea nicio instituție a statului nu intervine pentru a bloca acordarea creditelor în valoare de 13,6 miliarde lei;

12. Ulterior, nu s-a blocat cumpărarea masivă de valută de către firmele creditate și nici nu s-au sistat transferurile către zonele off-shore;

13. Companiile creditate sunt în proprietatea sau afiliate lui Ilan Șor. Tot aceste companii plasează cereri uriașe de valută în perioada octombrie-februarie 2015. Cu toate acestea tranzacțiile nu au fost stopate;

14. Companiile Provolirom SRL, Caritas Group SRL și Dracard SRL sunt prezente în schemele din noiembrie 2015 și în schemele prezentate de **Veaceslav Ioniță** în ședința CEB din 15 septembrie 2014, înregistrate sub numărul CEB 472 (*Anexa 14*). Conform datelor prezentate de Veaceslav Ioniță, firmele sus-menționate au fost creditate în iunie, iulie 2014, iar ulterior, prin intermediul off-shorurilor, banii ajung în firma nepotului lui Vlad Filat Caravi-

ta Co SRL. Astfel, putem suspecta că și în cazul creditelor din noiembrie 2014, deopotrivă cu Ilan Șor este implicat și Vlad Filat;

15. Dosarele de creditare și contractele de credit, precum și alte acte cu privire la plasamentele către Federația Rusă care fac obiectul acestor credite au fost incendiate într-o mașină a companiei Klassica Force, companie afiliată lui Ilan Șor;

16. Prejudiciul cauzat de aceste scheme poate fi mult mai mare decât suma de 17,6 miliarde lei, indicată în informațiile prezentate de SIS, or, din estimările făcute de BNM. Pentru recapitalizarea celor 3 bănci ar fi necesară suma de 33,1 miliarde lei.

Astfel, putem presupune că prejudiciul total adus celor 3 bănci se poate ridica la suma de 33 miliarde lei;

17. În scheme de creditare neperformantă ar putea fi implicate și alte bănci din Republica Moldova, ale căror credite ar putea fi clasificate necorespunzător în funcție de gradul de risc pe care-l comportă;

18. Cauzele reale ale deprecierii leului în lunile ianuarie-februarie 2015 a constituit-o cererea masivă și subită de valută condiționată de creditele de 13,6 miliarde acordate în noiembrie 2014 și spălările a celor 100 miliarde de ruble, prin Moldincombank, pe parcursul anului 2014. Acestor cauze se mai adaugă convertirea masivă a depozitelor în lei, în depozite de valută străină;

19. Vulnerabilitatea mare a sistemului bancar din Moldova este cauzată și de deținerea directă sau indirectă de către Federația Rusă a 80% din activele băncilor autohtone. Totuși, acest argument nu a împiedicat statul să cedeze în toamna anului 2013 25% din acțiunile BEM băncii rusești Vneșeconombank;

20. Rămâne a fi o enigmă de ce BNM a admis panica pe piața valutară a Republicii Moldova și de ce intervenția de 50 milioane USD plasați pe piață într-o singură zi, zi în care a fost votat guvernul Chiril Gaburici?!

21. Din cauza faptului că problemele din sistemul bancar al Republicii Moldova rămân în continuare nesoluționate, putem fi martorii unor șocuri financiar-valutare repetate, poate chiar mai mari decât cel înregistrat în lunile ianuarie-februarie 2015;

22. Secretizarea informațiilor referitoare la activitatea comisiei și în general referitoare la situația de la BEM are drept scop mușamalizarea ilegalităților comise. Tot în acest scop a fost abrogată în 2008 Legea cu privire la secretul de stat din 1994;

23. Necesită investigații serioase legătura dintre Nefte-GazGroup, firma care a prejudiciat bugetul statului în anii '90, și NefteGazGroup, compania care pretinde în 2012, în baza unei decizii semnate de guvern în 1994, de la primăria municipiului Chișinău, un teren de 25 ha amplasat pe str. Grenoble;

24. Constatăm că devalizarea BEM a fost principala cauză care a condus la eliminarea PL-ului de la guvernare, pentru crearea în decembrie 2014 a unei coaliții cu comuniștii.

ANEXE

Anexa 1

**HOTĂRÂREA Nr. 1214e
din 17.12.1998 pentru confirmarea valorii
patrimoniului de stat în Banca
Comercială pe Acțiuni „Banca de EconPublicat:
17.01.1999 în Monitorul Oficial Nr. 001
Promulgat: 17.12.1998**

Modificat**Hotărârea Guvernului nr. 78 din 02.02.99**

Întru executarea Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 230-XIV din 16 decembrie 1998,

Guvernul Republicii Moldova HOTĂRĂȘTE:

1. Se confirmă valoarea patrimoniului de stat în mărime de 14334,2 mii lei în Banca Comercială pe Acțiuni „Banca de Economii” conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 763 din 13 noiembrie 1995.

2. Administratorul în oficiu al Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii” va include în capitalul social al băncii valoarea patrimoniului de stat, în sumă de 14334,2 mii lei, confirmată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 864-XIII din 5 iunie 1996 și de Adunarea generală a acționarilor băncii din 19 martie 1996, efectuând emisiunea a IV-a de acțiuni prin plasare individuală.

[Pct. 2 în redacția Hot. Guv. nr.78 din 02.02.99]

3. Banca Națională a Moldovei va aproba modificările respective, operate de administratorul în oficiu, în Statutul Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii”, în pro-

spectul de emisiune și în darea de seamă despre totalurile emisiunii a IV-a de acțiuni ale băncii.

[Pct. 3 introdus prin Hot. Guv. nr.78 din 02.02.99]

4. Comisia de Stat pentru Piața Hârtiilor de Valoare va înregistra, la prezentarea Băncii Naționale a Moldovei, în Registrul de stat al hârtiilor de valoare acțiunile autorizate spre plasare și totalurile emisiunii a IV-a de acțiuni ale Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii”.

[Pct.4 introdus prin Hot. Guv. nr.78 din 02.02.99]

5. Administratorul în oficiu al Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii”, după îndeplinirea prevederilor punctelor 2-4 ale prezentei hotărâri, va convoca Adunarea generală a acționarilor pentru alegerea organelor noi de conducere ale băncii, care vor prelua gestiunea și controlul băncii.

[Pct. 5 introdus prin Hot. Guv. nr.78 din 02.02.99]

6. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina dlui Ion Sturza, viceprim-ministru, ministrul economiei și reformelor.

PRIM-MINISTRU

AL REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău, 17 decembrie 1998.

Nr. 1214e.

Ion CIUBUC

Anexa 2

**GUVERNUL
HOTĂRÂRE Nr. 78
din 02.02.1999
privind modificarea și completarea
Hotărârii Guvernului
Republicii Moldova nr. 1214e
din 17 decembrie 1998**

Publicat: 12.02.1999 în Monitorul Oficial Nr. 014 Pro-mulgat: 02.02.1999 Data intrării în vigoare: 12.02.1999.

Întru executarea Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 230-XIV din 16 decembrie 1998,

Guvernul Republicii Moldova HOTĂRĂȘTE:

Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1214e din 17 decembrie 1998 „Pentru confirmarea valorii patrimoniului de stat în Banca Comercială pe Acțiuni „Banca de Economii” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 1-2, art. 1) se modifică și se completează după cum urmează:

1. Punctul 2 va avea următorul cuprins:

„2. Administratorul în oficiu al Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii” va include în capitalul social al băncii valoarea patrimoniului de stat, în sumă de 14334,2 mii lei, confirmată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 864-XIII din 5 iunie 1996 și de Adunarea generală a acționarilor băncii din 19 martie 1996, efectuând emisiunea a IV-a de acțiuni prin plasare individuală”.

2. Hotărârea se completează cu punctele 3, 4 și 5 având următorul cuprins:

„3. Banca Națională a Moldovei va aproba modificările respective, operate de administratorul în oficiu, în Statutul Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii”, în prospectul de emisiune și în darea de seamă despre totalurile emisiunii a IV-a de acțiuni ale băncii.

4. Comisia de Stat pentru Piața Hârtiilor de Valoare va înregistra, la prezentarea Băncii Naționale a Moldovei, în Registrul de stat al hârtiilor de valoare acțiunile autorizate spre plasare și totalurile emisiunii a IV-a de acțiuni ale Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii”.

5. Administratorul în oficiu al Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii”, după îndeplinirea prevederilor punctelor 2-4 ale prezentei hotărâri, va convoca Adunarea generală a acționarilor pentru alegerea organelor noi de conducere ale băncii, care vor prelua gestiunea și controlul băncii”.

3. Punctul 3 din hotărârea nominalizată va deveni punctul 6.

PRIM-MINISTRU

AL REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău, 2 februarie 1999

Ion CIUBUC

Anexa 3

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105 www.parlament.md

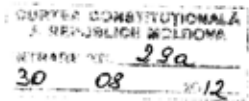
30 august 2012 SS-2 Nr. 34

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I. AUTORII SESIZĂRII

1. Serghei SÎRBU, Oleg REIDMAN, Vladimir VITIUC
2. Deputați în Parlament
3. Bd. Ștefan cel Mare 105, (str. Nicolae Iorga 11)
4. tel. 022204401, fax 022233673, 022232206

II. OBIECTUL SESIZĂRII

La data de 5 iunie 1996 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr.864-XIII pentru confirmarea valorii patrimoniului de stat aflat la bilanțul băncilor comerciale pe acțiuni, inclusiv B.C. „Banca de Economii a Moldovei” S.A. – 14334,2 mii lei, Guvernul fiind obligat să informeze despre modul de utilizare a patrimoniului de stat aflat la bilanțul băncilor comerciale pe acțiuni menționate.

Prin Hotărârea nr.230-XIII din 16.12.1998 Parlamentul a obligat Guvernul să asigure de urgență executarea prevederilor art. 2 și 3 din Hotărârea Parlamentului nr. 864-III din 5 iunie 1996 pentru confirmarea valorii patrimoniului de stat aflat la bilanțul băncilor comerciale pe acțiuni referitoare la valoarea patrimoniului de stat în mărime de 14334,2 mii lei în Banca Comercială pe Acțiuni „Banca de Economii”.

La 17 decembrie 1998 Guvernul prin Hotărârea nr.1214e confirmă valoarea patrimoniului de stat în mărime de 14334,2 mii lei în Banca Comercială pe Acțiuni „Banca de Economii”(pct.1). Totodată se propune adunării generale a acționarilor Băncii Comerciale pe Acțiuni „Banca de Economii” să includă în capitalul social al băncii valoarea patrimoniului de stat specificată în pct.1 al prezentei hotărâri(pct.2).

Prin Hotărârea nr.78 din 02.02.99 Guvernului a modificat și completat Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1214e din 17 decembrie 1998 „pentru confirmarea valorii patrimoniului de stat în Banca Comercială pe Acțiuni „Banca de Economii” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 1-2,art. 1) după cum urmează:

“1. Punctul 2 va avea următorul cuprins:

”2. Administratorul în oficiu al Băncii Comerciale pe Acțiuni ”Banca de Economii” va include în capitalul social al băncii valoarea patrimoniului de stat, în sumă de 14334,2 mii lei, confirmată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 864-XIII din 5 iunie 1996 și de Adunarea generală a acționarilor băncii din 19 martie 1996, efectuând emisiunea a IV-a de acțiuni prin plasare individuală”.

2. Hotărârea se completează cu punctele 3, 4 și 5 având următorul

cuprins:

"3. Banca Națională a Moldovei va aproba modificările respective, operate de administratorul în oficiu, în Statutul Băncii Comerciale pe Acțiuni "Banca de Economii", în prospectul de emisiune și în darea de seamă despre totalurile emisiunii a IV-a de acțiuni ale băncii.

4. Comisia de Stat pentru Piața Hîrtilor de Valoare va înregistra, la prezentarea Băncii Naționale a Moldovei, în Registrul de stat al hîrtilor de valoare acțiunile autorizate spre plasare și totalurile emisiunii a IV-a de acțiuni ale Băncii Comerciale pe Acțiuni "Banca de Economii".

5. Administratorul în oficiu al Băncii Comerciale pe Acțiuni "Banca de Economii", după îndeplinirea prevederilor punctelor 2-4 ale prezentei hotărîri, va convoca Adunarea generală a acționarilor pentru alegerea organelor noi de conducere ale băncii, care vor prelua gestiunea și controlul băncii".

Considerăm că adoptînd modificările și completările menționate Guvernul a încălcat prevederile art.1 alin.(3), art.9 alin (1), art.46 alin(1), (2), (3), art.54 alin (2), art.102 alin. (1), (2), art.126 și art.127 alin (1), (2).

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 9

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

Articolul 46

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății..."

2. ACTELE INTERNAȚIONALE :

Articolul 1 din Protocolul adițional 1 la CEDO

Protecția proprietății

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor."

Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 217-XII din 28 iulie 1990, B.Of. nr.008, 1990) sunt următoarele:

Articolul 17

"Orice persoană are dreptul la proprietate, atît singură, cît și în asociație cu alții. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa."

3. LEGISLAȚIA INTERNĂ

Conform art. 284 CC RM Patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive strîns legate între ele, aparținînd unor persoane fizice și juridice determinate. Potrivit art. 285. CC RM Bunuri sînt toate lucrurile susceptibile apropiierii individuale sau colective și drepturile patrimoniale.

Potrivit art. 3 din Legea Nr. 199 din 18.11.1998 cu privire la piața valorilor mobiliare valoare mobilă este titlu financiar care confirmă drepturile patrimoniale sau nepatrimoniale ale unei persoane în raport cu altă persoană (se poate interpretat ca un drept de creanță).

Totodată, potrivit art. 12 din Legea Nr. 1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni "Acțiunea este un document ... care atestă dreptul proprietarului (acționarului) de a participa la conducerea societății, de a primi dividende, precum și o parte din bunurile societății în cazul lichidării acesteia."

De asemenea, potrivit art. 156 CCRM „Societate pe acțiuni este societatea comercială al cărei capital social este divizat în acțiuni și ale cărei obligații sînt garantate cu patrimoniul societății.”, Conform, art. 161 din actul normativ

nominalizat „Acțiuni sînt părțile în care este divizat capitalul social al societății pe acțiuni în conformitate cu actul de constituire. Acțiunea atestă dreptul acționarului de a participa la conducerea societății, de a primi dividende și o parte din valoarea bunurilor societății în cazul lichidării acesteia, precum și alte drepturi prevăzute de lege sau de actul de constituire al societății.”

Drepturile acționarilor sunt reglementate mai detaliat de art. 25, 26 din legea Nr. 1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni. Unele din cele mai importante drepturi sunt: dreptul să participe la adunările generale ale acționarilor, să aleagă și să fie ales în organele de conducere ale societății; să primească dividendele anunțate în corespundere cu clasele și proporțional numărului de acțiuni care îi aparțin să înstrăineze acțiunile care îi aparțin, să le pună în gaj sau în administrare fiduciară să primească o parte din bunurile societății în cazul lichidării ei. De asemenea, acționarii, care dețin cel puțin 5% , 10% și corespunzător 25% de acțiuni au drepturi suplimentare.

IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE DE RIGOARE

Constituția Republicii Moldova stabilește principiile economiei de piață, bazate pe proprietatea publică și privată. Astfel, proprietatea devine un element indispensabil al societății și al statului.

Atît în sens economic, cît și în sens juridic proprietatea este expresia supremă a accesului oamenilor la posesiunea, folosința și dispoziția bunurilor, ea devenind un mod de realizare a puterii umane asupra bogățiilor.

Principiile fundamentale privind proprietatea, dreptul la proprietatea privată și protecția acesteia și garanțiile de exercitare a dreptului de proprietate cum a fost menționat sînt consemnate în art. 9, 46, 126, 127 din Constituția Republicii Moldova. Dreptul de proprietate privată în sensul larg, fiind unul din cele mai semnificative drepturi ale omului, este garantat de Constituție.

Totodată, dreptul de proprietate este garantat de articolul 17 din Declarația Universală și de articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

În cazul în care există o ingerință în dreptul de proprietate, aceasta urmează să fie justificată de către stat. Pentru a putea fi justificată, orice ingerință în exercitarea dreptului de proprietate trebuie să servească unui scop legitim de utilitate publică sau unui interes general. În același timp, aceasta trebuie să fie proporțională scopului legitim urmărit, adică să se asigure un just echilibru între protecția dreptului de proprietate și interesul public.

De asemenea, articolul 6 din Convenția Europeană garantează dreptul la un proces echitabil pentru a decide asupra drepturilor și obligațiilor cu caracter civil. În jurisprudența sa, Curtea Europeană recunoaște caracterul civil al drepturilor și obligațiilor în cadrul relațiilor dintre indivizi și stat. Proprietatea este unul dintre

domeniile referitor la care Curtea Europeană a statuat aplicabilitatea articolului 6 din Convenția Europeană. Astfel, garanțiile unui proces echitabil se răsfrîng asupra actelor care pot avea consecințe directe asupra dreptului de proprietate, cum sunt exproprierea, autorizația de construcție, alte încălcări ale dreptului de proprietate

Totodată, că în accepțiunea CEDO prevederile art.1 Protocol 1 CEDO se răsfrîng asupra drepturilor bănești și valorilor mobiliare, care potrivit practicii existente sunt considerate ca un bun (cauza *Bramelid et Malmstrom c/Suediei și Lupuleț c/Romîniei*)

În acest context, de menționat, că Banca Comercială pe Acțiuni "Banca de Economii" a trecut înregistrarea de stat în modul stabilit de lege, avînd Statutul său, aprobat la adunarea generală a acționarilor BCA "Banca de Economii" din 31 martie 1998 și înregistrat la 18 mai 1998 la Banca Națională a Moldovei.

Fiind societate pe acțiuni, Adunarea generală a acționarilor își desfășoară activitatea în temeiul Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02.04.97, altor acte legislative și statutului societății. Potrivit art. 35 din legea 1134 ține de competența statutară a societății pe acțiuni modul de emitere a acțiunilor, inclusiv acordarea dreptului de preempțiune, modul de înstrăinare a acțiunilor, modul de emitere a obligațiunilor.

Pentru exercitarea atribuțiilor sale Guvernul, în conformitate cu prevederile art.102 alin.(1) din Constituție, adoptă hotărîri, ordonanțe și dispoziții. Același articol constituțional, în alin.(2), statuează că hotărîrile Guvernului se adoptă pentru organizarea executării legilor. Or, întru executarea Hotărîrilor Parlamentului nr.864-XIII din 05.06.1996 și nr.230-XIII din 16.12.98 Guvernul a adoptat Hotărîrea nr.1214e din 17 decembrie 1998.

Considerăm, că modificînd și completînd Hotărîrea nr.1214e din 17 decembrie 1998, Guvernul și-a depășit limitele de competență prevăzute la art.102 din Constituție prin ordonarea *efectuării emisiunii a IV-a de acțiuni prin plasare individuală*, atribuție exclusivă a Adunării Generale a acționarilor. Deși, în Hotărîrea nr.78 din 02.02.99 Guvernul a invocat Adunarea generală a acționarilor băncii din 19 martie 1996, potrivit procesului verbal respectiv, aceasta a confirmat doar cota-parte a statului în patrimonial SA „Banca de Economii” în sumă de 14334,2 mii lei, imputernicind Statul și Consiliul de administrare a SA „Banca de Economii” să continue tratativele cu Guvernul în vederea folosirii acestei cote-părți, iar rezultatele acestor tratative să fie examinate la următoarea Adunarea generală a acționarilor. Cît privește efectuarea *emisiunii a IV-a de acțiuni prin plasare individuală*, o atare hotărîre nu a fost adoptată de către Adunarea generală a acționarilor SA „Banca de Economii”.

Potrivit art.46 din Constituție, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate, statul fiind obligat să garanteze realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

Analizînd Hotărîrea nr.78 în corelare cu prevederile constituţionale şi legale enunţate, considerăm, că Guvernul nu numai că nu a asigurat această garanţie a dreptului de proprietate, ci dimpotrivă a exercitat o imixtiune în acest drept, deoarece în urma "implimentării" prevederilor Hotărîrii din nr.78 din 02.02.99 privind modificarea şi completarea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 1214e din 17 decembrie 1998, s-a schimbat esenţial coraportul procentual al cotei de participare a acţionarilor, îndeosebi a celor care deţin mai mult de 5% din numărul total de acţiuni cu drept de vot, aceasta soldîndu-se şi cu pierderi materiale esenţiale pentru acţionari, astfel fiind încălcate drepturile şi interesele constituţionale ale acţionarilor, ca subiecţi cu drept de proprietate în BCA "Banca de Economii".

V. CERINŢELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza articolului 135, alineatul (1), litera a) din Constituţia Republicii Moldova, a articolul 4, alineatul (1), litera a) al Legii cu privire la Curtea Constituţională şi a articolului 4, alineatul (1), litera a) al Codului jurisdicţiei constituţionale, solicit Curţii Constituţionale a Republicii Moldova să exercite controlul constituţionalităţii Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr.78 din 02.02.99 privind modificarea şi completarea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 1214e din 17 decembrie 1998 în întregime.

Cu cea mai înaltă consideraţie pentru Onorata Curte,

S. S. Sibul
10. Reidman
Reidman

Anexa 4

APARATUL PREŞEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA
 CONSILIER AL PREŞEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

20 06 2005

Nr. 310/CE
 Конфиденциально

УВАЖАЕМЫЙ господин ПРЕЗИДЕНТ,

Предлагаю список участников совещания на пятницу
 24.06.2005 11-00 по проблемам финансовой системы:

ТАРЛЕВ В.
 ЛУПУ М.
 ЛАЗАРЬ В.
 БОНДАРЧУК Н.
 ТАЛМАЧ Л.
 ПОП М.
 РЕЙДМАН О.

+2. Precizări -
 -descrie nu are
 grafic.

Прошу Вас для подготовки совещания разрешить
 направить мою записку для ознакомления участников.

Согласен

OR

Reidman
 Олег РЕЙДМАН

CONSILIER AL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA
СОВЕТНИК ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr. 154

MD-2073, Chișinău, бул. Штефан чел Маре, 154

14 CE 2005

Nr. 34/CE

Конфиденциально

Президенту Республики Молдова
ВОРОНИНУ Владимиру Николаевичу

Проблема: Развитие финансового сектора

Тема: Привлечение денег в страну

Вопрос: Деятельность банков

Рамки, установленные для функционирования наших банков, способствовали развитию сектора финансовых услуг, стабильности этого сектора, помогли нашим банкам освоить высокие стандарты функционирования. Сегодня эти рамки уже ограничивают развитие этого сектора, не предоставляют стимулов к предложению новых продуктов и программ, сдерживают «прирост мощности» для кредитования экономики.

Нормативные документы, действующие в секторе, препятствуют потокам денежных средств, «кочующих» по миру, посещать нашу банковскую систему и задерживаться здесь для создания дополнительной «мощности кредитования». Говоря открыто, в рамках действующих норм мы не можем использовать опыт прибалтийских банков, который хоть и вызывал какие-то нарекания у соседних стран, тем не менее, послужил очень неплохо делу развития прибалтийской экономики.

Сейчас наступил такой период, когда потоки Рижских банков можно перенаправить в другое место. Этот период не будет долгим, а этим местом должна стать наша страна. Что для этого нужно? Не очень много с точки зрения изменения законодательства, зато нужно принципиальное политическое решение.

Необходимо:

- Изменить регламент открытия и обслуживания счетов нерезидентов
- ✓ • Внедрить признание, апостилизованных документов
- ✓ • Изменить Закон об отмывании денег (движение денег по счетам нерезидентов не должно быть предметом контроля наших органов, а должно контролироваться только по запросу страны-резиденции владельца счета и то по строго ограниченному кругу оснований)
- Внедрить способы мониторинга операций по нерезидентным счетам, проведенным путем удаленного доступа.
- Либерализовать требования в отношении нерезидентных счетов по формированию банковских резервов.

Можно:

- Ввести новый вид банковской лицензии для филиалов и отделений нерезидентных банков, который не будет предъявлять жестких требований по объему капитала, но в то же время будет ограничивать деятельность только обслуживанием счетов нерезидентов по нерезидентным операциям
- Стоимость лицензии должна поступать в гос.бюджет
 - Такие учреждения будут платить лишь специальный подоходный налог по пониженной ставке, взносы в Соцфонд и местные налоги.
 - Такие банки должны иметь возможность создаваться и регистрироваться лишь за пределами мун. Кишинев
- Установить гербовый сбор (регулярный – раз в три года) за открытие нерезидентами счетов, который должен будет поступать в гос.бюджет и быть достаточно весомым.

Предположительно от этих мер можно ожидать следующего:

- Потоки расчетов в особенности компаний СНГ и восточной Европы пойдут возрастающим потоком через нашу банковскую систему
- Возрастет объем остатков на счетах
- Разница в ставках депозитов на нашем рынке и в Европе может подвигнуть владельцев счетов к размещению относительно «длинных» депозитов в нашей банковской системе
- Это создаст условия для более дешевого «длинного» кредитования
- Вырастут поступления в бюджет
- Могут ожидать развития инфраструктуры районных центров дополнительных источников для местных бюджетов.

Для организации этих изменений необходимо

- поручить Министерству Экономики и торговли, Финансов, Центру по борьбе с экономическими преступлениями и коррупции и НБМ в короткое время конструктивно рассмотреть эти предложения,
- сформулировать возможные возражения и предложить как эти возражения преодолеть,
- Разработать в пакете изменения в действующее законодательство, так, чтобы ввести эти изменения с нового 2006 года или ранее.
- Разместить соответствующую информацию на интернет-сайтах НБМ Ассоциации банков, коммерческих банков

Олег РЕЙДМАН
 Советник по экономическим вопросам

Anexa 5

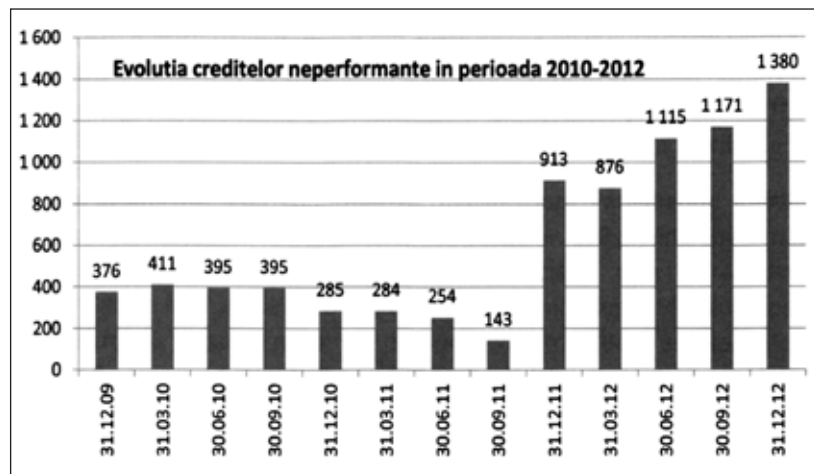

Figura: Evoluția creditelor neperformante la BEM, în perioada 2010-2012

Sursa: Preluată din pseudo raportul Comisiei de Anchetă 2013

Anexa 6

BROWN RUDNICK
8
Canford
Street
London
W1S 3LQ
tel: +44 (0) 20 7851 6000
fax: +44 (0) 20 7851 6100

NEIL MICKLETHWAITE
Direct dial: +44 (0) 20 7851 6086
nmicklethwaite@brownrudnick.com

Our Reference: NPMOV 028429.0002

Отправлено почтой

Директору Центра по борьбе с экономическими преступлениями и коррупцией
Республики Молдова
Господину КЕТРАРУ ВИСОРЕЛУ АНАТОЛЬЕВИЧУ
Руководителю Службы по предупреждению и борьбе с отмыванием денег ЦЭЗиК Республики
Молдова
Бульвар Штефан чел Маре 198
Кишинев, 2004
Республика Молдова

Копия:

Vladimir Rosca
"EuroLegal" | House of Law
sca. Hincosi 43, etaj 6
Chisinau, Republic of Moldova
v.rosca@agmail.com

1 июня 2012

ЖАЛОБА
(в соответствии со ст.ст. 262-263 УПК Республики Молдова)
О пресечении незаконной деятельности по отмыванию денег через
банк Республики Молдова.

Мы действуем от имени компании Hermitage Capital Management Limited (далее «Hermitage») -
инвестиционного консультанта Фонда Hermitage (далее «Фонд Hermitage»), а также двух
инвестиционных компаний банка HSBC Private Bank (Guernsey) Limited (далее «HSBC»),
доверительного собственника фонда Hermitage, - кипрских компаний Glendora Holdings Limited (далее
«Glendora Holdings») и Kone Holdings Limited (далее «Kone Holdings»), являющихся учредителями
трех российских дочерних инвестиционных компаний: ООО «Рилэнд» («Рилэнд»), ООО «Парфенион»
 («Парфенион») и ООО «Махаон» («Махаон»), в различных юрисдикциях по всему миру.

Факты, выявленные Hermitage, дают основания предполагать, что существующая
организованная преступная группа, состоящая из ряда государственных чиновников и иных
российских граждан, в период с 2006 по 2010 годы систематически похищала бюджетные средства на
достоинстве миллиардов рублей. Только, с ноября 2008 года по июнь 2009 года данная преступная группа
посредством своей мошеннической деятельности похитила около 11.2 миллиардов рублей из
российской валюты, часть из которых была отмыта с использованием банков и компаний,
зарегистрированных на территории Республики Молдова.

Brown Rudnick LLP is an international law firm with offices in Boston | Dublin | Hartford | London | New York | Providence | Washington
Brown Rudnick LLP is a limited liability partnership ("LLP") authorized and regulated by the Solicitors Regulation Authority and registered in England at Walsby, No. 00000000. The word "partner" in relation to
Brown Rudnick LLP is not intended to be understood as a statement of an individual's status as a partner in the firm. It is a statement of the firm's status as a limited liability partnership.

Anexa 7

Viorel Chetlaru: Șansele de câștig în dosarul de spălare a banilor sunt minime

Articol publicat pe www.noi.md luni, 25 martie 2013, ora 13:15 Link: http://www.noi.md/md/news_id/20188

Moldova a devenit a doua țară după Bulgaria, care a intentat un dosar penal pe faptul de spălare a banilor în răsunătorul „dosar Magnitski”.

Potrivit Agenției „Infotag”, anunțul a fost făcut în ședința Clubului de Presă de către șeful Centrului Național Anticorupție (CNA), generalul-maior Viorel Chetlaru.

„Așa-zisul „dosar Magnitski” nu este tocmai simplu. Peste 30 de structuri bancare din diferite țări au transferat prin Moldova circa 4% dintre toți banii care provin din Rusia. Toate aceste fonduri au fost transferate în off-shore-uri, în principal, în Cipru. Toate celelalte țări au emis hotărâri conform cărora nu s-au intentat dosare penale. Ultimul stat a fost Estonia a cărei procuratură, în februarie 2013, de asemenea, a hotărât să nu deschidă dosar penal”, a relatat Viorel Chetlaru.

Șeful CNA a explicat faptul că investigarea faptelor de spălare a banilor are un specific anumit, în virtutea căruia un dosar penal este imposibil de intentat în mod independent, „existența faptului de origine a banilor fiind obligatorie”.

„În cazul Republicii Moldova, dosarul penal a fost intentat în temeiul faptului de sustragere a banilor în Rusia, căreia ne-am adresat în repetate rânduri, dar, cu regret, nu am primit răspuns.

Republica Moldova a intentat procesul pe faptul de spălare a banilor în „dosarul Magnitski” sub o presiune mare a societății, pentru a verifica tot ce poate avea legătură cu acest dosar. Din punctul nostru de vedere, aici are loc o reglare de conturi între interesele SUA și ale Ruiei.

Este vorba despre mulți bani meniți să influențeze sectorul energetic al Rusiei, inclusiv „Gazprom”-ul. În continuare, operațiunea nu a reușit și, prin intermediul unor persoane false și unor mașinații, acești bani au fost furați și trimiși după scheme în off-shore-uri și alte țări”, a spus Viorel Chetlaru, adăugând că Republica Moldova a **câștigat circa 38 mil lei** datorită diferenței de curs la convertirea banilor din Rusia.

Șeful CNA a afirmat că perspectivă în acest dosar nu va exista până va fi stabilită legătura corespunzătoare a dosarului moldovenesc cu dosarul penal din Rusia. Responsabilitatea a comparat situația curentă cu acest dosar în Republica Moldova cu „o zarvă inutilă”, despre care nu prea crede că va avea rezultate.

Referindu-se la acțiunile top-managerului Băncii de Economii din perioada respectivă, **Grigori Gacichevici**, șeful CNA a spus: „Nu cred că există rolul lui Gacichevici în acest dosar. El nu are nicio implicație aici. Pur și simplu, a lucrat la acel moment la bancă și orice alt manager putea fi în locul lui”. **„Fără acordul corespunzător al Băncii Naționale, al Ministerului Finanțelor, al altor autorități ca aceste transferuri să fie tratate cu toleranță, efectuarea lor ar fi fost imposibilă”,** a conchis Viorel Chetlaru.

Anexa 8

Deschide.md: Proprietarul de la BEM are legături cu spălările de bani în cazul Magnitsky

Articol publicat pe: <http://anticoruptie.md/stiri/deschide-md-proprietarul-de-la-bem-are-legaturicu-spalarile-de-bani-in-cazul-magnitsky/#sthash.ZqkK7G0M.dpuf> la 06.02.2014.

A acționarul majoritar de la bancă, Sisteme Informaționale Integrate are legături cu mai multe firme implicate în spălările de bani în cazul Magnitsky, scrie portalul de știri deschide.md. Proprietarul BEM se spune că ar fi milionarul Ilan Shor.

Articol de Florin Driu

Autoritățile moldovenești se fac că nu aud și nu văd nimic la ce se întâmplă la BEM, unde statul acum ceva vreme era acționar majoritar, dar a pierdut controlul în urma refuzului de a participa la capitalizarea băncii.

Shor, oficial nu apare în acționariatul băncii, însă, puse cap la cap, lucrurile arată că milionarul moldovean deține **pachetul de control** de la bancă.

Astfel, oficial acționar la BEM este Iana Gaidaiciuk, proprietara companiei Konstanța, care deține Sisteme Informaționale Integrate acționară la **Banca de Economii**. Gaidaiciuk este și directoarea companiei Victoria Trade, deținută de firma moldovenească Moldclassica International, care a fost înființată de omul de afaceri Miron Shor

(tatăl lui Ilan Shor) în anii 90 (venituri din vânzări 5,8 milioane euro din comerțul cu amănuntul al cărților, ziarelor și rechizitelor de birou). Oficial compania este înregistrată la Chișinău.

La aceeași adresă este înregistrată compania Introstyle Solutions LTD care deține Știri Media TV (Publika TV), dar și câteva firme implicate în spălarea de bani între **Federația Rusă și Moldova** în cazul Magnitsky: Nomirex Trading Limited și Meridian Companies House LTD – firmă specializată în înființarea de companii offshore condusa de Erez Maharal, care a înființat numeroase companii implicate în spălări de bani în Estul Europei. r acționar este Apropos-Com (2%), care aparține lui MESTER MOISEI LIPA și o firmă din Marea Britanie – NEONILA SYSTEM LLP (98%), care este înregistrată pe CORNWALL BUILDINGS 45-51 NEWHALL STREET, adresă la care mai sunt înregistrate alte 2502 de companii <http://www.companie-sintheuk.co.uk/ltd/neonila-system-llp>).

Nomirex Trading Limited și **Meridian Companies House LTD** din Marea Britanie au primit banii de la o altă companie fantomă din Moldova Bunicon Impex, care a virat 1,2 mil USD prin Banca de Economii.

Autoritățile din Moldova au inițiat o anchetă cu privire la spălările de bani în cazul Magnitsky prin BEM însă deocamdată dosarul se prăfuiește pe undeva, asta în timp ce autoritățile americane au sechestrat proprietățile oamenilor de afaceri ruși în SUA, care au fost achiziționate din banii spălați din Rusia.

Anterior, portalul deschide.md a scris despre faptul că Ilan Shor și-a băgat generali MAI și SIS în băncile pe care le controlează (Unibank, Banca Socială și Banca de Econo-

mii). Iar deciziile respective fac parte dintr-un plan de anvergură, pus la cale de milionarul Shor, care intenționează să fuzioneze cele trei instituții financiare și să recupereze creditele neperformante:

<http://deschide.md/ilan-shor-a-bagat-generalii-mai-si-sis-in-sistemul-bancar-dece/>

DOSAR

Sisteme Informaționale Integrate și-a majorat cota la Banca de Economii la 33,7% de la circa 11% în urma emisiunii suplimentare închise de acțiuni de la sfârșitul lunii august 2013, iar statul a rămas cu pachetul de blocaj de 33,3% plus o acțiune. Autoritățile statului au declarat că a fost cea mai bună soluție în condițiile în care statul nu avea destui bani pentru a soluționa problema de la bancă, care avea capitalul social de circa 60 mil de lei sub limita cerută de BNM, dar și un volum al creditelor neperformante de 1,35 miliarde de lei.

Toate bune și frumoase până aici. Însă acționarul Sisteme Informaționale Integrate cu o cotă semnificativă în bancă este deținut de compania Konstanta cu un capital social de 10 mii de ruble rusești, care are ca gen de activitate comercializarea articolelor de tutun, alimentație publică, livrarea produselor alimentare, consulting comercial și administrativ, activitate în domeniul restaurantelor, comercializarea băuturilor alcoolice. Constanta a fost înființată de un off shore, Daniell Invest, cu sediul în Marea Britanie, Birmingham, pe strada Newhall, clădirea Cornwall nr. 41-45, oficiul 211. Proprietara firmei este aceeași Iana Gaidai-ciuc care apare și în firma Constant din Moscova.

Administratorul firmei a fost până recent Kimaner Shana Julien, o persoană din Republica Dominicană. Iar po-

trivit datelor registrului companiilor din Marea Britanie, Kimaner Shana Julien, mai are înființate pe numele său și alte companii printre care Introstyle Solutions, care deține Știri Media TV proprietara postul de televiziune Publika TV, dar are ca fondator compania Rochdale International Limited din Noua Zeelandă, unde director este controversatul om de afaceri Ian Taylor, care a favorizat crima organizată, terorismul și guvernările corupte, sprijinind furtul banilor, evaziunea fiscală și camuflarea identității:

<https://reportingproject.net/occrp/index.php/en/ccwatch/cc-watch-indepth/1592-taylor-networkback-in-business>

Sursa: deschide.md

Anexa 9

HOTĂRÂRE Nr. 152
din 21.06.2013

**cu privire la raportul Comisiei de anchetă
pentru examinarea modului de administrare
a pachetului de acțiuni al statului deținut la
„Banca de Economii” S.A. și a situației
din domeniul financiar-bancar al
Republicii Moldova**

Publicat: 19.07.2013 în Monitorul Oficial Nr. 152-158
art. Nr.: 488 Data intrării în vigoare: 21.06.2013

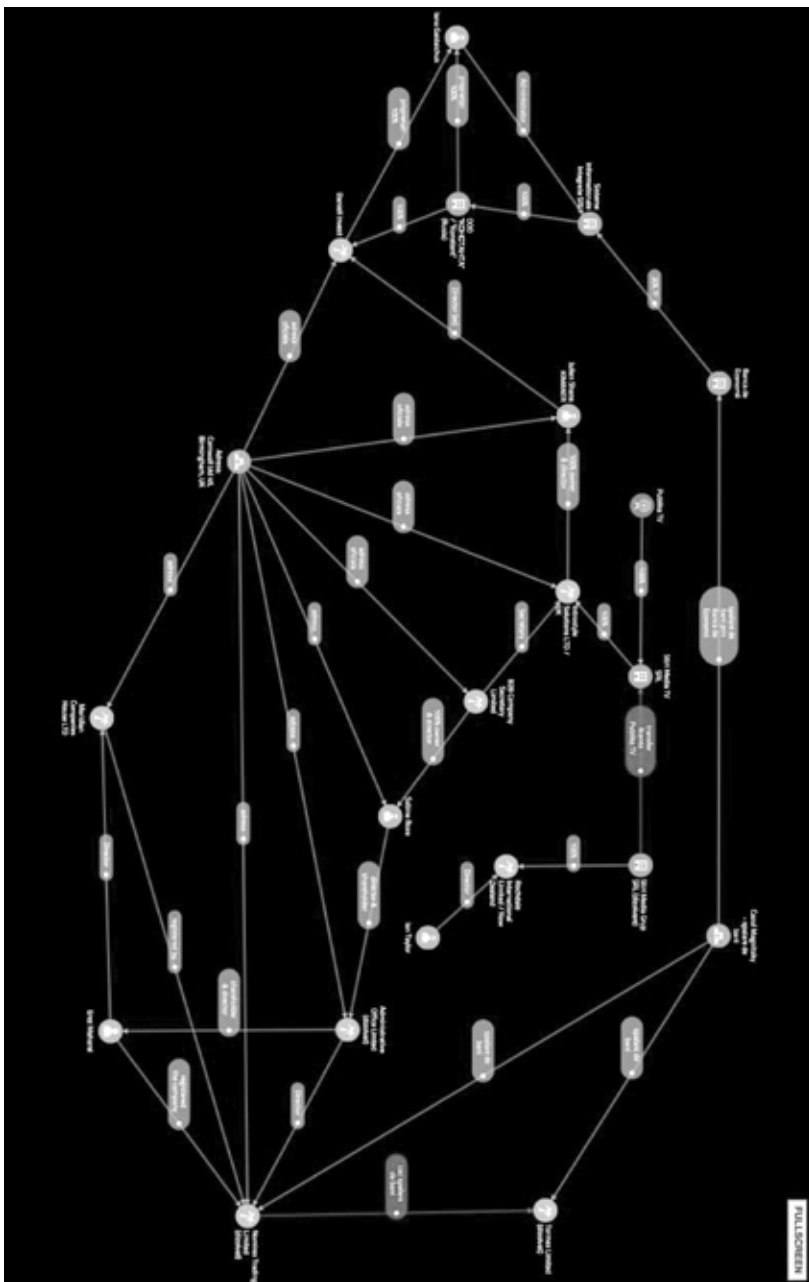
Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. – Se ia act de raportul Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la „Banca de Economii” S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova.

Art. 2. – Luând în considerație recomandările Comisiei de anchetă, Guvernul, în termen de 60 de zile:

a) va elabora și va aproba în comun cu Banca Națională a Moldovei și va prezenta Parlamentului proiecte de acte legislative privind:

- includerea în lista entităților supravegheate a companiilor de evaluare a bunurilor depuse în gaj la instituțiile financiare;
- includerea în consiliile de administrație ale băncilor comerciale a supleanților pentru a evita situațiile de

blocaj în caz de demisie a unui membru titular al consiliului;

- stabilirea răspunderii penale a debitorului gajist pentru neasigurarea păstrării și menținerii integrității și valorii bunurilor depuse în gaj;

b) va identifica soluții pentru depășirea situației legate de capitalizarea „Băncii de Economii” S.A.;

c) va revizui contractul de delegare a funcțiilor de deținător al cotelor statului semnat între Agenția Proprietății Publice și instituțiile departamentale, în scopul instituirii unui mecanism de control privind îndeplinirea obligațiilor și drepturilor contractuale referitoare la gestionarea proprietății statului;

d) va propune modalitatea de stabilire a reprezentanților statului în Consiliul „Băncii de Economii” S.A.

Art. 3. – Parlamentul și Guvernul vor întreprinde toate măsurile necesare, potrivit legislației în vigoare, pentru a transfera către „Banca de Economii” S.A. rulajele întreprinderilor și instituțiilor de stat și ale întreprinderilor în care statul deține pachetul majoritar de acțiuni.

Art. 4. – Raportul Comisiei de anchetă se remite Procuraturii Generale și Centrului Național Anticorupție, care, după examinarea faptelor, vor raporta plenului Parlamentului.

Art. 5. – Raportul Comisiei de anchetă se remite Guvernului și Băncii Naționale a Moldovei.

Art. 6. – Controlul asupra executării prezentei hotărâri va fi exercitat de Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului.

Art. 7. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adopțării.

Președintele Parlamentului

Igor CORMAN

Anexa 10

CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL REPUBLICII MOLDOVA		НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198 Tel. (+373) 22-24-36-41		
Nr. <u>11/870</u> din <u>11.03.</u> 2015		
Domnului Iurie CHIRINCIUC, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
Stimate domnule deputat,		
În conformitate cu interpelarea luC nr. 4 din 27.02.2015, Vă informăm că în adresa Centrului Național Anticorupție nu au parvenit careva solicitări cu privire la Raportul Procuraturii Generale privind rezultatul Comisiei de anchetă, constituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 16 din 22.02.2013.		
Cu respect, director		Viorel CHETRARU
Ex A Perevoznic, Tel 022257217		

Anexa 11

Răspuns formulat la cererea depusă de către asistenta
Deputatului Chirinciuc

 SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA Direcția generală informațional-analitică MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105 www.parlament.md	
26 02 2015	DVB nr. 6/9
Doamnei Svetlana BAZATIN Stimată doamnă Bazatin, Prin prezenta, Vă informăm că materialele documentare ce țin de activitatea / RAPORTUL Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la „Banca de Economii„ S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova, constituită prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 16 din 22 februarie 2013, nu au fost transmise spre depozitare și conservare la arhiva Parlamentului. Cu respect, Victor RUSU, Șef Direcție	

Anexa 12

 SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA SECRETAR GENERAL MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105 www.parlament.md	
03 03 2015	162 nr. 23
Domnului Iurie CHIRINCIUC, Deputat în Parlamentul Republicii Moldova Stimate domnule deputat, Urmare a solicitării Dumneavoastră, Vă comunicăm că Secretariatul Parlamentului nu deține materialele documentare privind activitatea <i>Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la „Banca de Economii„ S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova</i>, deoarece nu au fost transmise spre depozitare și conservare la arhiva Parlamentului. În conformitate cu prevederile art. 6 din Hotărârea nr. 152 din 21.06.2013, cităm: <i>„Controlul asupra prezentei hotărâri va fi exercitat de Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului”</i>. În acest sens, Vă puteți adresa la Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului. Cu respect, Ala POPESCU	

Anexa 13

 SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA
Direcția resurse umane
MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105 www.parlament.md

11 septembrie 2015 nr. 10

**Domnului Iurie CHIRINCIUC,
Deputat în Parlament**

Stimate Domnule Chirinciuc,

Cu referire la solicitarea Dvs. nr.7 din 05 martie 2015, Vă comunicăm ca, Hotărîrea Parlamentului nr.152 din 21.06.2013, precum și materialele ședințelor Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni ale statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și a situației în domeniul financiar - bancar al Republicii Moldova, nu au parvenit în Direcția resurse umane pentru a fi înregistrate ca materiale cu informații atribuite la secret de stat.

Cu respect,

Alina IACUB,
șef direcție, persoana responsabilă
de asigurarea regimului secret

Anexa 14

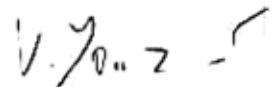
 PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
Comisia economie, buget și finanțe
MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105 www.parlament.md

15 septembrie 2014 CEB nr. 442

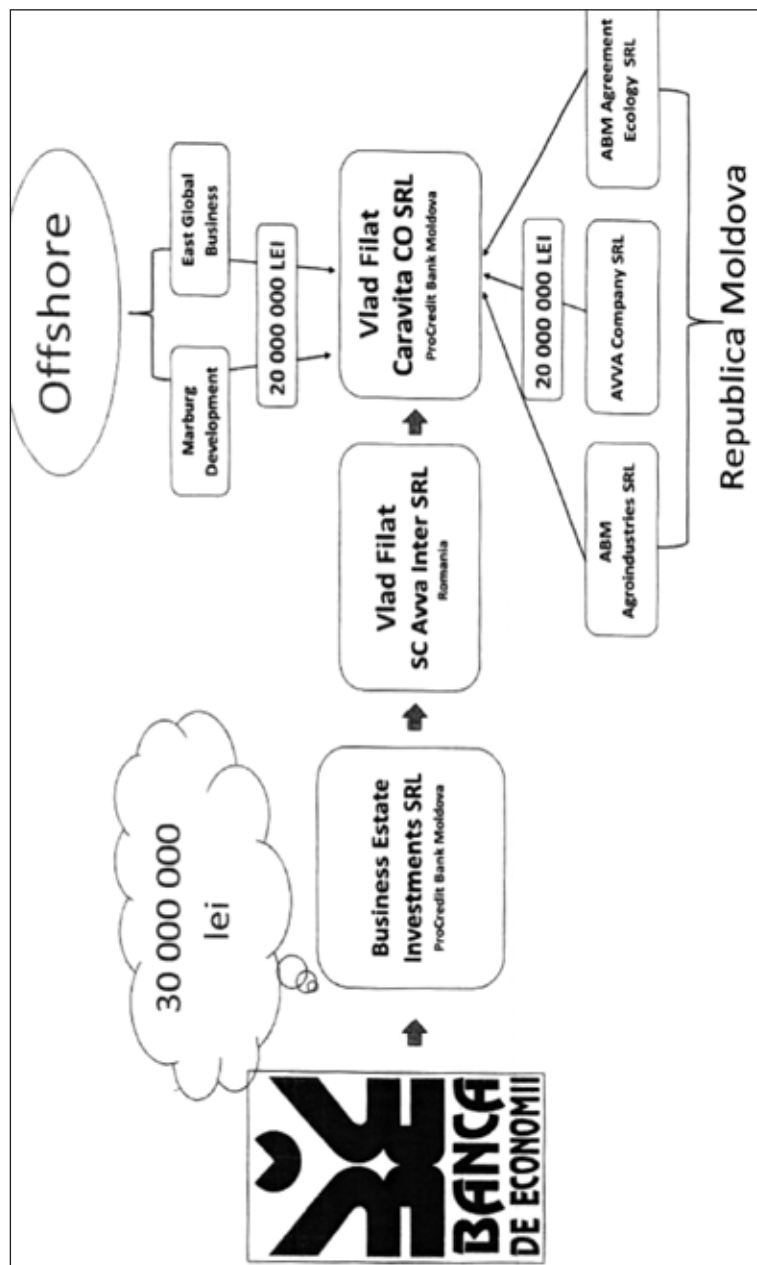
Guvernul Republicii Moldova
Banca Națională a Moldovei
Comisia Națională a Pieței Financiare
Ministerul Economiei
Ministerul Finanțelor
Ministerul Justiției
Ministerul Afacerilor Interne
Procuratura Generală
Centrul Național Anticorupție
Serviciul de Informații și Securitate

Întru executarea Hotărîrii Parlamentului nr.152 din 21.06.2013 cu privire la raportul Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova și Hotărîrii Parlamentului nr.227 din 03.10.2013 privind rezultatul audierilor despre situația de la "Banca de Economii" S.A. și concesionarea Î.S. "Aeroportul Internațional Chișinău", Comisia economie, buget și finanțe monitorizează evoluția situației de la "Banca de Economii" S.A., eficiența administrării cotei-părți a statului și respectarea de către acționarii privați a angajamentelor investiționale asumate și va prezenta semestrial Parlamentului rapoarte corespunzătoare. Totodată, ținînd cont de informația furnizată de către Președintele Comisiei economice, buget și finanțe din 12.09.2014 și din 14.09.2014 (copiile se anexează), rugăm în regim prioritar să prezentați Comisiei în termen restrîns orice informație relevantă referitor la cazul dat, inclusiv cu respectarea legislației secretului de stat.

Anexo-10 file.

Veaceslav IONIȚĂ,
Președintele Comisiei

Anexa 15

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia economie, buget și finanțe

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

16 martie 2015

V. Chirinciuc

Domnului Iurie Chirinciuc
Deputat în Parlament

Referitor la adresarea IuC nr.8 din 5 martie 20153, Comisia economie, buget și finanțe comunică următoarele.

Comisia de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova (în continuare - Comisia de anchetă) a fost constituită prin Hotărârea Parlamentului nr.16 din 22.02.2013, activitatea acesteia s-a desfășurat în regim secret și accesul la materialele anchetei au avut numai membrii Comisiei de anchetă.

Raportul Comisiei de anchetă a fost prezentat plenului parlamentului și în rezultat a fost aprobată Hotărârea Parlamentului nr.152 din 21 iunie 2013 cu privire la raportul Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova. Comisia economie, buget și finanțe, n-a fost implicată în activitatea Comisiei de anchetă și nu este responsabilă de circulația documentară.

Comisia economie, buget și finanțe conform Art.6 din Hotărârea Parlamentului nr.152 din 21 iunie 2013, Comisia economie, buget și finanțe:

- la 25 septembrie 2013 a audiat instituțiile responsabile privind situația de la "Banca de Economii" S.A. și a hotărât audierea acestora în ședința plenară a Parlamentului;

- la 27 septembrie 2013 prin scrisoarea CEBnr.519 a solicitat Guvernului prezentarea informației privind executarea prevederilor Hotărârii nr.152 din 21 iunie 2013.

La 03 octombrie 2013 în cadrul ședinței plenare au fost audiate rapoartele reprezentanților autorităților publice implicate și aprobată Hotărârea Parlamentului nr.227 privind rezultatul audierilor despre situația de la "Banca de Economii" S.A. și concesionarea I.S. "Aeroportul Internațional Chișinău".

Pe parcursul anilor 2013-2015, de la instituțiile responsabile au fost solicitate informații actualizate privind executarea Hotărârii Parlamentului nr.152 din 21.06.2013 cu privire la raportul Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova și Hotărârii Parlamentului nr.227 din 03.10.2013 privind rezultatul audierilor despre situația de

Anexa 16

la "Banca de Economii" S.A. și concesiunea Î.S. "Aeroportul Internațional Chișinău".

Ultima informație actualizată a fost prezentată de către Banca Națională a Moldovei prin scrisoarea nr. 09-02112/3/707 din 27 februarie 2015 și de către Ministerul Finanțelor prin scrisoarea nr.16-03/102/81 din 19.02.2015 (scrisorile respective au fost repartizate membrilor Comisiei economie, buget și finanțe pentru informare).

Ștefan CREANGĂ,
Președintele Comisiei

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

Direcția generală documentare parlamentară

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

10 03 2015

DDP nr. 4

La nr. 425 din 12.03.2015

Domnului Iurie CHIRINCIUC,
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Stimate domnule deputat,

În contextul demersului nr. IuC/11 din 12 martie 2015, Vă informăm că Direcția generală documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului a examinat solicitarea Dvs. și comunică următoarele.

În ordinea de zi a ședinței Parlamentului din 21 iunie 2013 au fost incluse spre examinare 13 proiecte de acte legislative (*se anexează*). Toate materialele vizând primele 12 puncte din ordinea de zi au fost distribuite deputaților și plasate pe site-ul Parlamentului în conformitate cu Instrucțiunea privind circulația proiectelor de acte legislative în Parlament.

Cu referire la punctul 13 din ordinea de zi, Raportul Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova, Vă informăm că acesta a fost distribuit deputaților, cu parafa "CONFIDENȚIAL", contra semnătură, de către Direcția resurse umane a Secretariatului Parlamentului.

Proiectul de Hotărâre nr.272 din 18 iunie 2013 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova a fost distribuit deputaților pe data de 20 iunie 2013 prin intermediul casetelor poștale ale deputaților de către persoana responsabilă din Secția pentru lucrările plenului Parlamentului.

De asemenea, Vă aducem la cunoștință că în data de 21 iunie 2013 ședința plenului Parlamentului s-a desfășurat în două părți. În prima parte a ședinței a avut loc continuarea audierilor parlamentare privind situația din regiunea transnistreană, iar în partea a doua a avut loc examinarea Raportului Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și situației din domeniul financiar-bancar al Republicii

Anexa 17

Moldova. În conformitate cu art. 99 alineatul (1) din Regulamentul Parlamentului, plenul Parlamentului a decis ca această ședință să fie cu caracter închis.

În cadrul ședinței plenare din 21 iunie 2013 s-a decis desecretizarea și plasarea pe site-ul Parlamentului a proiectului de Hotărâre nr.272 din 18.06.2013 și a Raportului Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de Economii" S.A. și situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova.

În acest context, menționăm că materialele solicitate de Dvs. le puteți accesa pe pagina-web oficială a Parlamentului.

Cu respect,

Maxim GANACIUC

Șef Direcție generală documentare parlamentară

**PROCURATURA GENERALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

**ГЕНЕРАЛЬНАЯ ПРОКУРАТУРА
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

2005, mun. Chișinău,
str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, 26
tel: 22-50-75

2005, мун. Кишинев,
ул. Митрополита Банулеску-Бодони, 26
тел: 22-50-75

e-mail: proc-gen@procuratura.md

03.03.2015 nr. 24-87/10-482
La nr.lu.C.-3 din 27.02.2015

**Domnului Iurie CHIRINCIUC
Deputat în Parlament**

Stimate domnule deputat,

Prin prezenta, Vă informăm că Procuratura Generală nu dispune de informații referitor la numărul și data de înregistrare a solicitării Parlamentului cu privire la Raportul Procuraturii Generale privind rezultatul comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la „Banca de Economii” S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova, constituită prin Hotărârea Parlamentului nr.16 din 22.02.2013.

Soluționarea cerinței Dumneavoastră ține de competența Secretariatului Parlamentului.

Cu referință la a doua solicitare invocată în demers, Vă informăm că, potrivit datelor registrului informațional al documentelor intrate în Procuratura Generală, după data de 21.06.2013 nu sunt înregistrări care ar confirma recepționarea de către cancelarie a Raportului Comisiei de anchetă (constituită prin Hotărârea Guvernului nr.16 din 22.02.2013) pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la „Banca de Economii” S.A. și a situației din domeniul financiar-bancar al Republicii Moldova.

Cu respect,

**Procuror, Șef-interimar al Secției
investigații financiar-economice a
Procuraturii Generale**

Ghenadie PÎRLII

Anexa 18

Copie: **Dosarul nr. Ira-1626/2019**

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

10 decembrie 2019 **mun. Chișinău**

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte – Timoftei Vladimir,
Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Lișman Dorin împreună cu inculpatul Ciobanu Nicolae, avocatul Cîrlig Serghei în numele inculpatului Chirinciuc Iurie, inculpatul Chirinciuc Iurie cu supliment, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2019 și a sentinței Judecătorei Chișinău /sediul Buiucani/ din 09 august 2017, în cauza penală privindu-i pe

Chirinciuc Iurie Grigore, născut la 29 mai 1961, originar din r-nul Ungheni, s. Costuleni, domiciliat în mun. Chișinău, str. I. Nistor 19, ap. 5;
Ciobanu Nicolae Vladimir, născut la 20 mai 1960, originar din r-nul Strășeni, s. Lozova, domiciliat în mun. Chișinău, str. P. Rareș 48, ap. 4.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
1. 05.07.2017 – 09.08.2017 (prima instanță);
2. 14.01.2019 – 15.05.2019 (instanța de apel);
3. 05.07.2019 – 10.12.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Lișman Dorin împreună cu inculpatul Ciobanu Nicolae, avocatul Cîrlig Serghei în numele inculpatului Chirinciuc Iurie, inculpatul Chirinciuc Iurie cu supliment, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2019, în cauza penală privindu-i pe **Chirinciuc Iurie Grigore și Ciobanu Nicolae Vladimir**, cu menținerea sentinței Judecătorei Chișinău /sediul Buiucani/ din 09 august 2017 în această cauză penală privindu-i pe **Chirinciuc Iurie Grigore și Ciobanu Nicolae Vladimir**.

Chirinciuc Iurie Grigore și Ciobanu Nicolae Vladimir urmează a fi eliberați din penitenciar, dacă în privința lor nu este aplicată măsura preventivă arestul sau pedeapsa – închisoare, în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **23 ianuarie 2020**.

Președinte	(semnătură)	Timoftei Vladimir
Judecători	(semnătură)	Toma Nadejda
	(semnătură)	Țurcan Anatolie
	(semnătură)	Cobzac Elena
	(semnătură)	Boico Victor

Copia corespunde originalului

Judecător Timoftei Vladimir

ABREVIERI

ASP	– Agenția Servicii Publice
APP	– Agenția Proprietății Publice
ASD	– Administrația de Stat a Drumurilor
BEI	– Banca Europeană de Investiții
BEM	Banca de Economii a Moldovei
BM	– Banca Mondială
BERD	– Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM	– Banca Națională a Moldovei
BS	– Banca Socială
CCCEC	– Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției
CEB	– Credit Europe Bank
CEMT	– Conferința Europeană a Miniștrilor de Transport care atribuie Republicii Moldova anual, autorizații multilaterale, pentru a facilita transporturile auto internaționale de mărfuri și a utiliza mai eficient autovehiculele
CFM	– Calea Ferată din Moldova
CNA	– Centru Național Anticorupție
CNPF	– Comisia Națională a Pieței Financiare
CNSF	– Comitetul Național de Stabilitatea Financiară
Coduri SWIFT	– Identificatori unici ai instituțiilor bancare

Compania PA&Co	– Companie din România, profilată pe construcții civile și industriale, transport de mărfuri și prelucrarea lemnului
BERD	– Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
CSI	– Comunitatea Statelor Independente
CSJ	– Curtea Supremă de Justiție
DNA	– Direcția Națională Anticorupție
HG	– Hotărârea Guvernului
Gazoductul BRUA	– Proiect de dezvoltare a sistemelor naționale de transport al gazelor naturale pe coridorul Bulgaria-România-Ungaria-Austria
Gazprombank	– Bancă din Federația Rusă, specializată în operație de deservire a comerțului internațional între Elveția și Rusia
Gazoductul TAP	– Gazoductul Trans Adriatic Pipeline
FMI	– Fondul Monetar Internațional
IPB	– BC „Investprivatbank” SA
IT	– Informații Tehnologice
ÎS	Întreprindere de Stat
LNG	– Finance SRL s-a implicat în activitatea de structurare a unui concept nou și inovator care constă în implementarea pe scară largă a gazului natural lichefiat. Concept definit sub numele LNG ROMÂNIA
MoldATSA	– Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian

MTID	– Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
NATO	– Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
NGG	– NefteGazGroup
OFAC	– Biroul de control al activelor străine a Departamentului de Stat al SUA
ONU	– Organizația Națiunilor Unite
OT a PL	– Organizația Teritorială a Partidului Liberal
PD	– Partidul Democrat
PIB	– Produs Intern Brut
PL	– Partidul Liberal
PLDM	– Partidul Liberal Democrat din Moldova
PMAN	– Piața Marii Adunări Naționale
PPE	– Partidul Popular European
PSRM	– Partidul socialiștilor din Republica Moldova
Proiectul <i>Intermarium</i>	– Proiectul internațional al celor 3 mări: Mediterană, Neagră și Baltică
Raportul Kroll	– Asociație de audit
SIS	– Serviciul de Informații și Securitate
SA	– Societate pe Acțiuni
Statele CSI	– Comunitatea Statelor Independente Statele Unite ale Americii
UB	– Unibank
UE	– Uniunea Europeană
USM	– Universitatea de Stat din Moldova
RM	– Republica Moldova

CZU 94(478)(092)
C 44

**Toate drepturile asupra acestei ediții
aparțin autorului**

Lector: **Marcela MARDARE**
Paginare computerizată: **Liubovi CEBAN**
Design copertă: **Liubovi CEBAN**

**Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Chirinciuc, Iurie.**

Povara grea a reîntregirii nu se lasă moștenire / Iurie Chirinciuc ;
copertă: Liubovi Ceban. – Chișinău : Pontos, 2021 (Tipogr. „Print-Caro”).
– 105 p. : fot., fot. color.

100 ex.

ISBN 978-9975-72-551-4.

94(478)(092)

C 44

Editura Pontos, str. 31 August 1989, nr. 98
MD-2004, Chişinău, Tel.: 022 23 22 18
editura.pontos@gmail.com
www.facebook.com/editurapontos.md

Tipar executat la Tipografia „PRINT-CARO”
tel: 022 85 33 86; fax: 022 85 33 87
printcaro@gmail.com